Nagy-Kanizsa. Hetedik évfolyam. 14. szám, április 4. 1868.

Zala-Somogyi Közlöny

Kiterjedve
SOPRON- és VASMEGYÉKRE.
Vegyes tartalmu hétilap
a szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelenik: minden szombaton, egész iven. Szerkesztési iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: - 6 frt. — kr. Fél évre - - 3 „ — „ Negyedre - 1 „ 50 „

Hirdetések A hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr. 2-szor 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt téren" egy petit sor beiktatási dija 15 kr.

Hirdetéseket elfogad: N.-Kanizsán: a KIADÓ-HIVATAL. Pesten: ZEISLER M. Bécs-, Hamburg-, Berlin-, Majna-m.-Frankfurt- és Basel-ben: HAASENSTEIN & VOGLER, Lipcse-, Bern-, és Stuttgartban: SACHSE & TÁRSA.

Mit csinálnak a szomszédok?

Ha valahol találunk egy csepp politikai eseményt, azonnal kutatjuk, keressük, mi van benne ránk nézve tanulságos? nem különben a hol felfedezünk egy morzsányi alkotmányosságot, rostáljuk, és iparkodunk a tanulsághoz képest javunkra forditani; azért van is meglehetős „fogyasztása" a politikai irodalomnak; de végre még az nem elég a nemzeti boldogulásra; az anyagot sem szabad elfelednünk, mert a politikailag kedvező állapot nem csak nem elegendő, de fenn sem állhat tartósan a szegény népeknél. A kik tehát arra hivatvák, hogy politizáljanak, végezzék tisztöket; de a kik állásuknál fogva arra vannak utalva, hogy viszont a közvagyonosodást emeljék, nem kevesbbé hazafias kötelességet rónak le, midőn a közmivelődés és közgazdaság terén felmerülő ujabb eredményeket tanulmányozva, önmaguk és honfitársaik javára iparkodnak azokat terjeszteni és népszerüsiteni, átalánossá tenni. Abban azután semmi különbség sem lesz, hogy egyik dolgozik a papiron, mert egyebe sincs; a másik meg a nevelés terén, mig a harmadik saját — áldott gazdaságában. Ez utóbbi ugyan az egyénre nézve a leghálásabb, de már arról nem tehetünk, hogy a sors igy osztotta fel a munkát. Hanem épen mivel ez utóbbi foglalkozás az egyénre nézve hálásabb, annál több. saját érdeke kivánja, hogy hivatását betöltse — és igy a közvagyonosodásnak, a nemzeti hatalom emelésének épen olyan tényezője legyen, mint akármelyik országos hirü politikus, vagy alkotmány-csináló.

Megtanultuk eléggé a közel multból, hogy mennyire életbe vágó a nemzetre nézve egyes tagjainak müveltsége, képzettsége, és gazdagsága. — Azért a kik ugy vannak megáldva a sorstól, hogy e téren róják le a nemzet, társadalom és saját családjok iránti kötelességeiket, szükséges, miszerint a szomszéd nemzetek közmivelődését és közgazdasági előrehaladását tanulmányozzák, és hasznukra forditsák minél előbb, minél jobban.

Azt azonban nem adta meg a sors a legtöbbünknek, hogy kiutazzunk a külföldre, s magát a gyakorlatot szemléljük meg; ezt megteszik azok, a kik tehetik; mi többiek pedig hallgassuk meg elbeszéléseiket, olvasgassuk el jegyzeteiket, és aztán nem elzárkózva, elszigetelve, hanem minél nagyobb társas körben vitassuk meg, rostáljuk meg a jó eszméket és midőn aztán egyenként használjuk, valósitjuk, egyszersmind tanitsuk meg rájok a népet is; a nemzetnek legnagyobb részét, hogy a haladás minél átalánosabb legyen.

Ily szempontból alkalmat veszek tanulságot vonni egy külföldi kirándulásból s azt e lap t. olvasóival, és a közmivelődés barátaival közölni. Teszem pedig ezt csupán azon okból, mivel magát a leirást könyvárusi uton nem lehet megszerezni, de a mely érdemes, hogy minél többen megismerve gondolkozzanak komolyan a közlendőkről s a jóra való gyakorlati észméket iparkodjanak vidékeiken meghonositani.

Mult évben a m. kir. földmivelési miniszterium megbizta volt Kodolányi Antalt, az orsz. magyar gazd. egyesület segédtitoknokát, és Sporzon Pált, jelenleg a keszthelyi gazdasági tanintézet igazgatóját, hogy tegyenek körutat a nyugati országokban és tanulmányozzák a gazdasági szakképzés mostani állását. Jelentésüket természetesen a kormány annak idejében fel fogja használni, és meglesz annak a kivánt eredménye; de e jelentésben oly tapasztalatok is fordulnak elő, a melyek a nagy közönséget közelebbről érdeklik, sem hogy e tekintetben szükséges volna a kormány intézkedését nagy lassan bevárni; mert ugy szólva magára a közönség közvetlen felkarolására készen kinálkoznak az ily eszmék. Ezuttal tehát én csak is ezekre szoritkozom.

Nevezetesen vannak ugyan Franczia- és különösen Németországban, Schweiz- és Belgiumban **müegyetemekkel** összekapcsolt valamint önálló gazdasági tanintézetek és **földmives iskolák**, pedig nagy számban; a melyek egyszersmind minta-gazdaságok kezelésével vannak összekötve, a melyek a gazdálkodás elméletét és gyakorlatát a nép között ugy, mint az előkelőbb földbirtokos osztály között is hatalmasan és folyvást terjesztik; s a mezei gazdát szakképzettséggel teszik képessé hivatásának megfelelni. De ezek mellett ott vannak a gazdasági egyesületek, különösen pedig a **vasárnapi gazdasági és téli estyéli gazdasági iskolák és gazdasági gyüldék!** Ezeket kivántam különösen kiemelni és pedig azért, mert a magyar ember szintugy szeretvén a társas összejöveteleket, miért ne rendezhetnének a lelkészek, tanitók, jegyzők és földbirtokosok ilyen gazdasági gyüldéket?

Továbbá ott vannak a kaszinók, és alakulnak egyre a Deák-demokrata-körök, olvasó egyletek, nem lehetne azok körében nem csupán politikai társalgást vagy eszmecserét vinni? és eltekintve a politikától, minden körnek érdekében állván a közvagyonosodás és közmivelődés: lehetne hébekorban egyeseknek vállalkozni azon — a politizálásnál sokkal hálásabb feladatra, hogy gazdasági felolvasásokat, értekezéseket tartsanak. Ennél demokratikusabb és politikusabb tettre alig vállalkozhatnék valaki. Igy kellene a közgazdasági elveket, a mezei gazdálkodásban, s a gazdák képzése ügyében felmerült háladatos eszméket terjeszteni a nép között, s magát az olvasni nem szerető, vagy a gazdasági könyveket s folyóiratokat nem ismerő földbirtokosokat és népet az ily életrevaló eszmékkel megismertetni s a folytonos haladásra — nógatni.

Vannak az emlitett országokban **utazó tanárok** is; a kik a kormányok költségein időszakonként helységről helységre járnak és gazdasági felolvasásokat tartanak; a tapasztalatokat feljegyzik vidékenként és jelentéseket adnak, melyekből a kormányok megismerik a hiányokat s képesek lesznek czélszerü intézkedéseket tenni ugy a gazdasági szakképzés, mint átalában a gazdasági helyzet javitására. Természetesen, ezeket mi ne várjuk be, mert még sok elintézni való vár a kormányra; azért vannak minden vidéken egyes képzett egyének, gazdák, földbirtokosok: ezek vannak hivatva arra, hogy **téli, vasárnapi és esteli iskolákat alapitsanak, gazdasági gyüldéket rendezzenek**; és ott aztán miként Németországban is egy-két „**kriegl**" sör elfogyasztása közben is, természetesen nálunk egy-két öreg kancsó bor elkóstolása mellett is értekezzenek, kritizáljanak, olvassanak fel, magáról a borról, a szőlőmivelésről, a mezei gazdaságról, a termények piaczairól, a szállitások módjairól, a gazdasági irodalomról, stb. stb.

Ránk nézve pedig mind ezek azért fontosak nem kétszeresen, hanem százszorosan, mivel egy részt Magyarország földrajzi helyzete és fekvésénél, népe miveltségénél fogva kereskedelme, ipara és közlekedésének fejletlensége mellett, a gazdálkodásra van utalva; más részt meg **daczára ez utalásnak**, nagy Magyarországon még alig van három gazdasági tanintézet; földbirtokosaink fiai pedig elvégzik az egyetemet, vagy gymnasiumot és jó nagy részök haza megy — **gazdálkodni!** Aztán komolyan hogyan kivánhatnók tőlük, hogy **jó gazdák** legyenek?! mikor ők minden egyebet tanultak, csak azt nem, a mivel foglalkozniok, s a mi által boldogulniok kell — vagy kellene!

Ez okból, mint fentebb emlitém, azok a kik a szinte emlitettem módon fognak vállalkozni a gazdasági ujabb, korszerü, megvizsgált, megvitatott s megrostált eszmék terjesztésére: valóban nagy szolgálatot tesznek e nemzetnek és hazafiui kötelességet teljesitenek.

És én hiszem, hogy e lap t. olvasói között lesznek elegen, a kik e felett fognak gondolkozni, azután meg nem csak gondolkozni, hanem eszmét cserélni, végre pedig — tenni is!

RÁKOSI LÁSZLÓ.

A soproni kereskedelmi és iparkamara jelentése.

Vettük a tevékeny soproni kereskedelmi és iparkamara jelentését, melyet a m. k. földmivelési, ipar- és kereskedelmi miniszteriumhoz terjesztett az 1863—1865. évben észlelt ipar és kereskedelem állapotáról. E nagy szorgalommal összeállitott jeles dolgozat megérdemelné, hogy egész terjedelemben közöljük, azonban terünk oly szük, hogy ezt tennünk lehetetlen, de olykor olykor mégis közlünk belőle, hogy vidékünkön az ipar és kereskedelmi állapoton lenditsünk valamit azáltal, ha a mult tapasztalatait a jövő irányadójaul jelezve az érdekelteknek feltüntetjük.

Hitel és hitelintézetek. Hogy az ország jogviszonyai a hitelt 1861. óta kiszámithatlan milliókkal kárositák, sokkal általánosabban elismert tény, semhogy valamely oldalról tagadásba vehető, avagy csak simitható volna. De senki ezt jobban nem tudja, és senkire érzékenyebben nem hat, mint a kereskedőre és iparosra. És a tett tapasztalatok ez osztályokat azon meggyőződésre vezették, miszerint a hitelt semmi egyéb nem fogja emelhetni, mint a létező viszonyok követelményeinek megfelelő kereskedelmi és hiteltörvények alkotása.

Áttérve a bankok és hitelintézetekre fel kell emlitenünk, hogy a nagyobbszerü tőkékkel ellátott hitelintézetek száma még sokkal csekélyebb, semhogy az általános szükségletnek megfelelhetnének.

Már az 1860—1862. évi főjelentésünkben kiemeltük, hogy például a pesti magyar földhitelintézet, sok kölcsönkeresőtől igen távol fekszik, miáltal a kölcsön szerfelett megdrágul, miért is általunk, a magyar földhitelintézet részéről az ország nagyobb városaiban fiókintézeteknek leendő fölállitása hozatott javaslatba.

Ezen, akkoriban kimondott véleményünket most is ismételjük. Valóban mintegy gunynak látszik, hogy oly országban, mely 3000 négyszögmérföld területü, s melynek fővagyona a földmivelésben fekszik, ennek gyámolitására és előmozditására, csak egy hitelintézet van az ország központján. Mert itt nem csak a távolság jő tekintetbe, hanem az is, hogy teljes lehetetlenség, miszerint ezen egyetlen hitelintézet, a szükségletnek csak tizedrészét legyen képes kielégiteni.

Igaz ugyan, hogy az országban létező takarékpénztárak tetemes összegeket forditanak jelzálogos kölcsönökre. Szintugy, különösen az 1860-diki évtől fogva, az országban meglehetős számu takarék-, segély- és előlegezési egyletek keletkeztek. De kinek figyelmét kerülhette volna el, hogy a kereskedelem és forgalom, évről évre nagyobb igényekkel fordul ezen pénzintézetekhez?

Ennek természetszerü következése, hogy a mennyivel a népgazdászat eme két tényezőjének több adatott, ugyanannyi a harmadiktól, t. i. a földmivelésétől elvonatott; azonban a hitelszükséglet ebben is oly mérvben növekedett, mint a kereskedelem és forgalomban.

E szerint tehát nem állitható, hogy az országnak hitelszükséglete, a létező pénzintézetek által kielégittetik.

Véleményünk oda terjed: hogy vagy a magyar földhitelintézet az ország nevezetesebb városaiban fiókokat állitson, — vagy pedig, hogy az ország e tekintetben is az önsegélyhez folyamodva, saját erejével az annyira szükséges vidékenkénti föld- és hitelbankokat alapitsa; továbbá, hogy mind a magas kormány, mind valamennyi hivatott tényezők részéről, az önsegélyezésnek és az egyetemleges kötelezettségnek elvén alapuló takarék-egyesületek létesitésére a kellő erély kifejtessék, hogy ezek mielőbb sürü hálózatként az egész országra terjedjenek; mert ezen egyesületekben oly hatalom fekszik, melyben a népvagyon fejlődése és képzésének csirája rejlik.

1865. év végével a segélyző egyesületek száma 19 volt.

Ezen számból kitünik, hogy kamarai kerületünkben a társulási ügy, legalább e téren, szép előhaladást tett. Sajnálandó, hogy ezen egyesületek nem részeltetnek mind azon könnyitésekben, melyeket sikeres fejlődhetésükre nem nélkülözhetnek. Már a magas jövedelmi adó is, ezen — rendszerint és lényegükhöz képest csak csekély haszon mellett működő egyesületekre nyomasztólag hat. De ehhez járul még azon körülmény is, hogy nemcsak az ugynevezett részvény-könyveczkék vannak a bélyegkötelezettségnek alávetve, hanem a hetenkénti befizetések is, csak a fokozatos bélyegilletéki mellett lehetnek nyugtatók.

☞ Lapunkra szóló előfizetéseket folyton elfogadunk.

Ezen intézkedés a mondott egyesületek működése felett függő damocles-kard, mely az alig létesülteket minduntalan megsemmisitéssel fenyegeti, a mint már e miatt a zalaegerszegi segélyező egyesület kénytelen is volt, működését az 1865. évben megszüntetni.

Takarékpénztár kettő alakult 1863-ban Pápán és 1865-ben Kaposvárott. Van a kamarai kerületben 9 takarékpénztár és pedig Sopron, Kőszeg, Győr, Pécs, N.-Kanizsa, Veszprém, Szegszárd, Pápa és Kaposvárott.

Kezelésök alatt levő vagyon volt e 9 takarékpénztárnál 1863-ban 6,585,747 frt 78 kr. 1864-ben 7,013,768 ft 77 kr. 1865-ben 7,140,183 ft 26 kr. összesen 20,739,699 ft 81 kr.

Magyar tudós társaság.

Pest, márcz. 30. 1868.

Philosophia, törvény és történettudományi ülés. Első értekező volt Dr. Horváth Cyril, egyetemi tanár, ki a „Philosophiai módszerek akadályai" czimü tudományos munkájának fölolvasásával gyönyörködtette a hallgatóságot, (már a ki megértette); azonban sajnos, hogy e bölcsészeti értekezésből nem sokat vehettünk ki, minthogy mellékesen legyen mondva, ember legyen az a talpán, ki Horváth Cyril magas előadását egy óráig is csak figyelemmel kisérvén, fölfoghatja s mintegy átérezheti, mert előadását ugyan tiszta tömör, magyar mondatok alkotják, de a mély philosophia, mely az egészet mintegy átlengi, irályát a stylistika azon polczára emeli, hogy laykus csak nagy ritkán, legfölebb szakember értheti meg.

Ennél fogva ennek birálatába, sőt homiliájába sem bocsátkozhatunk, tehát nincs mit tennünk, mint átengedni a bölcsészeti kritika szigoru itélőszékének, annyi azonban kétségkivül igaz, hogy hazai bölcsészeti irodalmunkat a müvelt europai philosophiai tudomány szinvonalára emeli.

A philosophust a történetbuvár váltá fel. Szilády Áron elismert történetbuvár, és archeolog bolognai utjában tett tapasztalatairól értekezék, különös tekintettel a magyar bolognai collegiumra, mely, mint tudjuk a közép-korban igen nagy befolyással birt nemzeti művelődésünkre. Ugyanis sokat zaklatott hazánk e korban a török dulásoknak volt szinhelye, ily körülmények között pedig a tudomány előrehaladása háttérbe szoríttatik: tehát kénytelenek voltak a nemzet tehetősbjei gyermekeiket külföldi tanintézetekbe küldeni, hol az államviszonyok kedvezőbbek valának. Az idegen tanintézetek közöl hazai részről leglátogatottabb volt a bolognai egyetem, minthogy a jogtudomány itt leghatalmasabban virágzott, hazánkban pedig erre legnagyobb szükség volt, minthogy jogaink ezen bitorló korszakban sok csorbát szenvedtek.

Az emlitett bolognai magyar collegiumban archeologunk csak két magyar ügyre vonatkozó okmányt talált, az egyik egy folyamodást tartalmaz, melyet 8-ik Kelemen pápához a teher megkönnyitése végett, melyet a város a magyar collegiumra rótt, intéz collegiumunk és ezt Szilády le is másolta. A másik az érseki levéltárban találtatott, 14 sorból áll és a „natio germanica" féle ügyre vonatkozik, de ezt intéző befolyások lemásolni nem engedék, és igy az akademia birtokába nem jöhetett. Ez ügyre vonatkozó codexek Salamon szerint a magyar archivumban is találtatnak, sőt a zágrábiban is, a mint Szilády megjegyzi.

Szilády eltávozott s helyébe a jeles régész Henszelman Imre ült a zöld asztal mellé és minden czim nélkül a következőleg szólott: Sajnosan kell emlitenem, hogy ama nevezetes Pulszky-féle archeologiai gyüjtemény iránt, melyre minden müvelt nemzet büszke lenne, oly részvétlenséget tanusit a magyar közönség, sőt gunyt űz belőle, hogy Pulszky elhatározta, hogy el fogja adni a Britt-muzeumnak, mely a legnevezetesebb gyüjteményi osztályokat kivéve, nem is eredetiben, hanem csak egy olasz antiquariustól lerajzolva látá: mégis 200,000 frankot igért Pulszkynak, de ez bizva nemzete ügybuzgóságában, és ezen unicum-nak nevezhető kincs méltánylásában, ily lépéseket nem tett és jelen alkalommal is, a midőn méltatlanul bántak vele, azzal a ki ily nagy kincseket szerzett hazájának, nem engedi a britt muzeum szorgalmazásának, hanem kettős inditványnyal lép fel s ennek el, vagy el nem fogadásától függ, hogy barbarok vagyunk-e vagy művelődést tanusitó nemzet, szólt haragosan Henszelman. Az egyik az, hogy rögtön minden habozás nélkül küldessék petitio az országgyüléshez, Deák Ferencz tiszteleti tag kéressék fel, ki úgy is nagy pártolója az ügynek, az összeg megszavazásáért. A másik az, hogy rögtön aláirási ivek bocsáttassanak szét, melyek az összeg minél előbbi összeszerzését eszközöljék. Ezeket Henszelman Pulszky nevében mondá és most ugy szólt, hogy még ily tűzben soha sem láttuk. Ostorozó, kárhoztató szavakban tört ki, melyek a harag és lelkesedés, gyülölet és szeretet hangjai voltak, hogy más nemzet mi mindent tett volna, fölfogván a realismus intéző befolyását a nemzeti jólétre, mig a magyar csak politikai mámorában tud dicsőségért lelkesülni, melyek éljenekből állanak a ilyet, melynek oly horderejü következményei vannak fölfogni, átérteni nem tud. Siró hangon beszélt az öreg régész, sőt könnyeket is ejtett és lelkesedésében annyira ment, hogy elővette tárczáját és 1000 forintot tett le az akademia asztalára, pedig őt kellett volna megjutalmazni, ki a gyüjtemény rendezésében annyi érdemet szerzett magának. Erre Toldy Ferencz állott fel, ki csak az országgyülési petitiot illető inditványt kérte megvalósitani, de Hunfalvy, Kubinyi, Csengery Antal mind a két inditvány megvalósitását sürgették és csakugyan el is fogadtatott.

Ha Magyarország ezen kincset kezéből kiereszti, melynek birtokába többé sohasem juthatott volna: oly müveltségi kis koruságot árulna el: hogy többé soha sem tisztázhatja magát, magára sütötte volna a barbarismus bélyegét és joggal, mert képtelennek bizonyította volna be magát arra, hogy fölismerje azt, mely dicsővé, nagygyá emelheti a hazát, tehát, ha lassan ment is keresztül e korszerü inditvány, csak hálát adhatunk, hogy keresztül ment.

A negyedik tárgy a „Karácsonyi drámai jelentés" volt. Összesen 21 pályamű érkezett be, melyek között voltak gyermekies, bárgyu de komoly törekvést tanusitó drámák sőt tragoediák is. A „Tiberius Grachus" „Zrinyi Miklós" czimüekben meg volt a tragoediai szikra, de a jellemrajzok hiánya csak egy szebb reményre jogositók fel, de a jutalomra nem méltók. Volt azonban egy a „Trónkereső" czimü, mely a pályázati szabályoknak tökéletesen megfelelt és ezért a jutalomra méltónak találtatott. A jeligés levél fölbontatván, kitünt, hogy a szerző Szigligeti Ede. Üdvözlet a kitünő szinköltőnek!

OLÁHFI GYULA.

Heti szemle.

April 3-án, 1868.

Az államlotteria főnyereményét, 80 ezer ftot, egy pesti szegény ács nyerte. — Karageorgievits herczeg Bécsből intést kapott, hogy politikai okokból Horvátországban nem szabad földet vennie, ellenben György, hannoverai király 2 millio frtig alkudozik horvátországi uradalmakra. — A gyufát magyar ember találta fel 1832-ben, most Europában 30 ezer embernek ád foglalkozást, s naponkint 2 miliard gyufa használtatik fel s fa 119,800 öl évenkint. — A bécsi arzenalmuzeumban van Zrinyi Miklós fehér márványszobra és II. Rákóczy Ferencz ágyui. — A póstamesterek nyugdij intézete megalakult, a kormány 4000 frttal járul hozzá évenkint. — Az erdélyi „Magyar Polgár" ellen egyszerre 13 sajtóper indittatott meg. — Mig Lengyelország honfiai számára a nyomor és kétségbeesés helye, addig a muszka hivatalnokokra nézve Eldoradó. Legutóbb 17 muszka hivatalnok nyert a kormánytól jelentékeny uradalmat. — Losonczon nagyszerü posztógyárat alapitanak részvényekre, mely a külföldiekkel minden tekintetben versenyezni fog. — A születendő királyi magzat Budán, ha fiu lesz István, ha leány, akkor Mária nevet nyerend. — Pepita de Oliva Turinban meghalt. — Ludas Matyi szerkesztője 9 hóra s 200 frt birságra itéltetett. — A keletázsiai expeditio létrejövetele ellenébe a magyar kormány nem gördit többé akadályokat. — A m. k. pénzügyministerium erélyesen azon van, hogy a sót saját kezelése alá vegye. — A képzőművészeti sorsolás márczius 31-ről május 15-re halasztatott. — Mármarosmegye felirt a belügyminisztériumhoz, hogy miután a hg. Koburg Koháry család czimeréből a Koháry előnevet, mint értéktelen valamit kitörölte, fosztassék meg magyar mágnásijógától. — A bécsi N. Fr. Pr. szerint Moldvaoláh országban 200 ezer izr. lakik. — Pesten török főconsulság fog felállittatni. — Triesztben magyar olvasó- s társalgókör alakult. — Kocsisovszky dal-társulata e tavasz folytán Eszék, Zágráb és Fiumét fogja meglátogatni. — A pénzügyminister már bemutatta a Deák-értekezleten az uj veretü magyar ezüstpénzek próbapéldányát.

Zala-megyei hirek.

— Galambokról következő megkeresést vettünk: Első levelemben egy örvendetes, a nép felvilágosodásának legalább is hasznát jelző eredményről, van szerencsém becses lapja t. olvasóit tudósitani. Ugyan is a helybeli ker. jegyző t. Körmendy Sándor, a róm. kath. kántor-tanitó t. Szabó Lajos urak inditványozása folytán márczius hó 15-én helységünkben megalakult az „Olvasó-egylet." Tudtunkra megyénkben az első. Ez alkalommal az alapitó közgyülés mindenek előtt egyleti hivatalnokokról gondoskodott; s közfelkiáltással megválasztattak tiszteletbeli elnöknek Gaál Endre járási főszolgabiró ur, az egylet vidéki tagja s ismert hazafi, — elnöknek Szabó Lajos róm. kath. tanitó ur, pénztárnoknak Dobossy Imre asztalos mester úr, jegyzőnek pedig alulirt ref. tanitó. Az ekként megalakult egylet megrendelni határozta a Hont esti lapjával, Nép zászlóját, Bolond Miskát, Borsszem Jankót és egy gazdasági lapot. Többet is óhajtanánk, többre is volna szükségünk, de anyagi erőtlenségünk még most nem engedi, mert egyletünk ez ideig csak 17 helybeli, három vidéki tagot számlál. Vidéki tagokul beirták magukat a tiszteletbeli elnök uron kivül: tek. Várbogyói Bogyay János földbirtokos ur Sármellékről, és tek. Gaál Miklós m. esküdt ur Keszthelyről. Az egylet összes tagjainak száma tehát 20, kevés ugyan, de kezdetnek ez is jó, egyébiránt helybeli polgártársaink közül még mindig jelentkeznek. Az egylet ünnepélyes megnyitása f. é. husvét másod napjára határoztatott, a mikorra az egylet t. vidéki tagjai már meghivattak. — Ez ünnepélyről annak idejében tudositani fogom a t. közönséget. Megértve a kor intő szavát, ekként ünnepli meg Galambok az előttünk örökre feledhetetlen márczius 15-ét!

S. J. egyl. jegyző.

— A vértanui halált ért Csányi Lászlónak most készül egy gránit emlékszobor Gerenday műtermében, melyet a lelkes Zalamegye hű fiainak áldozatkészsége rendelt meg. Ugyancsak megyénk számára életnagyságu arczképe készül jeles festőnk Barabás műtermében. A minta már kész s a boldogult ismerősei teljesen hűnek találják.

— Balaton-Füreden ez évi fürdői idényen Erdélyi Sándor szintársulata tartand előadásokat. Szigeti Imrével szerződés feloldatván, Erdélyivel köttetett meg.

— Csáktornyán négy elemi osztályu új tanoda felállitásán szorgoskodnak.

— Gymnasium. A nagy-kanizsai realgymnasium épületének nagyobbitása érdekében f. april 1-én megtartott városi képviselő-testület gyülésében az árlejtés nem hirdettetett ki, mert az épitési tervezetben némi hiányos kitételek merültek fel s igy ezek revidiálására Ploszer Ignácz és tanácsos Wagner Károly urak, szakértők felkéretvén, jelentésök beadása s tárgyalása után az árlejtés foganatositása f. évi april 14-re halasztatott.

— E lapok felelős szerkesztője könyvárusi s hason tárgyu üzletének nagyobbitása érdekében elutazott s már egy hét óta távol van.

— Távirdászat. Schneider ügyelő ur Bécsben egy uj távirdai rendszert talált fel, melynek alkalmazása rendkivülileg előnyös a gyors táviratozásra. Nemcsak a készület egyszerübb, de a gyorsaság és biztosság meseszerüségig emeli e nagy horderejü találmányt. De beszéljenek tények: Eddig a Morsé féle készület egy óra alatt közönséges sürgönyt legfeljebb 20-at engedett teljesiteni, a Hughes féle szinte egy óra alatt 60-at a Schneider féle legujabb találmányu ellenben ugyancsak egy óra alatt 300 távsürgönyt teljesithet.

— Ingyon mulatság. Estenként ha sétálgatunk N.-Kanizsa város utczáin s pihenőleg megállunk a lámpaoszlopzatoknál mulatságos nézni a lámpagyujtót, midőn türelmetlenül gyujtogatja olajos lámpáit, persze a szélnek tetszik a kéngyertyás gyufát eloltani, igy aztán megesik, hogy gyufáiból kifogyva, a lámpás hivatásszerü feladatát nem teljesiti s az olaj más, harmad és további napra marad benn. Valjon nem volna-e czélszerübb és olcsóbb, ha petroleum alkalmaztatnék, ezt könnyebben meg is lehetne gyujtani!? Más nagy városban hol még gáz nincs, az olajégetést már mellőzik.

— Muraközben, Gr. Festetich György ő Excja csáktornyai uradalmában a legelő és erdő elkülönitési urbéri peres ügyek számos község ellen vannak jelenleg folyamatban. Mindez a törvény rendes utján történvén, ellenszegülések még sem hiányzanak, mert akad, ki a szegény népet bujtogatja. Igy valami Nuszhold nevü volt pénzügyőr, később foglár Turcsiscse vend községben bujtogatván, magának jutalmat köteleztetett. A megye őt befogatni rendelte; — márcz. 28-án 7 foglár élükön az őrmesterrel a nevezett községben meg is jelent s Nuszholdot elfogták, a midőn azonban elkisérni akarták, a harangok félre verettek, a lakosság összetódult, a pandurokat dorongokkal, fejszékkel sőt egyesek puskával is ellátva megrohanták s agyonveréssel ingerült fenyegetések között, tőlök az elfogott lázitót elvették. A pandurok fegyvereiknek lövésre, szúrásra használatba vételétől visszatartózkodva, a faluból távoztak. Kisfaludy Mór főcsendbiztos, volt honvéd alezredes jött ekkor négy pandurral eléjök, visszaszólitja őket; be mennek a faluba; a biróház körül még csoportosulva volt néptömeghez érvén, Kisfaludy kivont kardját békés eljárási szándékának jeléül hüvelyébe ereszti s az izgatott tömeget, melyben néhányan magyarul tudók és értők is voltak, csendre inti s barátságos hangon fölvilágositani s jövetelök czélját nekik higgadtan magyarázni akarja. Alig kezdett beszélni, elkiáltják: „agyon kell verni az urakat!" s egy paraszt a kezében levő darab fával a főcsendbiztost ugy ütötte fejbe, hogy koponyája megrepedt, s azonnal összerogyott. A pandurőrmesternek, a főcsendbiztost leütő paraszt fejére irányzott kardvágása, ennek fejét kettéhasitotta. — Az őrmestert erre egy másik paraszt szintén leütötte s e dühönczöt meg a pandur-káplár tűzött szuronyával halálosan leszúrta. Az mindezek láttára is nemcsak hogy meg nem félemlett, hanem még bőszültebbé vált nép dühe által a legéletveszélyesebb helyzetbe jutott pandurok, fegyvereik teljes mérvbeni használatát voltak kényszerülve alkalmazásba venni, minek következtében fájdalom, a nép közöl 5 a helyszinén halva maradt, 10—12 — közöttök 4 pandur is, kisebb-nagyobb mértékben megsebesitve lettek, a lázongó tömeg azután szétfutott. A falu birája Nuszholddal megszökött. Kisfaludy életéhez kevés remény van.

— Douglas nevü somogymegyei birtokos utazott keresztül a napokban Nagy-Kanizsán, ki III. Napoleon császár egyik lovász-mestere levén, néhány napra jött haza, rokonait meglátogatandó. 19 évi távollét után édes neki az ismerőseivel találkozás. Sok szépet beszél a franczia udvarról, hová ismét visszautazik.

Somogy-megyei hirek.

Kaposvár, april 1. 1868.

— Honvéd-egylet. A somogymegyei honvéd-egylet által f. évi febr. 5-én Kaposvártt rendezett tánczvigalom alkalmából 933 frt és 2 db. arany s a Nagy-Aládon febr. 10-én tartott tánczvigalom után a rendezőség által beküldött 24 frt 64 kr; összesen: 957 frt 64 kr a Somogymegyében lévő rokkant honvédek, honvédözvegyek és árvák közt, kik magokat igazolták, az egylet szabályai szerint kiosztatott.

— Németh Ignácz köz- és váltóügyvéd ur, tisztelt munkatársunk Kaposvárt ügyvédi irodáját megnyitván, következő kibocsátványt tett közzé: „A t. m. k. Itélőtábla s illetőleg Váltó-feltörvényszéktől nyert jogositványaim alapján ügyvédi irodámat (Kaposvárt, Stern-féle házban, a megyeház átellenében) megnyitván tisztelettel felkérem a n. é közönséget, hogy bármi peres vagy perkivüli ügyei vitelére nézve becses bizalmával megtisztelni, s képviseltetése iránt hozzám fordulni, — valamint ismerőit s barátit ugyan-evégett hozzám utasitni sziveskedjék. — A megtisztelő bizalmat átgondolt s lelkiismeretes kezelés által megérdemelni, nemkülönbeni pontos és lehető gyors eljárásommal minden igénynek megfelelni, czélom s fő törekvésem lesz." A jeles tehetségü ifju ügyvédet ajánljuk t. közönségünk méltó figyelmébe.

h. Mult hó 23-án Kaposvárott rendkivüli bizottmányi nagygyülés tartatott. Közönség — mint már egy idő óta megszoktuk — nem nagy számmal. Az érdekesb részletek a f. évi február 1-én s f. tartott n. gyülés jegyzőkönyvének 3 sz. végzése által kiküldött s állandósitott „közjogi választmánynak" a vármegyék rendezése és a felelős kormányzati rendszernek a megyei önkormányzati rendszerrel mi módon leendő összeegyeztetése, ugy egyéb tárgyak iránt beadott véleményes jelentései s javaslatai körül forognak. A különösen megjegyzett két rendszer megegyeztetését illetőleg — oda terjedt a nevezett választmány javaslata, — melynek alapjául és segédforrásaul Győr-, Esztergom-, Ugocsa-, Nográd- és Vasmegyék ugyanetárgyú közleményei szolgáltak, miszerint a vármegyei intézmény, mint autonom törvényhatóság törvény és alkotmány által biztositott jogaival (a követválasztási és utasitási-jogot ide nem értve) továbbra is fentartassék, s ez a bizottmány által kimodassék. Indokolja a választmány aztán e tételt s részletesen kifejti, hogy minő elemekből s mennyi számból (1000 lélek után 3) álljon a képviselő testület, hogy hatóságát „vármegye közönsége" név alatt gyakorolja, — elősorolja 9 pontban különösen a hatáskört s ügyeket, melyben mozogni s illetőleg miket szabadon elintéznie lehet, s végül, mely rendeleteket, egyátalán végrehajtani köteles nem leszen. E javaslatra következő végzést hozott a bizottmány: 1868. évi márczius hó 23-án Kaposvárott tartott rendkivüli bizottmányi n. gyülés alkalmával végeztetett. Mely felolvasott véleményes jelentés azon hozzáadással fogadtatik el, hogy sem kis gyülések tartását, sem állandósitott választmány felállitását ezen megyei nagybizottmány egyáltalában czélra vezetőnek azért nem tartja, mivel a kis gyülések határozatai csak a nagy gyülések helybenhagyása által nyerhetik megerősittetésüket, az állandósitott választmány pedig azonkivül, hogy nagyobb költségbe kerül, mint testület, kevésbbé kérdőre vonható, mint egyes egyén; minthogy pedig a vármegyei képviselő-testület évenkint legfeljebb négyszer, s csak sürgető s fontosabb esetekben ülhet össze rendkivülileg: nehogy a közigazgatás fennakadást szenvedjen, legczélravezetőbb mód, ha a vármegye alispánja, mint a ki közbizalom által lőn székébe ültetve, bizatik meg, hogy az administrationalis ügyeket saját felelősségére elintézhesse, ebbeli eljárásáról az évne-

gyedes rendes nagygyülésének számolni tartozván. — Továbbá a vármegyei képviselőtestület tagjai kilépésére nézve a választmányi általlánosságban tartott jelentés oda módosittatik, hogy az élethosszíglan választott törvénykezési tisztviselők a képviselő testületből az előadott módon a többiekkel együtt kilépvén, csak ujonnan lett megválasztatásuk után lehetnek ismét a képviselő-testület tagjai. — Egyébiránt a n. mlgu m. kir. belügyministerium megkeresetni rendeltetett az iránt, hogy ezen elfogadott nézeteknek, a törvényhozás elő terjesztendő e tárgybeli törvényjavaslatban helyet adni, — az országgyülésnek képviselő házához pedig kérvény intéztetni rendeltetett avégett, hogy a törvényjavaslat felett hozandó határozat alkalmával ezen nézetekre figyelemmel lenni méltóztassék. Végre az e tárgyat illető választmányi jelentés, az erre hozott végzéssel együtt a testvér köztörvényhatóságoknak pártolás végett megküldetni rendeltetett. — kmf. — Olvasta s kiadta **Sárközy Titus** s. k., főjegyző. Olvastatott ezenkivül ugyancsak a közjogi választmánynak: a) nemzetiségi- és nyelvkérdés iránti javaslata, melyre nézve Zemplénmegye határozata fogadtatott el és érvényesitése iránt a ministeriumhoz és országgyüléshez feliratok menesztettettek. b) a honvédelmi rendszer és hadsereg nemzeti lábra állitása iránti javaslat, melyre nézve Arad városának határozata alapján szinte feliratok intéztettek a fenebbi helyekre. c) A királyi tablának Buda-Pesten leendő további együtt maradása iránti vélemény elfogadtatott. d) A cselédek (juhászok, béresek stb.) esztendei változása napjául 100 frt birság terhe mellett sz. Györgynapja tüzetett ki. e) A drávaszabályozása iránt felterjesztés intéztetett az illető ministeriumhoz.

h. A husára 2 krral felebb tétetett mult hó 23-án tartott b. gyülésben — e hó 1-től kezdve. A helybeli mészárosok azonban — mit nekik a hatóság! — még az nap estén életbeléptették a magasabb árt, s számos panaszt hallottunk, hogy több vásárlót ugy utasitottak el, hogy: „ha nem tetszik így, hát tessék hust nem enni.“ Régen pengetjük mi már ezt a nótát, de csak nem hallja meg a hatóság!

h. Sellye mezőváros ujjonan engedélyezett országos vásárai elsejének jövedelméből 50 frtot a honvédek segélyezésére beküldött. Éljenek!

h. Február 5-én tartott honvédbál tiszta jövedelméből 908 frt s néhány kr. a megyei jelentkezett honvédek már tettleg segélyeztettek. Siebenliszt őrnagy 100 frttal, a nagyobb sebesültek 24 frttal, a többi rokkantok stb. 12 frttal fejenként.

h. Hir szerint a szemesi tiszttartó házát, mig ő a megyegyülésen városunkban időzött, kirabolták. Erélyes nyomozások már megkezdettek az akasztófavirágok ellen.

h. A fa oly drága lesz maholnap városunkban, mint Pesten. Egy kocsi fa, melyen 3—4 fűtésre való nyers és legtöbbször podvás hasáb van 1 frt 80 kr. 2 frt. És ez nálunk van, hol annyi az erdő!

h. Színészeink is vannak, Szathmáry tehetséges igazgató vezérlete alatt. Mihelyt néhány előadásukat láthatjuk, bővebben emlékezünk meg róluk. Egyelőre annyit tudunk, hogy a társulat épen teljes szervezés utján van, s ez mindenesetre dicséretes.

Sopron-megyei hirek.

Sopron, ápr. 1. 1868.

Vasárnap, marcz. 29-én volt az itteni torna- és tüzoltó-egylet évi rendes közgyülése. Ezen egyletek működési eredményökben mindenkit kielégitenek és magoknak elismerést, szép nevet szerzettek. Különösen a tüzoltóegyletnek a lefolyt 1867-ik évben több, mint száz gazdálkodó polgár lett tagja, elannyira, hogy most jelentékeny szám felett rendelkezik.

— A soproni kereskedelmi kamarának egy nyilvános értesitvénye szerint szőlőszeti-egyletünk nem a kivánt virágzásnak örvend, s hogy tevékenységét homály fedi, ügyeibe alig néhány választmányi tag folyt be. Ennek következtében S. B. elnök ur leköszönt hivatáról. Az uj választásnál erélyesebb egyént óhajtunk, hogy az elnöki megtiszteltetés érje.

— (Beküldetett). A győrvidéki gazdasági egyesület által 1868-ik évi május hó 13. napján szántás verseny, és eke, ugy egyébb a föld megmüveléséhez tartozó eszközök kiállitása, ezeknek gyakorlati megkisérlése mellett rendeztetik. Elérni óhajtván a szántás verseny által, hogy főleg kis birtokosainknak, kik a szántást saját kezükkel eszközlik, buzditó tért s gyakorlati utmutatást kijelelhessünk; — mig ugyanekkor a gazdaközönség az olcsóbb s czélszerűbb gazdasági eszközök nemeivel, ezeknek hol beszerezhetésével megismerkedjék, — s egyuttal az iparosok s gyárosok keszitményeiknek biztosabb eladhatására kedvező alkalmat nyerhessenek, e czélból mindegyik kiállitó tárgyát az egyesület által leendő gyakorlati megkisérlése végett átengedni tartozand. Mindkét verseny „egymás mellett lesz rendezve, és erre nézve Ő mélts. győri megyés püspök urnak szives átengedéséből Győr városa szomszédságában levő s a győri püspökség uradalmához tartozó tákói réten az alkalmas térség kijeleltetett. Jutalmakul — egyesületünk szerény körülményeiben — az eke s a föld megmüveléséhez tartozó egyébb eszközök legjelesebbjei arany, ezüst s bronz éremjelvénynyel, ugy diesérő oklevelekkel tiszteltetnek meg; — e mellett a nyertes tárgy szállitási költségeit az egyesület megtériti; — s az esetre, ha a kiállitó nyertes tárgyát eladni szándékoznék, az egyesület azt — saját tagjai között leendő kisorsolás végett — megveszi. A szántás versenynél 3 arany, 2 arany, 4, 3, 2 és 1 tallér jutalmak osztatnak. Az első szab. gőzhajózási társaság pedig kiállitásunkra szánt küldemények vitelbérét 50%-val mérsékelni sziveskedett, s alapos reményünk van, hogy ugyan-e kedvezésben a vasuti társaság által is részeltetünk; — ez okból felkérjük a kiállitani szándékozókat, hogy e szándékjukról a kiállitandó tárgynak neme, száma, s a közlekedési eszköznek kijelelésével alólirott rendező-bizottmány jegyzőjét legfeljebb f. é. april 20-ig értesitsék, hogy részükre az illető igazolási jegyek megküldethessenek. A szántás versenyre bejelentések ugyan a jegyzőnél a verseny napján is reg. 8 óráig elfogadtatnak. Győrött, 1868-ki márczius 16-án. A győrvidéki gazdasági egyesület meghagyásából a rendező-bizottmány: Dorner Edc s. k. elnök. Krisztinkovich Edc s. k. jegyző.

Vasmegyei-hirek.

— E. Julia kisasszony ismert perében a vizsgálati okmányok körülbelül 1000 ivet teszenek. A végtárgyalás april 22. és 23-án lesz.

* Gyászhir. Szabadfi Sándor 1848-ki s a jelen országgyülési Szt-Gotthard kerületi képviselő nincs többé, — agyszorvi bántalmak okozták kora halálát; márczius 31-én tétetett le az örök nyugalom helyére, halotti pompával, a katona helyőrség tisztjei, egyházi és világi honoratiorok s roppant számú néptől kisértetve. Egy tevékeny s jeles hazafit vesztettünk benne. Nyugodjanak békével porai!

* Utólagos ujonez-állitás. Ma, azaz april 1-én vették nálunk foganatba az utólagos ujonez-állitást.

— Tornaegylet. A szombathelyi tornaegylet alapitó tagjai márcz. 29-én értekezletet tartottak s egy választmányt alakitottak; a közgyülés a tagok számától függ, hogy mielőbb megtartassék.

— Jósa Kornél urat ő Felsége kamarás méltóságra emelte.

Irodalom.

— „Ipar és kereskedelmi értesitő“ czim alatt uj képes heti folyóirat indult meg Pesten, az ipar, kereskedelem, közlekedés és biztositási érdekek képviselésére Jagócsi Péterffy József szerkesztése mellett előfizetési ár e csonka évre 5 frt. Az első szám tartalomdus és kivánt pártolásra méltó.

—Szini Károly „Isten országa“ czim alatt inditott lapot.

Meghaltak névjegyzéke.

Szombathelyen, marczius hóban.

Számedli István 7 hón. Drösler Janka 22 év. Nagy Therezia 84 év. Német László harmadfél év. Horvát Imre 84 év. Weber Ferencz 44 év. Czeglédy Mihály 56 év. Nyirráy Anna 76 év. Pisenberger Manó 3 év. Szabó János harmadfél év. Brucser Sándor 1 éves Stürling Kajetán 26 év. Juhász József 42 év. Szabadfi Sándor 46 év.

Nyilt Pósta.

— B. K. Mielőtt ön becses levelét vettem volna, már az én levelem utban volt. A történelmi adattárra nézve kérem szives válaszát.

— Gr. Széchenyi János ur ő Mtga czikke későn érkezvén, jelen számunkba terjedelmes voltánál fogva nem vehettük be.

— S. S. Csurgó. Elküldöttük. Üdvözlet!

— R. E. S. Pest. Vettük, fogadja őszinte köszönetünket.

TÁRCZA.

Herczeg Woroniecky bucsúja.

Vistulánál 1849.

Nem zeng a pásztor furulyája,
Nem zeng nekem több éneket;
Lelkem röpte többé nem szabad...
Szétzúzva hever a bűvös lant.
Oh költészet, isten veled!

Nem zeng a harczok harsonája,
Nem zeng több csata-éneket;
A hősök rabláncokra fűzve —
Fegyvereik mind összetörve.
Hazám, hazám, isten veled!

Nem zeng nekem bűvös zongorád,
Nem zeng, oh hölgy, több éneket;
Rab-hazának beborult ege...
Nincs szerelme... nincs költészete...
Hölgyek hölgye, isten veled!

Nem súg a vihar több vészt reám,
Súlyos átok a nemzeten;
Oroszlányok között pártviszály:
Te vagy oka ennek, büszke czár.
Bocsássz meg neki, Istenem!

Vén Európa! harczok hazája!
Mivé lett hősi életed?
Hol van őseid dicsősége,...
Koronáid ragyogó éke....
Oh mondd! mi maradt hát neked?!

Multból semmi... és a jelennek
Vagy te szivtelen zsarnoka;
De a népeknek boszúja nagy,
Zsarnokot többé földön nem hagy.
Egyig meg kellend hallnia.

SZENTKIRÁLYI AURÉL.

ISTEN KEZE.

[Történeti beszély.]

Egyházasbükki Dervaries Kálmántól.

(Folytatás.)

II.

A szekérről leszállott tiszt a lakba ment, honnan néhány perez mulva mintegy tizenöt — husz szolgával visszatért, kik a sebesülteket emelték le a szekerekről.

E látvány a legdurvább kebelben is szánalmat gerjeszthetett volna, oly borzasztó volt.

Szegények rettenetes fájdalmaik miatt nem csak sirtak, de szitkozódtak is; mindenik másféle csonkitásban részesült, egyiknek kezei, másiknak lábai voltak ellőve s e csonkitás szülte szörnyü fájdalmaikban egyik ájulásból a másikba estek és sebeikről darabonkint szakadozott le az aludt vér.

Az egyik szekérről egy még fiatal tisztet emeltek le a szolgák, mellét czifra érdemjelek diszitették, homlokán egy fehér ruha volt keresztül kötve, melyen azonban már áthatott a piros vér, e férfiu eszméletlenül hevert ott a szolgák karjain, kik őtet a leggyöngédebben egy a lak legdiszesb teremébe vittek.

E terem boltozatjáról egy lámpa függött alá, mely elegendő világosságot terjesztett körül.

Tul a terem belső fala mellett fehér puha ágyon feküdt a férfi, becsett mély szemeit kékes gyürü karikák szegték be és mintha csak meghalt volna, még lihegését sem lehetett észrevenni.

Nehány perez mulva az orvos jött be s lábujhegyen közelitett az ágyhoz, leoldá a kendőt a beteg fejéről, melyen egy mély véres seb tátongott s ez volt az ok mi folytonos ájulásban tartotta, mihez még agyvelő gyuladás is járult.

Ha jól szemügyre vesszük e férfiat, bár arcza most a fájdalomteljes betegség miatt egészen elváltozott, még is megismerjük benne a legutolszor a tengerparton látott Sásvárt, de most minő szánalomteljes állapotban, mennyi különbség az ott látott erőteljes ifju és az itt e betegágyon heverő férfiu között? egyébiránt Sásvár még csak 38 éves volt.

Az ajtón a már ismert karcsu nyulánk szőke tiszt rohant a terembe, ki egyenesen az orvoshoz közelitett s annak kezét ragadta meg.

„Hogyan van Sásvár? kérdé kétségbe ejtő fájdalmas hangon — sebe veszélyes, nemde? szóljon.

Az orvos fülébe sugott valamit a kérdezőnek s mindketten a mellékterembe vonultak. — E mellékteremben a legnagyobb kényelemre volt minden elkészitve, a gyönyörü ottomanok ruganyos párnáik szinte kinálkozni látszottak a fáradság kipihenésére, a mórizlésü ablakokat khinai szövetü tarka függönyök födték el annyira, hogy csak kétfelől tünt elő a müvészi faragványu párkányzat; balra a vöröses szövetekkel bevont fal egyik fülkéjében ezüst lámpában finom illatu rózsaolaj égett, a padlón, pedig selkos selyem szőnyegek vonultak tova, valóban azon pasha, ki e lakot épittető s a termeket butoroztatá, bizonyosan azt hitte, hogy a török uralom örök időkig biztositva van Magyarországon.

A férfiu némán ereszkedik az egyik ottoman hullám-párnái közé s kezével intett az orvosnak, ki hozzá közel szinte helyet vett.

„Sásvárnak — kezdé az orvos — halálos vágás van fején, a kard éle egészen az agyvelőig hatolt, lehet, hogy a hártya felfogta a vágást, de ha az agyvelő megsértve van, ugy szegényen aligha lehet segiteni.

„Rettenetes baj — vága közbe a férfiu a véres kendőt leoldva fejéről, mely nélkül ime Rustánt látjuk magunk előtt — nézzen utánna orvos ur, hogy ez ifju barátom felgyógyulhasson, ne kimélje fáradságát, kutassa ki az orvosi tudomány rejtekeit, csak mentse meg barátomat; rettenetes csapás volna reám nézve, annak halála, tudja orvos ur, gyermekkorunk óta ismerjük egymást, egymáson kivül soha sem szerettünk senkit, ah! én nem birnám halálát tulélni . . . !

„Mi tőlem kitelik s mennyire még a tökéletlen orvosi tudomány terjed — válaszolá az orvos — mindent elkövetni fogok, hogy barátját a halál torkából kiragadjam, de kérem, mondja el nekem, hol érte e rémitő csapás hadseregünket, hisz a végtelen soru szekerek egytől egyig mind tele vannak sebesültekkel.

„Fáj ugyan visszaemlékeznem e szomoru eseményre — mond Rustán — de ha ön kivánja, elmondom. Ez év elején a szigeti parancsnok Hassan bég Körmend és Csákány vidékén rémitő pusztitást tett a giaurok között, foglyainak száma majdnem 300-ra ment, azonfölül még gyönyörü magyar menyecskéket és szüzeket is szerzett tábora számára; mennyire kémeinktől tudom, most a veszprémi várkapitány Istvánffy István és Ormándy Péter palotai várkapitány a kölcsönt vissza fizetni óhajtva összebeszéltek, hogy seregeiket Koppány ellen vezessék s azt egyesült erővel feldulják.

„Vakmerő terv! — vága közbe az orvos — ugyan hány főből állt a két giaur kapitány serege?

„Istvánffy serege kétszáz lovas és háromszáz hajduból állott — válaszolá Rustán — s ezzel meg is indult, hogy majd a Palotáról jövő Ormándy seregét a Matacsi hegynél bevárja s vele egyesüljön. Ugyan ezen időben mi is kiindultunk innen Koppányból Veszprém ellen, melyre Sangiakunknak Alibegnek már régen fájt a foga. Csillagtalan sötét éj volt, midőn a Balatonhoz értünk, az eget gyászos szemfedőkint vastag fekete felhő takarta, azonban oly borzasztó csend volt a természetben mintha minden kihalt volna, csupán csak e kis tenger hullámainak pezgése zavarta a csendot. —

(Folyt. köv.)

ÜZLETI HIRNÖK:

Nagy-Kanizsa, april 3-án 1868. A közelgő országos vásárunknak rosz előjelei mutatkoznak, kevés vevő, meg kevesebb kedv jelenkesik a gabona bevásárlára nézve. A határőrvidéki gyapjú 45 frton lett eladva mázsája; borra nézve semmi kérdezősködés. A gabonánkban kevés az árváltozás, miután külföldi kereskedők hiányzanak. A buza azonban legerősebben tartja magát, melyből nagyon ritkán hozatik a piaczra. Reménykünk van, hogy rövid idő alatt kedvezőbb fordulatot vesz e gabnaüzlet.

Piaczi betivásár és keletárok.

NAGY-KANIZSÁN, aprilis 3-án.

Alsó-austriai mérőnként.

Termények: Buza 83—85 fontos 4.80 5 frt. 20 kr. 86—89 font. 5 ft. 30—60 kr. 87—88 font. 5 fr. 70—90 kr. Rozs 78—79 font. 3 fr. 60 kr. 79—80 font. 3 ft. 80 kr. Árpa serfőznek 70—71 font. 2 fr. 60 — kr. 71—72 — 2 frt. 70 kr. Árpa közönséges 65—66 fns. 2 fr. 40 kr. 67— — fns. 2 frt. 50 kr. Kukoricza 2 frt. 80 kr. 3 ft. 68 kr. Kukoricza olasz (csinquantin) 3 frt 10 kr. Kenyérliszt 5 sz. 11 frt. 75 kr. Kenyérlisz. 6 sz. 10 frt. 75 kr. Keny.-l. m. 7 sz. 10 frt. — krt Keny.-l. m. 8 sz. 8 frt. 25 kr. Rozslang m. l. szám 9 frt. 50 kr. Rozslang mázsája 2. szám 8 frt. 50 kr. Kukoricaliszt m. 4 frt. 50 kr.

Különfélék. Méz mázsája 20 frt. — kr. Viasz m. 110 frt. — kr. Fagygyú nyers m. 16 forint 20 kraj. Fagygyú száraz m. 18 frt. 20 kr. Gyapjú finom m. 95—100 frt. kr. Gyapjú határőrvidéki m. 50 52frt kr. Fehérrongy m. 9 frt. 50 kr. Tarkarongy m. 5 frt. 25 kr. Szalma m. — frt. 80 kr. Széna m. 1 frt. — kr. Egy kéve szup 12 kr. Burgonya mérője 1 frt. — kr. Marhabőr száraz, nehéz mázs. 60—70 frt. — kr. Marhabőr száraz, könnyű mázsája 58 60frt. kr. Borjubőr fejjel 120—25 frt. — kr. Borjubőr fej nélkül 125—130 frt kr.

Gyümölcsök: Alma mérője — frt. — kr. Dió mázs. 6 frt 50 kr. Aszalt gyümölcs mér. 6 frt. 50 kr.

Borok: Vidékünkbeli újbor 1867-diki, fehér vagy schiller akója 3 frt 5 fr. Vidékünkbeli ó-bor 1860. 1865-beli fehér vagy schiller ak. 8-12 frt. kr. Balaton-melléki 1867-beli fehér ak. 4—6ft. kr. Balaton-melléki 1863—65-beli feh. v. schil. ak. 10 forint — kr. Somlay 1863—65-beli ak. 14 frt. — kr. Somlay 1867-beli — frt. — kr. Badacsonyi 1863—65-beli — kr. Villányi és szekszárdi fekete 1867-ki akója 8 frt. — kr.

Spiritus (per grad) fokonkint — frt. 50 kr. Szilvapálinka hordóval 20 foku 22 frt. 50 kr. Törkölypálinka hordóval 20 foku 19 frt. — kr.

Kispiaczi árak: Marhahus fontja 22 kr. Sertéshus fontja 26 kr. Szalona fnt. 44 kr. Borjuhus fnt. 24 kr. úhhus fnt. — kr. Zsirnak fnt 48 kr. Faolaj fontja 60 kr. Lenmagolaj fnt. 35 kr. Kepczeolaj fontja 28 k. Petroleum fntj. 22 kr. Czukor finom fntj. 32 kr. Kávé fntj. 65 kr. Konyhasó fntj. 10 kr. Marhasó fn. 4 kr. Fagyugyertya fontja 38 kr. Szappan fontja 24 kr. Rizskása itczője 18 kr. Köleskása itczj. 9 kr. Hajdina itczj. 10 kr. Fehér bab (passuj) itczj. 7 kr. Tarka bab (passuj) itczj. 6 kr. Árpadara fntj 14 kr. Borsó bab it. 12 kr. kr Lud, sovány 2 frt — kr. Lud hizott 3 frt. 60 kr. Kacsa párja 1 frt. 50 kr. Pujka párja 2 frt 50 kr. Tyúk-tojás 6 darab 10 kr. Sertés 1 mázsás 25 frt. Sertés 2 mázsás 60 forint. Újbor itczője 10 kr. Ó-bor itcz. 10 kr. Pesi sör itczj. 14 kr. Kanizsai sör itczj. 10 kr. Szilva-pálinka itczj. 75 kr. Keményfa öle száraz 9 frt — kr. Nyersfa öle 7 frt. — kr. Fa-szén mérője 30 kr. Nyulnak párja — frt. — kr. o. é.

Sopron, marcz. 30 1868. A kedvezőtlen időjárás következtében mai gabnavásárunk gyengén volt látógatva vidékről s kevés szállitás történt, de ár nem emelkedett.

Buza 83—84 fontos 5 ft. 30—50 kr. 84—85 fnt 5 fr 60—65 kr, 86—88 5 frt. 90 6 frt. 40 kr, 89—90 fnt. 6 frt 70. 6 frt 80. Rozs 78—80 fontos 4 frt —4.15 kr. 81—82 font. 4 frt 20.40 kr. Kukoricza 78—80 fnt 2 ft 80—85 kr., 81—82 fnt. 2 frt — 90 kr. Árpa 70—71 fnt. 2 frt 50—60 kr., 72—73 fnt. 2 frt 70—80 frt. Zab 44—46 fnts 1 frt 70—80 kr., 47—48 fnt. 1 frt 90—2 frt mérőnként.

Heti naptár.

April 4-től 11-ig 1868.

Hó- és heti-nap		Katholikus naptár	Protestáns naptár	Hld utj.
Kath. és prot. Ev. Jézus ünnepélyes bevonulásáról Jeruzsálembe. Máté XXI, 1—9 és 26—27.				
5	Vasárnap	D. 6 Virágvas.	D. 6 Palm.	
6	Hétfő	Czelesztin püsp.	Ireneus	
7	Kedd	Hermina szűz	Hermina	
8	Szerd.	Dienes püspök	Dénes	
9	Csütörtök	Nagy csütörtök	N. csütörtök	
10	Péntek	Nagy péntek	N. péntek	
11	Szombat	Nagy szombat	N. szombat	

Vasuti naponkinti menetrend;

Indul N.-Kanizsáról	Buda felé	d. u.	1	óra	22	percz.
"	"	estve	9	órakor.		
"	Bécs "	reggel	7	óra	15	percz.
"	"	d. u.	3	óra	30	"
"	Triest "	d. u.	1	óra	50	"
"	"	estve	9	óra	25	"
Érk. N.-Kanizsára	Buda felől	reggel	5	óra	6	"
"	"	d. u.	1	óra	20	"
"	Bécs "	délben	12	óra	31	"
"	"	estve	7	óra	28	"
"	Triest "	reggel	5	óra	25	"
"	"	délben	12	óra	52	"

Bécsi pénzárfolyam, apr. 3.

5% metaliques 56. 35; 5% nemz. kölcsön 62.60; 1860-ki álladalmi kölcsön 82.10; bankrészvények 7.20; hitelintézeti részvének 182. 80; London 115.70; ezüst ágio 113.15; arany darabja 5.52⁵/₁₀ kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits József.

HIRDETÉSEK:

191/868

Hirdetmény.

Nagy Kanizsa városa törvényszéke részéről közhirré tetetik, hogy néhai Szép Károly hagyatékaihoz tartozó s Nagy Kanizsán 25 sz. tjkönyvben 3. 4. 5 és 9-sor számok alatt felvett vasut dülői hosszu földekbeni, s fecske partdülői 3 db szántó földnek és a város réten felüli fekvő 2-k dülőbeni rétnek 1868 év april 20-án, s ha akkor a becsár meg nem igértetnék f. évi május 20-án mindenkor délutáni 3 órakor a helyszinén meg kezdendő nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetett. Melyre a venni kivánók 10% bánat pénzzel ellátva oly kijelentéssel hivatnak meg, hogy a becslési okiratot, és az árverési feltételeket eleve a biróságnál is megtekinthetik.

A városi törvényszék.

Nagy-Kanizsán 1868 Marcz. 21. (86—3.2)

SOMMER JÓZSEF (68—2)

Nagy-Kanizsán Kórház-utczában

különösen figyelmezteti a n. é. közönséget,

hogy NORINBERGI és RÖVIDÁRU

nagybani és kicsinybeni eladása mellett nála folytonosan,

a legnagyobb mértékben,

VALÓSÁGOS Pottendorfi KÖTÖPAMUT,

a legjobb **FEHÉRITETT** és **FEHÉRITETTLEN SZÖVÖPAMUT** és **GÉPFONAL** és mindennemű termő vetemény- főképen **káposzta** savanyitani, *KEL-KÁPOSZTA-, KARALÁBI-, RÉPA-, holnapos és téli fekete RETEK-* **ugorka-, saláta-, karfiol-, paréj-, czeller- és petrezselyem-magvak,**

és azon kellemes helyzetben van,

HOGY A LEGJUTÁNYOSABB ÁRON SZOLGÁLHAT.

☞ Ezenfelül 8 mázsa utolsó termésü **SPARGOTA MAG**, mázsája 12 frtért kapható.

☞ Nagybani és részletes eladás. ☜

A pest-budai

BUTOR-KÉZMŰZETI-

részvény-társulat

a téli idény alatt oly nagy számu butorokat állitott elő, és oly nagy mennyiségben, hogy mi e birodalomban létező eféle

legnagyobb

butor-raktárunkat

a t. czimű közönség szives figyelmébe **PESTEN, nádor-utcza 9. sz. a.** berendezett rakhelyünkön bizton ajánlhatjuk.

A butorok kitünő minősége és a rendkivüli olcsóra szabott árak számos látogatással kecsegtetnek.

(73—6-5) **Az igazgatóság.**

BROMUS SCHRADERI

tartós fűnem,

elvetve, mint takarmány-növény.

Ezen növény a legélénkebb fűnemek közé tartozik, melyek eddigelő ismeretesek. Hazája California (Amerika) és magától nő a Klath és Letwis folyók partjain, első volt Schrader, ki (1830) Index Seminum czimű munkájában ezen nevezet alatt Ceratochloa Pendula ismertette meg. Kunt által azonban a Bromus-ok osztályába, melyhez valóban tartozik is, soroztatott és az első ismertető iránti hodolatból a „Bromus Schraderi" nevezetet is megtartotta.

Ilyen Bromus kitünő mezei növény és száraz fekvésü földön is folytonosan diszlik a szétágozó gyökereinél fogva elnyom minden körüllötte sarjadzó növényt és azért oly helyeken, hol a Bromus elvettetik és más fűnem vizhiány miatt kiszárad, az, mint a Cypresse fölemel fővel áll.

Ezen növény különös gondot nem igényel, mert minden talaju földön diszlik; a föld, melybe elvettetik mélyen fölásandó vagy fölszántandó, továbbá oly tartós természetü, hogy évek után is, ugyanazon egy földben tápereje és termékenysége meg nem fogy.

Ha elvettetett, a föld keményen meghengerezendő, azért, hogy magva gyorsan csirázhasson, ily bánásmódot igényel; az elvetés után 12—15 napra csirázni kezd, két hónap után, ha márczius vagy aprilisben elvettetik, már kaszálható, az utóbbi kaszálásnak ideje a tenyésztéshez alkalmazandó, hapedig őszszel vettetik el, már márczius és április havakban kaszálható, mert ezen növény (mely még télben is nő) már február hó elején megindul. Ezen Bromus, a franczia gazdasági egyesület tapasztalata szerint felette zsiros és tejes természetü növény és ha zöld takarmányul használtatik: évenkint 4—5-ször is (márcziustól novemberig) kaszálható, ha t. i. már az őszszel elvettetett.

Szárogatva igen kiadó takarmány nyerhető belőle, és megtartja magában azon tulajdonságait, melyek nyers állapotában benne föltalálhatók. Minden házi állat, (a sertések és lovak is ide értve) akár száraz, akár nyers állapotban kivánva eszik.

Az állatok, melyek ezen növénynyel táplálkoznak folytonosan egészségesek, mert bőségesen tartalmazza magában azon éltető részeket, melyek az állatok égésségére nagy befolyással vannak ugy hogy tápanyag P. Pt Dahnerain tanár szerint sokszor 4, 44 számhoz aránylik.

Levallée népgazdász szerint ezen Bromus Schraderi kitünő hatással van a fejős tehenekre, mert az ezekkel élők 10 %-el több tejet adnak, az írósvaj nyáron keményebb, könnyebben eltartható és igen izletes.

(A majlandi gazdasági egyesület 1865 évi 20. sz.) Ezen növényzet magva árultatik; éspedig egy kilogramm vagyis bécsi 28 lattal 7 forint minden megrendelésre, mely 10 kilogrammon vagyis 10 bécsi fonton fölül tétetik 5 percent dij adatik.

A szives megrendelések utánvét mellett gyorsan teljesittetnek.

Észrevétel.

A Bromus Schraderi az év minden hónapjában elvethető márcziustól kezdve egész novemberig, és mivel tartós takarmányt ád, a marha tartóknak igen előnyös növényzetkép ajánlható.

500 □ meter (138 bécsi □ öl) kiterjedésü földbe 2 kilogramm (bécsi font) mag szükségeltetik.

☞ Bérmentes megrendelésekre készégét ajánlja

Antonio Tamburini,

(77—3, 3.) Rovereto 101. Corso Nuovo Tridentino.

HIRDETMÉNY.

Alólirott bátorkodik a t. cz. **Gombos Bertalan** ur által feltalált

„erősitő italt"

a tisztelt közönség becses figyelmébe ajánlani. Ezen **erősitő-ital** előmozditja a jó étvágyat, könnyiti a jó emésztést és meghütés ellen megóv, és átalában az egész idegrendszerre melegitőleg es erősitőleg hat. Ugy szinte ajánltatik mindazoknak, kik hideg lég befolyásának ki vannak téve, továbbá a lábadozóknak, kik a kiállott betegségek után erejüket visszanyerni nem képesek; végre a tengerre utazóknak, miután a tengeri ut ismert kellemetlenségeitől megóvja az utazót.

Ezen **erősitő-ital** megbizás utján a tulajdonos ur pecsétjével ellátott üvegekben az utasitással együtt alolirtnál kaphatók.

☞ E vidéken egyedüli raktár alulirtnál levén tisztelettel ajánlja e kitünő s nagy hatásu szert.

Ára használati utasitással együtt 1 frt-

Wajdits József,
Nagy-Kanizsán.

(84—2)

Kos eladás.

A hires, gazdagszőrű és tiszta Nogrotti származásu törzsöknyájból a jövő ünnepekre egy és két éves nagyobb számu kosok adatnak el jutányos áron, a melyek minden ragályos és öröködési betegség nélküliek s ezért jóállás biztosittatik. Eféle kosok az uradalom pusztáján Ujnépen, N.-Kanizsa mellett láthatók és ez érdemben mindenféle értesités készséggel adatik és az előjegyzések fel lesznek véve.

JOSZÁG IGAZGATÓSÁG

(87—1) Uj-Népen, up. N-Kanizsa.

ELADÓ HÁZ

Székes-Fehérvárott.

Széchenyi utczában 166-dik szám alatt cserép fedéllel, 5 szobával, két konyhával, udvara és kertje 842 négyszeg öl s mellette 3800 négyszeg ölnyi réttel, szabad kézből eladó. Tudakozodhatni személyesen vagy levél által Kovács Mátyás urnál Lengyeltótiban, vagy Kovács Pál füszerész urnál, Sz.-Fehérvárott.

(89—3.1)

Unterleibs-Bruchsalbe Betr.

Aerztliches Zeugniss.

Euer Wohlgeboren ersuche ich hier mit ergebenst, mir für Patienten wiederholt 7 Töpfchen Ihrer höchst vorzüglichen Bruchsalbe zu senden, und zwar von der schwächeren Sorte 2 Töpfe, von der stärkern 5 Töpfe. Die bis jetz von Ihnen erhaltenen Portionen haben den nie geahnten günstigen Erfolg gehabt, und ist mithin durch Sie der leidenden Menschelt ein Mittel geworden, welches nicht nur allen Theorien spottet, sondern auch die bruchkranken Mitmenschen Ihnen mit nicht zu beschreibenden Worten dauken segnend verpflichtet sind.

Steudnisz-Siegendorf, Kreis Haynau, Preuss. Schlesien, den 31. Juli 1867.

Dr. **Kraudt.**

Obige Salbe ist sowohl **direkt** vom Erfinder **Gottlieb Sturzenegger in Herisau**, Canton Appenzell (Schweiz) zu beziehen, als auch durch Hr. **F. Formágyi**, Apoth. zur heil. **Maria in Pest**, Széchényi-Promenade 26, und Hr. A. **Gulriny**, Stadt-Apotheke zum schwarzen Adler in **Temesvar. Max von Horváth** Apotheker in **Agram** und Hr. Johan **Wjtkowitz**, Apot. zur [illegible] keit in **Schemnitz.**

Preis pr. Topf fl. 3. 20 kr. gegen Einsendung des Betrags. **Heilung ohne Entzündung**, in weitaus den meisten Fällen sicher. Gebrauschanweisung nebst weiteren Zeugnissen gratis. **Reichhaltiges Lager in Bruchbändern.**

TISZTELT ORVOS ÚR!

Kedves kötelességemnek tartom, fogorvos dr. J. G. POPP urnak, kinek

ANATHERIN SZÁJ-VIZÉT

foghusom gyakori vérzése, a fogak inogása, gyakori rheumaticus fogfájdalmak, és végre még a dohányszag eltávolitására használtam, megérdemlett dicséretet nyilvánitani, és ezen fogorvos urnak egy nemcsak fájdalmas, hanem andorító betegségbőli felgyógyulásomért a legbensőbb köszönetemet tolmácsolni.

Bécs, Gumpendorf, 535. sz. a.

Liberet Helfer, m. p.
bútor-szövet gyárnok.

Egy palaczk ára 1 frt 40 kr. — Csomagolás 20 kr.

☞ Az „**Anatherin-szájviz**", valamint az „**Anatherin-fogpászta** Kapható **Nagy-kanizsán:** Belus József gyógyszerész, Rosenberg, Rosenfeld A. Wajdits J., Welisch, Fesselhofer és Schwarz A. urak kereskedésében **Pápán:** Tschepen J., Stampfl G. és Löwy I. uraknál, **Keszthelyen: Singer. N. Zala-Egerszegen:** Antal F. gyógyszerész és Handler H. — **Kapronczán:** Werli gyógyszerész. — **Varasdon:** Halter gyógyszerész. — **Szt.-Györgyön:** Mühlig. — **Sümegen:** Dorner Kajet. és Stamborszky L. gyógyszerész uraknál. (54—8)

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, miszerint

ügyvédi irodámat

(Kaposvárott, fő-utczában) megnyitván, minden e szakba vágó megbizást elfogadok s pontosan teljesitek.

Kaposvár, márcziusban 1868.

Németh Ignácz,
köz- és váltó-ügyvéd.

(88—3.1)

Jelentés.

Alulirott tisztelettel jelentem a nagyérdemü közönségnek, hogy Szombathelyen a piaczon fennálló kereskedésem mellett uri utczában egy fiok

fűszer-, anyag- és festék-

KERESKEDÉST

a „Magyar Király"-hoz

czimezve nyitottam, kereskedésem czikkeit a legelső raktárakból szerezvén be, azok minőségre a legkitünőbbek. — Egyuttal kijelentem, hogy áruczikkeimet sürü keresettség folytán a legjutányosabb áron adhatom.

Szombathely, novemb. hó 1867.

tisztelettel

(45—13-11) **Tobis József**

Wajdits József kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Hetedik évfolyam. 15. szám, április 11. 1868.

Zala-Somogyi Közlöny

Kiterjedve
SOPRON- és VASMEGYÉKRE.
Vegyes tartalmu hetilap
a szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

Megjelenik: minden szombaton, egész éven. Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JOZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési feltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: 6 frt. — kr. Fél évre 3 „ — „ Évnegyedre 1 „ 50 „

Hirdetések (hat hasábos petitsorért 1-szer 7 kr. 2-szer 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt téren" egy petit sor beiktatási dija 15 kr.

Hirdetéseket elfogad: N.-Kanizsán: a KIADÓHIVATAL. Pesten: ZEISLER M. Bécs-, Hamburg-, Berlin-, Majna-m.-Frankfurt- és Bazelben: HAASENSTEIN & VOGLER. Lipcse-, Bern-, és Stuttgartban: SACHSE & TÁRSA. Bécsben: OPPELIK.

A n.-kanizsai realgymnasiumnak részint alaptőkéje, részint épitkezési költségei fedezésére újabban adakoztak.

(Folytatás.)

N.-kanizsai fazekasczéh magánkötelezvényben 200 frtot.

Eperjessy Sándor ügyvéd ur 100 frt. Fasciatti Bertalan ur 100 frt. m. or. földtehermentesitési kötvényben.

Gutmann Simon ur és Szommer kereskedő testvér urak 100—100 frtot államkötvényben.

N.-kanizsai asztalosczéh 40 frtot.

Pécsi káptalan 20 frtot.

Pavics János ur 10 frtot.

Ferber Ignácz monostorapáti esperes ur 5 frtot.

Méhes Vendel vrászlói uradalmi kasznár ur gyűjteménye: Méhes Vendel, Both Ján. urak 20—20 frt, Németh Lajos simonyi tanitó ur 5 frt, Zombori János ur 3 frt, Kóbor Mihály, Srugli József, Duits József, Bosznyai Mihály, Budai Lajos urak, egyenkint 2—2 frtot. Szatler Márton ur 3 frtot. Berger Sándor, Schwarz Jakab, Weiss Lip. urak 1—1 frtot. Herman Vincze ur 2 ftot. Linczberger Bencze és Berger Samu urak 40—40 kt. Végre Méhes Kálmán 7 éves fiu összetakaritott filléreiből 1 frt 20 krt. összesen 68 frt. (Éljen a nemes ifju! Szerk.)

Molnár Lajos nagyrécsei lelkész ur gyűjteménye: Tóth István ur 120 frt., Récse közönsége pedig 3 frt; összesen 123 frtot.

Valamint a kegyes adományozók, ugy a gyüjtők fogadják nemesszivü jótetteikért legőszintébb köszönetünket. Kegyes adományok valamint az épitkezési költségek fedezésére, — ugy az iskolai alap növelésére folyton elfogadtatnak s hálás elismeréssel nyilvánosságra hozatnak.

A tanügyi bizottmány nevében:
TÁRNOK ALAJOS m. k.
alelnök.

(Folytatása következik.)

Gr. Széchenyi János ő mgának, mint a népnevelési egylet elnökének,

f. é. márcz. 10-én Sopronban tartott megnyitó beszéde.

Tisztelt polgártársak!

Harminczhat év mult el, mióta igénytelen személyem nyilvános politicai pályára lépett; többször volt alkalmam számos és tekintélyes hallgatóság előtt szót emelni, de soha annyira elfogulva nem voltam, mint épen ma; mert szeretett hazámfiai előtt, eljárásomat akarom igazolni.

Soha sem volt szándokom tündökölni, mert arra kellő tulajdonim hiányoznak, és mert dicsvágy nem ösztönzött, czélom volt egyedül, meggyőződésem szerint csekély tehetségeimmel hazámnak és az emberiségnek szolgálni, midőn tehát tiszta szándékom gyanusittatik, természetes az elfogultság.

De ha hazám bölcsére, halhatatlan Deák Ferenczre tekintek, és mi vagyok én Deákhoz képest? meg kell szünni elfogultságomnak, midőn ellenei szándékát félre magyarázták, azt válaszolta, hogy a ki tiszta meggyőződését követve, komoly megfontolás után nyilatkozik, csak az ur Istennek és saját lelkiismeretének felelős.

Midőn b. Eötvös közoktatási miniszter ur, az ország értelmiségét felszólitotta, hogy a kormányt a népnevelési munkába, a menynyire tőle kitelik, segitse, istápolja, és népnevelési egyleteket alakitson, ezen szent ügy engemet mód nélkül lelkesített.

Keletkeztek ilyes egyletek hazánkban majdnem minden megyében, mi nálunk két féle vélemény uralkodván, alakult egy tiszta catholicus ugynevezett felekezeti egylet; és egy vegyes egylet, azaz olyan, a melybe mindenki részt vehet vallás különbség nélkül, én ez utolsóhoz tartozom, okaimat későbben elő fogom sorolni.

Kivánatos lett volna, hogy ezen két különbféle egylet hivei eszmecserébe bocsátkoztak volna, mert minekutánna egy közös czélunk van, t. i. a catholicus egyház autonomiáját kivivni, és a nép nevelést emelni, de sajnos, hogy ez nem történt.

A méltányosság azonban kivánta volna, hogy ellenfeleink legalább szándékunk tisztaságát kétségbe ne vonják, mert mi senkit sem akarunk kizárni, sőt testvér kezeinket nyujtjuk polgártársainknak, minden vallás különbség nélkül, hogy közvetitett erővel ezen szent czél után törekedjünk, és mégis gyanusittatunk.

A megyében azon hir terjesztetett el, hogy az egyházi és oskolai alapitványok kezelését, mi akarjuk által venni, — hogy az egyháznak, vallásnak, és az egyházi személyeknek ellenei vagyunk, hogy a népet ellenük izgatjuk, hogy mi hitsorsosinkat a protestans vallásra akarjuk áttéritení. Efféle agyrémekkel zavartatott meg az egyetértés, megyei népünk között, ennek eredménye hátrányos pártviszály lőn; ezt pedig kerülni sőt akadályoztatni, ha valaha, hát most épen szükséges.

Ezen gyanusitások ellen egyletünk határozottan tiltakozik, és mindenkit utalunk a kibocsátott programmra, a melyből minden elfogulatlan meggyőződhetik, hogy mi világosan határoztuk, hogy az egyházi és iskolai alapitványok dolgába semmiféle ürügy alatt sem fogunk avatkozni; hogy a vallási oktatást, senki más, mint az illető vallásfelekezet lelkészei fogják teljesiteni, és pedig a törvényhozó test szigoru ellenőrködése mellett, mert ámbár az egyházi oskolai felügyelők ezen hivatalukhoz ragaszkodnak, mégis gyakran megtörténik, hogy évekig oskolájukba be sem tekintenek. — A mi a többi rágalmat illeti, azokra nincs válaszunk, mert megczáfolni nem érdemesek. A kik elhiszik, azok szánakozásra méltók, és világosan tanusitják az által, hogy mennyire szükséges őket nevelni? a kik pedig ezen hireket terjesztik, és a szegény tudatlan nép együgyüségét felhasználják párt érdekek miatt, azok polgári bünt követnek el.

Én részemről ünnepélyesen nyilvánitom, hogy vallásomnak, melyben neveltettem, hive maradok holtomig, és hogyha távolról gyanithatnám, hogy a vegyes népnevelési egyletek eszméje, vallásomnak kárára volna, semmi világi hatalom nem birhatna reá, hogy hozzá járuljak; de azt feltenni nem lehet, midőn ő felsége, alkotmányos királyunk, kinek vallási buzgósága ismeretes, oltalma alatt b. Eötvös közoktatási miniszter ur ily értelemben szóllitja fel hazánk értelmiségét.

Hivei vagyunk vallásunknak, de én megkülönböztetem a vallást az egyháztól, az egyházat pedig a hyerarchiától, és kérem Istenemet, hogy hazánkban a vallási gyakorlatot szabaditsa fel a hyerarchiának bilincseiből!*)

Az absolutismus és a hyerarchia, ellenei a szabadságnak és haladásnak; látjuk a lajthántuli országokban, miképen a hyerarchia egyesülve a bukott rendszer hiveivel (mert ezek mindenhol kezet fognak) a concordatum sánczai mögött a népeket izgatják, a kormány, alkotmány és a törvényhozó test ellen.

A magyar clerus, többnyire hazafiusága miatt népszerü volt, sok felvilágosodott pártolója a haladásnak van közte; de jelenleg függetlenek-e a hyerarchia fegyelemtől? alig hiszem; mert még a képviselők választásánál is főnökeik utasitása, nem pedig saját meggyőződésük szerint szavazhattak; ezt ha őszinték akarnak lenni, maguk is elismerik, ez pedig korlátozása alkotmányos polgári jogainknak.

A püspöki tanácskozmány a nevelési ügyben azon javaslatot adta, hogy a catholicus hivek által synodusok választassanak; ezen synodusokban 2 harmadát képezné a clerus, egy harmadát pedig a világiak, és ezen synodusok kezelnék az egyházi és oskolai alapitványi javakat felelősség nélkül! Már kérdem a kinek csak távulról fogalma vagyon az alkotmányról, ezt kivánhatja-e? midőn tudva van, hogy alkotmányos rendszer alatt senki sem vonhatja meg magát a felelősség kötelessége alul; mert igy minden felelős miniszterium csak illusio maradna.

Nem kivánja a haza, hogy az egyházi rend, egyáltalában a nevelési ügytől kizárassék, hogy az iskola egészen az egyháztól elválasztassék, mert ez által a nevelési ügy sok igen jeles tehetségtől fosztatnék meg; hanem követelheti, hogy az egyházi rend, működéseiben az alkotmányos törvényeket szigoruan megtartsa, a népet alkotmányos hazafiui érzelmekben nevelje, és magát semmiképen alkotmányos kötelességeivel ellentétbe ne állitsa, akár honnan, akár kitől kapjon is ellenkező rendeleteket, mert midőn pappá lett, nem szünt meg honpolgár lenni, és ez annak nem engedelmeskedhetik, a ki a hazai törvény ellen mer rendeleteket kiadni. Állam az államban nem létezhet; ez áll a clerusnál szintugy mind a katonaságnál.

Ha ilyes eljárást követne, akkor maga ásná alá tekintélyét a nép előtt, és kárára volna a catholicus vallásnak; mert ezer meg ezer buzgó catholicus méltán megütközik, ha egy paptól, vagy más ultramontan organumoktól azt hallja, hogy egy szabad alkotmányos ország polgárának vallása tiltja, hogy a szabad szellem iránt rokonszenvvel viseltessék, hogy tudományos, liberalis szellemben irt munkákat és hirlapokat olvasnia. Hová akarunk vissza térni? A középkori sötétségbe? A keresztény vallás a szabadságnak, testvériségnek és haladásnak hirdetője; nem pedig a zsarnokságnak, türelmetlenségnek és sötétségnek, a mi vallásunk nem követel uralmat mások felett, hanem testvéri egyetértést, nem kivánja, hogy az istenség legszebb adományát eszmebeli tehetségünket korlátozzuk, hanem inkább tökéletesitésünkre használjuk.

Az izlam üldöz mindenkit, a ki nem hive, vagy rabja, az izlam nem szenved meg más tudományt, mint a mi a koránban foglaltatik.

A kereszténység a liberalismus vallása, és a ki nem liberalis, nem is keresztény.

Most áttérek azon okokra, melyeknél fogva a vegyes népnevelési egyletet üdvösebbnek tartom, a felekezeti egyleteknél.

Először igen világos előttem, hogy egyesült erőknek nagyobb a hatása és eredménye, mint a szétszórtaknak; és elvitázhatatlan igazság ő felségének, alkotmányos királyunknak jelszava: „Viribus unitis."

Továbbá protestans atyánkfiainak iskolai rendszerük (én itten a nép, polgári és realis iskolákat értem) jobb, mint a mienk, ezt ha magunkat ámitani nem akarjuk, el kell ismernünk: hogy az ő iskoláikban az oktatás tökéletesebb, rendesebb, mint nálunk; mi tehát, ha a mint a vegyes népnevelési egylet szabályai megengedik, ezen iskolai rendszert tanulmányozhatjuk, csak nyerhetünk; és igy nem a mi részünkről (t. i. a catholicusok részéről) hanem a protestans részről volna az engedményezés; mert ők autonomiájukat birják, és iskoláik jól vannak elrendezve.

Hozzá járul az is, hogy azon válaszfalak, melyek a különbféle vallás felekezetek közt léteznek, igy lassankint megszünnének, a népek össze törődnek, egymás ellenében testvéries érzelmekkel fognak viseltetni, és ennek következtében az undok vak buzgóság és türelmetlenség, mely szégyenére a

*) Nézetünk szerint a hyerarchia apostoli alaprendszer levén, ettől a papság nem térhet el, mi szem a papságban, de a hyerarchiai rendszerben kivánunk több elfogulatlan honbuzgalmat kifejtetni látni, mert a magyar kath. clerus ha hajdan a harczmezőn ontotta vérét, áldozta életét a hazáért, mint a lélekemelő a óriási csapásában is oly nagyszerűen hősi mohácsi ütközet tanusitja, ugy jelenben, az előhaladás vivmányaiban is magas ihlettség, szabadelvü meggyőződés és „tettben az élet" jelige lelkesiti minden egyes méltó tagját a magyar clerusnak. Es alkalommal kijelentjük, hogy ellenészrevételeknek is tért nyitunk lapunkban. — Tisztázzuk az eszméket, igy hamarabb elérjük az egyetértés boldogságát! Szerk.

Lapunkra szóló előfizetéseket f. évnegyedre folyton elfogadunk.

XIX. századnak, most is létezik, végképen elenyészend.

Elvégre egy sajnos körülményre kell figyelmeztetnem t. polgártársaimat, hogy t. i. báró Eötvös József közoktatási ügyér ur, ő felségének jelentette, miszerint hazánkban 5000 község van, a melyekben épen semmi iskola sem létezik, mert több vallásfelekezetü lakosuk lévén, kik maguk erejükből minden felekezet részére külön iskolát alapitani nem képesek, abba pedig, hogy közösen egy iskolába nyerjenek gyermekeik oktatást, (a vallásbelit kivévén) bele nem egyeztek. Ennek a következése, hogy sok szegény polgártársunk minden oskolai oktatás nélkül nő fel.

Ehhez commentár nem kell; mert nem akarjuk, hogy annyi polgártársunk minden nevelés nélkül martalékja legyen a csábitásnak, arra utalva, hogy maholnap a börtönöket népesitse.

Mi megtettünk mindent, a mi hatalmunkban állott, ha nem koronázza siker működéseinket, csak azt mondhatjuk: **victrix causa, diis placuit, sed victa latori**; hanem reméljük, hogy a törvényhozó test ezen nagy hiányt, socialis életünkben pótolni fogja.

Ezennel a kiküldött választmány által készitett alapszabályokat van szerencsém a t. gyülekezetnek tárgyalás végett eleibe terjeszteni.

Gr. SZÉCHENYI JÁNOS.

Pár szó a magyar történelmi társulatról.

Pest, april 2-án, 1868.

Jelen korunkat, mint a nagy Horváth Mih. mondja, találóan nevezhetjük a nemzetiségek századának, és pedig azért, mert az idegen elemekbőli kibontakozás eszméje vezérli a jelenkor intéző férfiait a nagy politikai átalakulásokban és pedig oly általános és szembeszökő mozgalommal, hogy az emlitett név valóban és tökéletesen magában foglalja a fogalmat, melyet a jelen átalakulási irány képez.

Jelszó tehát a nemzetiség, de kérdjük, mi a leghatékonyabb dajkája a nemzetiségnek, nem-e a történelem? Mi a történelem kritikája, nem-e a régészet?

Ennyi elég, hogy a történelmet s vele párhuzamban az archeologiát, mint legnagyobb közvetitőit a nemzetiségnek, melyen minden alkotmányunk s szabadságunk alapszik, művelnünk kell. Más érvet nem hozok föl, mert nem föladatom a történelem nagy fontosságának más szempontbóli bevitatása is, elég annyi, mennyit emlitek, mert meg vagyok arról győződve, hogy minden egészséges gondolkozásu ember minden külbebizonyitások nélkül önmagában is eljutott azon ponczra, honnan eltekintve, maga elé tudja állitani a történelem tartalmát s annak nagy befolyású körét.

* * *

A történelem és a régi kutfők nyomozásának nagy fontosságát az akademiai történetosztály szem előtt hordozván, már rég pengette azon eszmét, hogy korszerü lenne, ha egy szélesebb alapokra fektetett rendszeres történelmü társulat hozatnék közelebbi viszonyba a müvelt közönséggel. Az eszme folyton érlelődött, s végre 1867. elején az alkotmányos élet hajnalán az egész nemzet örömére valósulásnak örvendett.

Ugyanis Pesty Frigyes az ügy lelkes pártfogója engedélyezett történelmi folyóiratát a keletkezendő társulattal egybe kötni óhajtván, Ipolyi Arnoldot fölszólitá, hogy hina össze egy magán értekezletet az eszme megvitatására. Ez 1867. febr. 2-ikán megtörtént, és közlelkesedéssel fogadtatott, élénk eszmecsere után az alapszabályok kidolgozásával Thaly Kálmán lőn megbizva, ki Ipolyi Arnold, Pesty Frigyes és Rómer Flóris kijelölt tagokkal az ügyet közölvén, közös megállapodásuk folytán a febr. 7-én tartandó értekezlet elé terjesztetett. A szokott alakitási vitatkozások után végre az alapszabályok megállapittattak, és most már a társulat megalakulása csak a 100 aláirótól függött, azonban annyira kedvezett e tekintetben a szerencse, hogy april végére az aláirók száma már a háromszázat is megközelitette. Ehhez képest tehát az első közgyülés május 15-dikére hivatott egybe s az előleges bizottmány elnöke Horváth Mihály által egy remek, a történelem fontosságát alaposan tárgyaló beszéddel nyittatott meg. A megnyitó-beszéd után az alapszabályok ujra megvitattattak s elhatároztatott, hogy az alapszabályok megerősitése után azonnal az alakitó közgyülés hivassék egybe. Ez junius 13-án megtörtényén, főfeladatához t. i. az elnökség és a választmány megválasztatásához fogott a gyülés; elnökké gróf Mikó Imre, másodelnökké Horváth Mihály és harmadelnökké Ipolyi Arn. választattak, ezután pedig a 45 tagu választmány jelöltetett ki szavazás utján. — A tisztviselőség választása julius 2-kára tüzetett ki, mely alkalommal csakugyan Pesty Frigyes pénztárnokul, Thaly Kálmán titkárul, kinek egyszersmind kötelességei közé tartozott a társulat „Századok" czimü havi közlönyének szerkesztése is, ügyészül pedig Dr. Fischer Kálmán választattak meg. Igy röviden adtuk a történelmi társulat keletkezésének történetét, mely időről időre sikeresebben működik és kitüzött nagy hivatásának minden irányban megfelelni igyekszik, miről fényesen tanuskodnak valamint a havi közlöny tapintatosan szerkesztett számai: ugy a hó első csötörtökjén tartatni szokott választmányi ülések is. Mindezeket szükségesnek tartottam elmondani a megérthetés végett azokra nézve, miket e téren jelen, ugy más alkalommal is közleni fogok.

April hó 1-ső csötörtökén nagyon érdekes havi gyülésnek valánk tanui. — Bottka Tivadar akademiai tag s országgyülési képviselő egy minden tekintetben a jelen történeti irodalom szinvonalán álló „Valkó elenyészett magyar megyéről" czimü értekezéssel lépett föl, mely megye a későbbi országos átalakulásokban Szerém és Verőcze megyékbe olvasztatott be. Értekező föltüntette különösen azt, hogy e megye minden időn keresztül mind politikailag, mind származásilag magyar volt és számos jogtörténeti adatot sorolt el. Sajnos, hogy ez értekezést végig nem hallhattuk, azonban, minthogy a „Századok"-ba fölvétetni elhatároztatott, egész terjedelmében lesz szerencsénk ezen alapos jogtörténeti értekezést átolvasni.

A második értekező a nagy archeolog Rómer Flóris volt, ki a Pilinken B. Nyári birtokán talált régiségi tárgyakat mutatta be. Mielőtt az egyes tárgyak magyarázásához fogott volna, megemlité, hogy föl van födözve ama nehézség oka, melylyel a régészeti tárgyak kutatása szokott járni; ugyanis honi nyelvünkben hiányzanak a szók, melyekkel az egymástól csak alig különböző régészeti tárgyakat szoktuk jelölni, s igy az abstract régészeti meghatározás hiányában vagyunk, a mi kétségkivül nagy mértékben szegi szárnyát a régészeti előrehaladásnak. Ezen körülmények inditották értekező urat arra, hogy megalkossa a régészeti nyelvészetet. De minthogy egyedül a nép az, a melynek szerencséje jut a hajdankor emlékeit a tudóssal s igy a müvelt világgal megismertetni, erre is ki kellett terjesztenie figyelmét s igy nem önmaga, hanem egy füleki fazekasmesterrel együttesen, a mi sajátképen az etruziai edényekre vonatkozik, állapiták még a bögre, korsó, kis huta stb. elnevezéseket. Értekező különösen arra kérte a hallgatóságot, hogy a merre megy, mindenütt terjessze s ismertesse a néppel az archeologiát, nehogy olyan fogalommal birjanak e felől, mint a rimaszombati rézműves, ki, miután 9—12-dik századbeli kardot késekké fent, kérdőre vonatván, azt a feleletet adta: csinál ő százat is olyant csak megfizessék. — Hallottunk még egy harmadik értekezést is B. Orbán Balázs-tól a székely várakról, melynek, minthogy csak egy negyedét hallhattuk, birálatába nem bocsátkozhatunk. Végre szükségesnek tartom megemliteni még azt is, miszerint elhatároztatott, hogy a történelmi társulat közülése május 14-én fog tartatni, melyen egy közérdekü értekezést lesz szerencsénk hallani Révész Imrétől ily czimmel: Nemzeti történetünk fejlődése.

OLÁHFI GYULA.

Heti szemle.

April 10-én, 1868.

Finnországban ezrek és ezrek halnak el az emésztő éhség lassu halálával. — Perczel Mór tábornok, Kossuth elleni beszédjeért 8 kihivást kapott. Erre Somogyi Ignácz Marczaliból a P. H.-ben felszóllalt, hogy Perczel helyett mind a nyolczczal megviv. — Beszterczebányán egy férfi ruhába öltözködött nő megnősült, persze válás követte s most perlekedés. — Halle mellett Landsbergben égő szivartól, a puskaporos torony fellobbant. 7 egyén halt meg. — Ludas Matyi szerkesztője ellen Kuhn hadügyminiszter inditott sajtópert. — Száz év előtt egy dolmány varrásaért 1 frt 30 krt, egy magyar nadrágért 20 krajczárt fizettek a szabóknak. — Az aradi vértanuk emlékszobra javára eddig 26 ezer frt gyült össze. — Széchenyi Béla és Wilczek grófok oroszlánvadászati utjukból, Afrikából a napokban térnek vissza. — A „Hazánk" és „Hon" között megoszlott balközép tagjai ujolag egyesültek. — A közös hadügyminiszterium hivatalaiba csak harczképtelen tiszteket vesz be. — A honvédsegélyező bizottmányhoz eddig 3158 folyamodvány érkezett be. — A pesti takarékpénztár 5 millió erejéig 100 frtról szóló kamatozó pénztári jegyeket bocsát ki. — A n.-váradi izr. honfitársaink az egyenjogositás emlékének örökitésére 5815 frtot adományoztak. 1000 frtot belőle a honvédek közt osztottak ki, a többi árva gyermekek segélyezésére forditatik nemzetiség és vallásküiönbség nélkül. — Bécsben egy mulatságos per tárgyaltatik t. i. egy korcsmáros bepanaszolt egy hivatalnokot, ki 5396 pohár keserüt ivott nála — hitelbe. — A hires angol „Times" lap 1788-ban alapittatott. — Szemere Bertalan a budai elmebeteg-gyógyintézetben még folyvást küzdi a legszörnyebb harczot, az anyag harczát a végfelbomlással, mig nagy szelleme már rég megtörött. Másfél év óta tart e szörnyü harcz; eltart még talán néhány hétig, néhány hónapig s aztán a tragoedia utolsó jelenetéül megzendülnek a halotti zsolozsmák. — Türr kijelenté egy franczia lapban, hogy a kiegyezkedést elfogadja s a balközéphez tartozik. — Plureau községben (Bretagneban) különös szokás divatozik a menyegzők alkalmával. Rögtön a szertartás elvégezte után a vőlegény arczul legyinti aráját e szavakkal: „Ilyen vagyok, ha haragszom!" s azután megcsókolja: „Igy teszek, ha békében élek!" Jelképe az élet viharainak és derült napjainak, hogy a feleség mindkettőre elkészüljön. — Egy franczia lap a római pápának királyunkhoz intézett levelét közlé, mely hamis levén, lefoglaltatott. — Mily veszedelmes néha a hivatalosan használt blanquet-ek, mutatja egy nagyváradi eset, hol is egy nyomtatvány következő furcsa módon töltetett be: „Állatorvosi bizonylat . . . . az . . . . i utczán . . . szám alatt lakó N. ur . . . . megvizsgáltatván, egészségesnek találtatott s a csordára befogható. 1 tehén egészséges. Kelt N.-Váradon april 1-én 1868. N. állatorvos." — Liebe tanárnak egy kalitkába zárt éneklő közönséges házi egere van; hangja hasonlit a pacsirta és kanári madarakéhoz, szép cadenciákban gazdag és két octávával bir. Legszebben énekel, ha háta megett macskát érez. — Budán több római sirt fedeztek fel. — A Bécs-pesti vasuton ismét több szerencsétlenség történt.

Zala-megyei hirek.

† Szerdán, april 8-án volt 8 éve, hogy gr. **Széchenyi István**, a legnagyobb magyar, hazájáért hőn lángoló szive megszünt dobogni. A bajnokok legragyogóbb csillaga levén — mint a „Füg. L." igen helyesen irják — illő és méltó, hogy minden magyar lelke Istenünket a megboldogult nyugalmaért esdve, kérje őt, hogy szenvedő hazánknak sok oly fia legyen, minő gróf Széchenyi István volt! — Orvendünk, hogy a dicsőült nagy egyik tevékeny, a közügyért lelkesülő rokona jeles beszédjét vidékünk hü közlönyébe beküldvén, ez alkalommal megemlékezőleg hozhatjuk.

— Gyász és öröm. Kiirthatlan a hitbuzgóak kebeléből ama kegyelet és meghatottság mely az ó és uj testamentomi hivők szivét dobogtatja a husvéti szent ünnepek alkalmával. A mély gyász, mely a nagy napok alatt átlengi emelkedett lelkünket, édes örömmé magasztosul a feltámadás első napján s akaratlanul eszünkbe jut üdvözült költőnk, Sárosy Gyulának a napjainkra is oly találólag alkalmazható ihlett költeménye:

A szeretet ura
Meghal, hogy feltámadjon értetek,
Oh földi emberek!
Hol a bün ellen égi vértetek?
A gyülölet
Fujt, gunyol, üldöz, vért szop és ölet,
Támadjatok!

Szeretni a hazát
Az emberiség fölgéje volt;
Mikor látjátok át:
Hogy a viszály mindig csak éltet ölt?
Feledjetek . . .
S ha halva volt az ige bennetek:
Támadjatok!

— Baranyai Elek kedves munkatársunktól Hahótról april. 1-én datálva a következő sorokat vettünk: Aprilis elseje, ezen szó már maga igen nevezetes, igen régi szokássá vált, hogy ezen a napon az embereknek szabad egymást felültetni — s haragudni nem szabad érte, hány egyént küldenek el nagyobb városokba: csiga vérért. Mig mi falusiak legfölebb a zordon időjárásra haragszunk, azon töltjük ki boszunkat. Ezen minden tekintetben sovány böjties sorokat azért irom, mert óhajomat kiványom nyilvánitani. A kezdett pályán göröngyös nehéz körülményü multért, legyen tartós és sikeres a jelen, biztos és gazdag legyen a jövő! A csalódás koszoruját, mit némely ember önnek nyujt, adja vissza nekik, mert már belőle ugy is elég bokrétát kötött. A virányduś kikeletnek tavasza hozza meg számára a földi boldogságot, mentül több szellemi erőt, annál több anyagi jólétet. Ujságot vár ugye bár? e kripta csendes vidékről. Az embereknek itt is ugy mint máshol, nem elég a társadalmi lét, külön körökbe alakulnak, politikai nézetüket átviszik lassanként a családi életbe, mely nem helyeselhető. Az élet füszere, a magyar barátság lassanként kihal, önzéssé válik mindenki, egymást csak távolról ösmerjük. Szóval, közeledünk a robinsoni élethez. S miért van ez igy? Mert egymástól még a hazafiság tiszta szándékát is megtagadjuk s helyette alaptalan gyanu és féltékenység szállja meg kebleinket. — Igen sok kellemetlenségtől megóvnók magunk, ha a vitatkozásoknak helyét mindenütt nem foglalnák el? meghagynák azon keretben, melyet őseink csináltattak, értem a hon gyülést, megyék termeit és a szabad sajtót, e három főtényező eléggé biztositja polgári szabadságunkat; — a magán találkozásoknál tiszteljük egymás véleményét, de nézeteinket ne erőszakoljuk; — legyünk higgadtak, türjünk békével férfias higadtsággal, fokozódott szorgalommal teszünk a hazának legnagyobb szolgálatot, hisz a költő is azt mondja:

Türni nehéz, de haszon,
Türni ki tud, megmenti hazáját.

— Siket-néma, mint tolvaj. A nagykanizsai szent Fer. rendüek templomába az elmult vásárnapján egy marczali születésü siket néma belopódzván, a perselyt el akará orozni, azonban siketsége daczára is észrevette, hogy jelenléte felfedeztetett, mit volt mást mit tennie, mint a perselyt az ablakon kidobni, és maga magát pedig a catedra alá rejteni, de biz ott is megcsipték. E tette már nem az első volt.

— Uj kórházi helyiség. Lapunkban emlitettük volt, hogy Zala-megye által Nagy-Kanizsán eladandó temető melletti raktárak jó volnának kórháznak, mint értesülünk, a városi tanács az épületeket csakugyan megvette s oda kórházat rendez be. A megye ezen befolyt öszszegből a székvárosi megyeházat nagyobbitja.

— Furcsa czim. A nagykanizsai postára a következő czimzetü levelet láttunk feladatni: A disznóhidasi czéh subjectjétől. Nemzetes csizmadia Legény, penzionált furvizer-káplár, több jótékony-czélu intézet fütőjének sat. Keresztúri Kristsory Lehel lábtyü művészeti fogalmazó gyakornoknak az urnak, jó ét, itvágyat kivánva. Pesten. Zrinyi utcza 7. sz. a. II. emelet. N. N. ügyvéd urnál.

— Posta. Biztos forrásból tudjuk, hogy a nagykanizsai póstát f. évi junius elsőjén a kormány átveszi. Leend 1 hivatalfőnöke, 2 postatisztje, 2 járulnokja, 2 levélhordozója és egy hivatalszolgája. Az egyszerü levelek kézbesitéséért az átvevés napjától fogva semmi dij sem fizettetik. Az ajánlott és pénzes levelek vevénye darabjaért azonban 3 kr. fog vétetni. Akik pedig a postáról viteik el a leveleket és ujságjaikat havonkint 1 ftot fognak fizetni.

— Balaton-Füred község folyamodott, hogy rég idők óta a fürdői intézeten levő postahivatal tétessék át a községbe. Aligha érnék czélt, mert a távirda és gőzhajó állomás, posta nélkül el nem lehet; söt, ha eddigelé a községben lett volna a posta, akkor is készséggel át kellene engedni a fürdő-intézetnek.

— A debreczeni országos dalárünnepélyre vidékünkön is a következő dalárdák hivattak meg: a csugói dalárda, nagykanizsai dalárda, soproni dalkör, és a kaposvári dalárda.

— Zalamegyebeli Bellatincz mezővárosában f. évi april 25-ére eső országos vásár ezen évben ugyanazon hó 27-dik napján, valamint Dobronak mezővárosában évenkint junius 25-én tartatni szokott országos vásár az idén ugyanazon hó 27-ik napján fog megtartatni.

— Maul Antal zalamegyei utbiztos vezetéknevének Mezényi-re kért átváltoztatása hivatalosan megengedtetett.

— Tüz. Nagy-Kanizsán april 4-én délután a mezei utczában 2 ház és 3 istálló égett el. — Mint gyuladt ki a tüz? nem lehetett kipuhatolni. Biztositva semmi sem volt.

— Veszett eb kóborolt Nagy-Kanizsa utczáin a napokban, de egy városi hajdu által agyonlövetett. Embereket nem sértett meg, több kutyát ugyan megmart, de ezek is agyonlövettek.

— A muraközi turcsiscsei esemény iránt a hivatalos vizsgálat apr. 6. óta folyamatban van. Kisfaludy főcsendbiztos jobban van, a két kanizsai foglár még kórházban fekszik.

— Ökör-tolvajlás. A nagykanizsai vásár alkalmával Collasius Henr. bérlő ur két járnos ökre Dobriu B. kereskedő udvarából nappal eltolvajoltatott.

— Kövezetvámjogot nyert N.-Kanizsa városa az illető ministeriumtól 12 évre.

— A bajcsai legelő elkülönitési per megszünvén, a katonai karhatalom visszavonatott. Ez érdemben jövő számunk tüzetes közlést hozand.

— Megyei utak rendezése tárgyában a kapornaki főbiróságnál Zalamegye bizottmánya f. april 5-én ülést tartott, melyben több életrevaló inditvány tétetett, a május 4-én tartandó közgyülés elé lesznek terjesztve.

— A nagykanizsai leszámitoló bank, mint hirlik, f. apr. 19-én közgyülést tart. — Az érdemes ideiglenes elnök ur jónak lát bennünket ignorálni s hirdetésével a szomszédba megy, holott a közönség iránti udvarias figyelem tőle jogosan követeli, miszerint helyi lapunkban közzé tétessék, különben e tárgyra is visszatérünk jövő számunkban.

Somogy-megyei hirek.

— Jankovich László somogymegyei főispán ur elnöklete alatt egy társaság alakult, egy a megyét hosszában Kaposvárról Berzenczéig átmetsző vasutvonal létesitése tárgyában. E czélból Kaposvárott a főispán urnál márcz. 24-én tartott értekezleten egy több tagból álló választmány alakult, melynek feladata f. é. május 1-ig a megyei forgalmi kimutatást kidolgozni.

— Kohn Simon és fia Adolf kaposvári lakosoknak megengedtetett, hogy vezetéknevüket Kunfi-ra változtassák.

— A somogymegyei börtönből négy egyén megszökött s mielőtt a megye távirata megérkezett volna a zalamegyei kapornaki járás főbirájához, már Viola csurgói szolgabiró ur szóbeli értesitése folytán a somogymegyei foglárok altal üldözésbe vett 4 szökevény, zalamegyei foglárok által is kutattattak s csakugyan a csehi pusztán megtalálták, azonban jöttüket észrevették s megillantak, az erdős vidéken pedig egyenesen üldözni nem lehetett. Egyre futása közt 8 lövést tettek, el is esett, de felkerekedvén, mégis behatolt az erdőbe. Druzsin nevü inkei paraszt fegyverrel, a többi baltával volt láthatólag felfegyverkezve. Utóbbi lopásuk 14 sertés.

— „A budai vizgyógyintézet.“ A kényelmes közlekedés a budai hegységgel, mely a létesülő közuti vaspálya által fog nyujtatni, bizonyára már a jövő jó idényben is arra fogja inditani az üdülés és gyógyulás után vágyók nagy részét, hogy gyógyczéljukat a budai hegyek és völgyek mérsékelt, tiszta, egészséges légkörében keressék. Az ide áramló fővárosiak kényelméhez némileg járulandó, a kis svábhegy alján levő első m. átalános gyógyintézet már is előkészületeket tesz, nemcsak hogy vizgyógyitását és testgyakorlatát bejáró betegek számára is használhatóvá tegye, hanem egyszersmind, hogy kivánságra friss töltésü ásványvizekkel, savóval, tejjel, később szőlővel is, gyógyczélokra szolgálhasson.

Sopron-megyei hirek.

Vasárnapi levelek. III. — Es ist zum Hinwerden! A chronik scandalós ismét uj adatokkal szaporodott. — Képzelje csak tiszt. szerkesztő ur, városunkban két szenvedélyes vadász lakik, az egyik fiatal ember, másik már éltes, s az irigység daemona fészkelte be magát sziveikbe, mert a vadász ember mindig irigykedik másik vadász társára ..... Egy napon valami dévaj ficzkó az éltesebb urral elhitette, hogy a fiatal ember Ost nevü kutyájával kijár a mezőre, és ott a fiatal nyulakat fölteteti, mi okból a sárga irigység vak gyülöletté vált az éltes ur keblében, minek gyászos következménye az lőn, hogy egymást czifrábbnál czifrább kifejezésekkel megczimezték. Also was war zu thun? A fiatal ember elküldötte secundánsait az éltes urhoz, és per Spass elégtételt kért tőle, mondván, hogy e gyalázatot csak vér moshatja le, miután mindketten nemes emberek. Az éltes ur azonban kinyilatkoztatta, hogy ő katona nem volt soha, és ilyen mesterséghez nem ért, tehát azt ne kivánják tőle, hanem adott egy irásbeli nyilatkozatot, melyben a czifra kifejezéseket visszavonja. Most pedig a fiatal ember stemplis papiroson zsebébe hordja becsületét, s a békepohár mellett egy zwicki puszi mindent jóvá tett. — Vivát Soroksár! az europai egyensuly ismét helyre van állitva! — De van még ennél pikánsabb történet is. K.-Márton városában egy fiatal Don Juanba szerelmes lett egy fiatal hölgy, no persze a virágnak megtiltani nem lehet... azonban a két szerelmes, a kemény sors ellenszegülése folytán egymásé nem lehetett. Tehát mi történt? Egy szép reggelen a kisasszony nem volt sehol található. Minden zig-zúg össze lett keresve, végre Don Juan lakása erőszakosan felnyittatván, a két szerelmes pár együtt találtatott, bár a kisasszony égre földre hivatkozott, hogy ő most már Don Juan neje, de azért még is elválasztattak egymástól. És most Romeo és Julia szelleme sir az égben e gyászos szerelmi kaland fölött! — Hiába! a tavasz közeledik, alles regt sich, s mint a magyar költő mondja:

Minden éled és örömmel
Várja már az uj tavaszt.

BOHNZÜCHTER FLÓRIÁN,
soproni polgár.

— Széchenyi Gyula gróf, mint olvasóinknak elmondottuk, a közösminiszteriumban alkalmaztatott; Sopronmegye most egy kérvényt intézett a kormányhoz, hogy a gróf ur ezen alkalmaztatása mellett is, hagyassék meg mint a nevezett megye főispáni helyettese.

Vas-megyei hirek.

Szombathely, apr. 8. 1868.

* Farkas János ikervári molnármesterről lapunk 13-ik számában közlött azon hir, hogy nevezett molnár, Mojszer Soma segédjét halálosan főbe ütötte, és csizma sarkával főbe rugdosta volna, a vizsgálati iratokból s a tanuk összhangzó vallomása folytán oda módosittatik, miszerint Farkas János, nevezett segédjét, midőn kötelessége teljesitésének elhanyagolásáért feddette, neki visszafeleselvén, azt puszta kézzel ütötte főbe, mire ez az ütést kikerülendő magát visszarántotta, s egyensulyt vesztve földre zuhant, s a padlózatban levő dombor alaku vastag szegbe vágta fejét, mely közvetlen halálát okozta.

* Honvéd-gyülés. Folyó hó 6-án délután tartatott meg a városház termében a szokottnál nagyobb számu honvédek jelenlétében az egyletnek havi gyülése, mely alkalommal az uj tiszti választás lett elnökünk által inditványozva, azonban az a jövő május havi évnegyedes gyülésre elnapoltatott. — Ezután felolvastatott Perczel Mór tábornok a „Hazánk“ 77. számában közlött s az ország minden honvédegyletéhez intézett felhivó levele a budapesti országos honvédegylet feloszlatása tárgyában. Mindnyájan éreztük a pillanat nehéz nyomatását, melynek hatalmát gyakorolta felettünk, de mindnyájan éreztük és tudtuk, hogy valamint nemzetünk a multjának, ugy az azt alkotó halhatlan férfiaknak, mivel tartozunk. — Hosszas vitatkozás és eszmecserék után végre a határozat egyakarattal elfogadtatott, s annak közlése, valamint Perczel tábornok urral, ugy több magyar lappal is közöltetni határoztatott, a határozat szövege következő: Perczel Mór tábornok urnak, az országos honvédelmi bizottmány feloszlatására nézve tapintatlan eljárást követett el, a miről egyletünk sajnálattal értesült, a köztelken tartott pesti honvédgyülésben hazánk nagy fiai irányában tett nyilatkozatait nem osztja. Ezen kiméletes s engesztelőleg megrovó határozatból meg fog győződni a tábornok, hogy mily keserü kötelességet teljesitettünk akkor, midőn azt aláirtuk. — Tiszteljük mi Perczel tábornok urat, mint 1848 és 49. évek egyik legnagyobb hősét, tiszteljük benne a nemzet irányában elkövetett feláldozó nemeslelküségét, szemeink előtt lebeg mint a csaták oroszlána Szt. Tamás stb. előtt, s nagy nevéhez füződött emlék lelkeinkben örökre ápolt marad, de voltak e dicsőséges kornak szinte más nagy emberei is, voltak fél istenei azon epochának, kiknek a neveikhez kapcsolt fénysugár be világol a jövő századok méhébe, borostyán koszoruiból nem hullott le még egy levelke sem, s kiknek rajongó hazaszeretettől dobogó nemes szivök előtt egy ország meghajol. Ezeket védelmezni szent kötelességünk. — Mi szeretjük hinni, hogy őszinte és lelki meggyőződésünkből mondottakat nekünk nem fogja bünül felróvni, s tevékenységét a haza javára megszüntetni, hanem kettőzött erővel, mint az csak nagy emberek sajátja, haladni fog azon pályán, melyre hivatva van, s melyet a gondviselés számára kijelelt, s bizonyosak vagyunk benne, hogy a hős tábornok, kinek győző kardja előtt remegett az ellen, maga felett is megülendi győzelmi ünnepét. — Fejtsük el a viszály magvát, mely óriási gyor[illegible] nővi ki magát, — ellenkezőleg ne várjuk [illegible] ránk küldendő ellenséget, mi magunk közt is feltaláljuk azt; ne adjunk amugy is számos ellenségünknek anyagot örömre, zabolázzuk a fékvesztett szenvedélyeket, mert bekövetkezik az idő, melyben öröm és diadalérzet mámorában fürödve, tombolva ülik meg viszálykodásunk felett ellenségeink a bachusi ünnepet s győzelmök jeléül boldogságunk és jólétünk sirhalmára kitüzendik a kárhozat setét lobogóját. Sz. A.

— E. Julia kisasszony f. hó 8-án hallgattatott ki utoljára, kijelentetvén neki, hogy a terhelő adatok folytán eddigi felügyeleti fogsága vizsgálati fogsággá alakittatik.

Irodalom.

— Hoffmann Mór, t. munkatársunk, kit jeles tehetségéről leginkább a „Magyar Izraelitában“ és „Néptanitóban“ megjelent szép s erőteljes költeményeiből ismerünk, legközelebb egy tiz ivre terjedő héber tárgyu költeményfüzért szándékozik sajtó alá adni. Fölhivjuk t. közönségünk, különösen izr. honfitársaink figyelmét e munkára, melynek aláirási ivei legközelebb fognak lapunk mellett is szétküldetni, — előre is, mint oly munkára, mely minden esetre megérdemli, hogy pártoltassék — iránya és tartalma végett is. Jövő számunk mutatványt közlend.

— A „Népszava“ Mészáros Károly határozott szabadelvü politikai ujságaismét megjelent. Ára évnegyedre 1 forint. Megjelenik minden vasárnap.

— Az „Izraelita közlöny“ kiadója elnézést kér előfizetőitől, hogy a legujabb számot, a lap körül történt több rendbeli átalakitás folytán, csak később küldheti szét.

Nyilttér.

A fogak épségben tartása s azon számtalan baj, betegség elleni megóvására, melyeknek a test minden egyébb részénél kitéve vannak, méltán a legnagyobb figyelem s gondosság tárgyának kellene lennie Mind a mellett éppen a jelen nemzedéknél található leginkább, hogy a fogak és szájrészek a szilárdság és egészség nem azon normális állapotában vannak, melyet a vad népeknél csodálunk, s tőlük irigylünk. Messze vezetne ezen nagyon elterjedt fog- és szájbetegség különböző okai elősorolása, miután e sorok czélja csupán az, a figyelmet egy ővszerre irányozni, mely számtalan tapasztalás nyomán e nevezett betegségek ellen gátlólag hatni, és a szájnak és szerveinek üdeséget és jólétet ismét kölcsönözni alkalmas. Popp J. G. bécsi gyakorló fogorvos ur **Anatherin-szájvize** eredményei által, évek óta bizonyitja, hogy az még a leggyengébb szájrészekre is, egy ép oly ártalmatlan mint hatásteljes szer, betegségei megóvására mindennemű fogfájás, megtámadt fogak, borkő; csontszú és süly, valamint gyuladások a szájüregben, az Anatherin-szájvizben egy oly ellenre találunak, mely azokat tartós használat után nemcsak biztosan és fájdalom nélkül legyőzi, hanem a már elért egészségi állapotot, minden további káros behatás ellen megóvja, s mint tisztitó szer tartóssá és szilárddá teszi. Legyen tehát e szer mindenkinek figyelmébe ajánlva, mely egyszer alkalmazva, hirének mindig tisztelőket szerez.

— Két tanuló vétetik fel Wajdits József ujonan felszerelt nyomdájában, szükséges, hogy kellő iskolai képzettséggel birjanak. A feltételek előnyösek.

Nyilt Pósta.

— B. G. Szeged. Bocsánat, terjedelmes levelét nem hozhatjuk, pedig szeretnők; de lapunk tere oly szük, hogy alig vagyunk képesek rendezkedni. Szabadjon hasonló levelek helyett iránycikkeket kérnünk.

— S. K. Pécs. Rendesen küldjük.

— Sp. J. Szabadka. Várjuk becses válaszát.

— Dömény J. N. Berény. Üdvözlet! Jelen számunkból elkésett, jövőre hozzuk.

TÁRCZA.

Mért nem oltod...

Mért nem oltod oh keblem lánghevét,
Szüz csókoddal el ajkamon, lányka? —
Mért tagadod meg szived szerelmét,
Honnét bús lelkem édenét várja.

Midőn mosolygasz, édes mosolyod
Sötét valómból az égbe emel;
De hogy ha kérdlek — kell-e ugy szólned:
Hogy a szó kín és kárhozatra vez?

... Ne légy kegyetlen éltem angyala,
Ne vond meg tőlem kebeled báját:
Ott — boldogságom kelőhajnala
Eloszlatja majd éltem homályát. —

Borús éltemnek egyetlen fénylő
Csillaga te vagy szende kis leány;
E csillag tiszta fénye s világa
Csalfán mosolygni tudhatna talán? —

Oh nem! — ne tiltsd hát drága szerelmem,
Feléd lobogni keblem szent tüzét, —
Legyen nyugalom és ír lelkemen,
Mit a kinok gyötrelme üzve tép. —

Nyujtsd felém csak bibor ajakadat,
Égő csókom hadd leheljem rája;
Viszont szerelmet kebeled adhat,
S kebleden lelkem üdvét találja.

BORS KÁROLY.

ISTEN KEZE.

[Történeti beszély.]

Egyházasbükki Dervarics Kálmántól.

(Folytatás.)

II.

Seregünk tova vonult, már éjfél körül lehetett az idő és még is oly borzasztó sötét volt, ugy látszott, mintha csak most mentünk volna az éjbe. — Egyszerre megálltunk. Mi az? kérdeztük egymástól, de természetesen egyik sem tudta az okot, miért álltunk meg, elől az előőrsöt vezető spahik nyilsebességgel nyargaltak vissza a tömeghez, Alibeg kivont karddal kezében nyargalta körül tajtékzó ménjén seregét s tudtunkra adta, hogy az ellenség néhány puskalövésnyire Csiténynél leczövekelve áll előttünk és seregünket megtámadni készül....

„Megbolondult? vága közbe gunyosan nevetve az orvos.

„Ez alig történt meg — folytatá Rustán — midőn az ellenség ágyuiból sortüzet lövetett reánk, mi természetesen borzasztó pusztitást tett hadseregünkben, azután egymásra rohantunk, s pusztitottuk, öltük, kit mostoha sorsa elénkbe hozott. Hajnalig tartott már e csatázás, a győzelem hol egyik, hol a másik részre hajolt, azonban még határozatlanul, végre keleten felpirult a nap lángvörös arcza, sugarai megvilágositák a tért, hogy lássuk mennyi kegyetlenséget képes egy éjen át véghez vinni az ember, e rettenetes szörny; — a matacsi hegyen át Ormándy is megérkezett seregével, ezt látva a mármár csüggedő Istvánffy, ujra megfuvatta a harczi kürtöket s elszántan rontott vérszomjas seregünkre, Ormándy seregével hátul került nekünk s ekkép két tüz között élethalálra vivnunk kellett, képzelje ön e nyomorult helyzetet, szerencsénk, hogy e két giaur vezér ágyuikat nem bömböltették reánk, mert aligha egytől egyig mind ott nem hagytuk volna fogainkat.

„Hah! miért nem válhattam akkor azon mesés óriássá — kiáltá dühös haraggal az orvos — ki egy maga egy egész sereget agyon vert, hadd tanitottam volna meg a kutyákat miként kell becsülni az igazhitüeket.

„A veszteség azonban végre mégis minket ért — folytatá Rustán — Alibeg megsebesitve hullt le lováról s fogolylyá lőn, hasonló sors érte Abdulaht és Hagi agát mintegy hetvenhét elsőbb rangu spahikkal; Sásvár egy dühödt giaurnak kardcsapásától elszédülve épen mellettem bukott le lováról, én azonban a kegyetlen giaurt főbe lőve, Sásvárt a felgázoltatástól megmentettem, hátamra vettem őt, és vittem ágyuink felé, melyek már viszszafelé fordultak, hátat forditva a csatatérnek; a mint igy czipeltem őt, egyszerre fejemre egy rettenetes ütést kaptam, eszméletlenül estem a földre Rustánnal együtt; rettenetes volt helyzetem, fölöttünk mintegy harmincz-negyven gazdátlan paripa nyargalt kinosan nyeritve sebeikből patakként ömlött a vér, mely arczomat befecskendezé, hah! de végre még egy végső csapás is ért a mint eszméletemet viszszanyertem s elgyöngült kezeimmel Sásvár után tapogatództam, ha még mellettem van-e, egy giaur vágtatott el fölöttünk s épen e perczben lova agyonlőve rogyott le alatta s ez mi reánk esett; én Sásvár életeért remegve kezemet kiszabaditottam a döglött ló alól és szablyámat, mennyire erőmből telt, döftem a reánk hullt lovag oldalába, eközben a harczszomjas spahiknak sikerült az ellenséget viszszanyomni, s a csataraj, mint egy rettenetes vészfelhő vonult tova a láthatárról, és én megszabaditottam Sásvárt......

„Borzasztó csatázás lehetett — szólt közbe az orvos — hát Alibeggel s a többiekkel mi történt? s mennyire rughat veszteségünk?

„Alibéget a tőlünk zsákmányolt zászlókkal együtt Bécsbe vitték — folytatá Rustán — veszteségünk tömérdek, a sebesülteket alig győztük össze szedetni, kiket, mint ön láthatá szekereken hozattam vissza.

„Szegény Sásvár — mond az orvos — bár felgyógyulhatna, hogy barátjának nemes tetteit meghálálhatná.

„Most pedig dologra orvos ur — végzé Rustán az ottománról felkelve — nézzen Sásvár után, én pedig, sebem veszélyén tul lévén, rendelést teendek a sebesültek ápolása végett.

S mindketten távoztak.

(Folyt. köv.)

ÜZLETI HIRNÖK:

Nagy-Kanizsa, april 10-én 1868. Valamint az lar. ugy a kath. ünnepek miatt e héten kevés üzletforgalom volt. Ami a gabonát illeti, több élénkség uralkodott, mint előbb, és ez élénkség az előjött meghagyásokra van alapitva. A gyapjuszerződési üzlet ismét menetben van, és az uraságok s bérlők 20—25 fnyi engedményeket tesznek mázsájánál, melyek erőltetéssel és nem minden aggodalom nélkül érvényesittetik a vevők részéről, minthogy különösen a középjóságú gyapju elárusitására nincs kilátás. Igen finom gyapjunak jobb értéke levén, ez könnyebben s csekélyebb aggálylyal foglaltatik le.

Piaczi heti- és országosvásári árak

NAGY-KANIZSÁN, april 10-én

Alsó-ausztriai mérőnként.

Termények: Buza 83—85 fontos 80 kr. 85—86 fnt. 5 fr. 60—00 kr. 87—88 fnt. [illegible] 6 frt. Rozs 78—79 fnt. 3 fr. 60kr [illegible] 70 kr. Árpa serfőzőnek 70—71 fnt [illegible] 60 — kr. 71—72 2 ft. 70—80 k. Árpa közönséges 65—66 [illegible] 2 fr. 50 kr. 67—68 fns. 2 frt. 50 kr. Kukoricza [illegible] frt. 80 kr. 2 ft. 90 kr. Kukoricza olasz (csinquantin) 3 frt 10 kr Kenyérliszt 5 sz. 11 frt. 75 kr. Kenyérliszt 6 sz. 10 frt. 75 kr. Keny.-l. m. 7 sz. 10 frt. — krt Keny.-l. m. 8 sz. 8 frt. 25 kr. Rozsláng m. I. szám 9 frt. 50 kr. Rozsláng mázsája 2. szám 8 frt. 50 kr. Kukoriczaliszt m. 4 frt. 50 kr.

Heti naptár.

April 12-től 18-ig 1868.

Hó- és heti-nap		Katholikus naptár	Protestáns naptár	Hld. utj.
Kath. és prot. Ev. Jézus dicső feltámadásáról Márk. XVI. 1—8.				
12	Vasárnap	D. Husvétvasárn.	D. Husvétvas.	[illegible]
13	Hétfő	Husvéthétfő	Husvéthétfő	[illegible]
14	Kedd	Tiborcz	Tiborcz	[illegible]
15	Szerd.	Neste	Neste	[illegible]
16	Csütörtök	Turibius	Turibus	[illegible]
17	Péntek	Rudolf	Rezső	[illegible]
18	Szombat	Apollón	Ede	[illegible]

Bécsi pénzárfolyam, apr. 10.

5% metaliques 56.65; 5% nemz. kölcsön 62.60; 1860-ki álladalmi kölcsön 82.10; bankrészvények 7.00; hitelintézeti részvének 182. —; London 116.90; ezüst ágio 114.35; arany darabja 5.56 kr.

Felelős szerkesztő: **Wajdits József**.

HIRDETÉSEK:

790/168

Hirdetmény.

Nagy Kanizsa városa törvényszéke részéről közhirré tetetik, hogy néhai Szép Károly hagyatékaihoz tartozó s Nagy Kanizsán 25 sz. tjkönyvben 3. 4. 5 és 9-sor számok alatt felvett vasut dülöi hosszu földekbeni, s fecske partdülöi 3 db szántó földnek és a város réten felüli fekvő 2-k dülöbeni rétnek 1868 évapril 20-án, s ha akkor a becsár meg nem iigértetnék f. évi május 20-án mindenkor délutáni 3 órakor a helyszinén meg kezdendő nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetett. Melyre a venni kivánók 10% bánat pénzzel ellátva oly kijelentéssel hivatnak meg, hogy a becslési okiratot, és az árverési feltételeket elove a biróságnál is megtekinthetik.

A városi törvényszék.

Nagy-Kanizsán 1868 Marcz. 21. (86—3.3)

ELADÓ HÁZ

Székes-Fehérvárott.

Széchenyi utczában 166-dik szám alatt cserép fedéllel, 5 szobával, két konyhával, udvara és kertje 842 négyszeg öl s mellette 3800 négyszeg ölnyi réttel, szabad kézből eladó. Tudakozodhatni személyesen vagy levél által Kovács Mátyás urnál Lengyeltótiban, vagy Kovács Pál fűszerész urnál, Sz.-Fehérvárott.

HIRDETMÉNY.

Alólirott bátorkodik a t. cz. **Gombos Bertalan** ur által feltalált

„erősitő italt"

a tisztelt közönség becses figyelmébe ajánlani. Ezen **erősitő-ital** elősmozditja a jó étvágyat, könnyiti a jó emésztést és meghűtés ellen megóv, és átalában az egész idegrendszerre melegitőleg es erősitőleg hat. Ugy szintén ajánltatik mindazoknak, kik hideg lég befolyásának kivannak téve, továbbá a lábadozóknak, kik a kiállott betegségek után erejüket visszanyerni nem képesek; végre a tengerre utazóknak, miután a tengeri ut ismert kellemetlenségeitől megóvja az utazót.

Ezen **erősitő-ital** megbizás utján a tulajdonos ur pecsétjével ellátott üvegekben az utasitással együtt alolirtnál kaphatók.

☛ E vidéken egyedüli raktár alulirtnál levén tisztelettel ajánlja e kitünő s nagy hatásu szert.

Ára használati utasitással együtt 1 frt.

Wajdits József,
Nagy-Kanizsán.

(84—3)

MISEMONDÓ RUHÁK,

pluviálék, dalmatikák, albák, rochettek, velumok, oltárpárnák és teritők stb.

China ezüst és tüzaranyzott

Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, pacifical gyertyatartók, füstölők töményt artóval, szentelő-viztartó aspasriummal, lámpák stb.

Egyházi-, czéh- és iskolai-lobogók,

BALDICHINUMOK ÉS PANTIFICAL ESZKÖZ, KESZTYŰ, INFULA, PASTORÁL, GREMIÁL, HARISNYA, CZIPŐ STB.

s a leggazdagabban kiállitott

ORNÁTOK, és minden EGYHÁZI SZEREK

legjutányosb áron kaphatók:

Oberbauer Alajos

gyárraktárában, váczi utcza 15. szám a. PESTEN.

(69—26.4)

☛ ÁRJEGYZÉKEK és UTASITÁSOK KIVÁNATRA BEKÜLDETNEK.

Zur hohen Beachtung für

Bruchleidende.

Der berühmte **Bruch-Balsam**, dessen hoher Werth selbst in Paris anerkannt, und welcher von vielen medicinischen Autoritäten erprobt wurde, welcher auch in vielen tausend Fällen glückliche Curen hervorbrachte, kann jederzeit dir. brieflich vom Unterzeichneten die Schachtel á 4 fl. ö. W. gegen Einsendung des Betrages, da die Postnachnahme nicht stattfinden kann, bezogen werden. Für einen nicht so alten Bruch ist eine Schachtel hinreichend.

J. J. K. Elenhu in Gal; bei St. Galen (Schweiz). (57.8—3)

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, miszerint

ügyvédi irodámat

(Kaposvárott, fő-utczában) megnyitván, minden e szakba vágó megbizást elfogadok s pontosan teljesitek.

Kaposvár, márczius-ban 1868.

Németh Ignácz,
köz- és váltó-ügyvéd.

(88—3.2)

Sóraktár.

(85.3—2)

A cs. k. szab. oszt. hitel intézet magyar só üzletének só raktára NAGY-KANIZSÁN a vasuti állomás közelében a GUTTMANN-féle raktárakban a t. közönség részére marczius 23-án megnyittatott.

Megjelent

„RAJTA FIUK, VIGADJUNK"

czimü dalkönyv II. kiadása.

Van szerencsém a t. cz. dalkedvelő közönségnek tisztelettel jelenteni, hogy a II-dik kiadást ért s jelentékenyen bővitett

„RAJTA FIUK, VIGADJUNK!"

czimű s közkedvességű dalokat tartalmazó könyv

a sajtó alól kikerülvén, az 530 lapra terjedő s diszesen kiállitott zsebkönyv ára 1 ft 20 kr.

Dús aranynyomás- és aranyszegélylyel ellátva pedig 1 frt 80 kr.

Megrendelhető könyvkereskedésemben, valamint minden hiteles könyvkereskedőnél.

WAJDITS JÓZSEF,
N.-Kanizsán.

(94—1)

☛ **Nagybani és részletes eladás.** ☚

A pest-budai

BUTOR-KÉZMŰZETI-

részvény-társulat

a téli idény alatt oly nagy számu butorokat állitott elő, és oly nagy mennyiségben, hogy mi e birodalomban létező eféle

legnagyobb

butor-raktárunkat

a t. czimű közönség szives figyelmébe **PESTEN, nádor-utcza 9. sz. a.** berendezett rakhelyünkön bizton ajánlhatjuk.

A butorok kitünő minősége és a rendkivüli olcsóra szabott árak számos látogatással kecsegtetnek.

(73—6-6) **Az igazgatóság.**

FESSELHOFER JÓZSEF

figyelembe ajánlja, N.-Kanizsán a városház épületében fekvő kereskedését, melyben mindenféle áruczikkek nagy választékban, jutányos ár mellett találhatók fel, névszerint: a legánomabb **czukor, kávé, thea, rhum, aixi olaj, chocoladé, rizs, árpakása, maccaroni, Milly-, Apolló-, Paraffin, sikiósi gyertya és szappan,** pesti hengermalmi **liszt és dara,** bel- és külföldi **borok,** asztali kávés és theás porczellán edények, finom tajtékból készitett dohányzó szerek és serteáruk.

Ugyanott kapható továbbá: **koraeuburgi** marhatápláló por és üditő nedv. **Popp** anatherin szájviz, és mindennemű **pipere szerek. Ottofi Lipót**-féle czúz elleni ír (limentum equi) lovaknak.

Guttmann Rise-féle patkán, egér, büdös féreg és csótány irtószer. **Lázár**-féle büdöske vesztő por és fogtinkturája. **Zacherl**-féle balhapor, **Török**-féle fog-szivarkák és fehér mell-syrup, valódi **Pagliano** syrup, Dr. **Pearze Edw.** és **Daubler**-féle gyomor-szesz, angol hártya papir befőzött gyümölcs üvegek bekötözésére.

Metszett üvegek.

Nemkülönben friss töltésű budai **Neuwerth, Deák, Széchenyi, Hunyady**-féle keserü viz, **alapi, ivándai, gleichenbergi, marienbadi, pilnai, parádi, rohicsi, szelti** és **sajdschitzi** ásványvizek, u. m. Dr. **Kruger**-féle sodaviz, nyeregkenőcs és bőrfeketitő szer, valódi amerikai petroleum, és nagy választékban különféle lámpák.

Ugyanott van az „**első magyar általános** (tűz-, jég- és élet-) **biztositó társulat**" **ügynöksége,** melyet kedvező feltétele és jutányossága végett a t. uradalmak és gazdaközönségnek különösen figyelmébe ajánlom; szabadalmazott lőpor, ón, és salétrom árulás. M. k. marhasó főraktára. Istriai marhasó és belgiai Paraffin kenőcs raktára.

(93—3,1)

SCHLESINGER VILMOS

(66—3)

VÁLTÓÜZLETE N.-KANIZSÁN

minden nagy városban igen kedvelt sorsjegytársulatot itt is NAGY-KANIZSÁN megalakitotta.

Husz havi 5 forintnyi részletfizetés mellett azon kedvezményben részesit, hogy a jegybirtokosa **20 darab 1864**-diki **államsorsjegy** nyereményeire, melyek a **társulat** ideje tartalma alatt kisorsoltatnának, igényt **tarthat; húsz hónapon** áti rendes **befizetés után a résztvevő** egy eredeti sorsjegy birtokába jut.

Különösen: 1864-ki sorsjegy **9** huzására **5** frttal; Hitelsorsjegyre **8** huzásra **8** frttal; 1860-iki ötödre **6** frttal 3 huzásra és húsz hónap után a t. cz. résztvevők szelvényeikkel együtt 10 frt vissza fizetés mellett; Salm-sorsjegynél **4** huzásra **2** frttal; Waldstein sorsjegyre **1** frt. **40** krral **4** huzásra; Rudolf-sorsjegyért **4** huzásra **1** frttal és Clary sorsjegynél **4** huzásra **2** frttal részt vehetni.

A n. é. résztvevő közönséget tiszteleteljesen meghivja az e tekintetbeni megvántató értekezlet végett váltóirodájába N.-Kanizsán a „ZÖLDFA" szálloda mellett

☛ **Mindennemü kamatos** és **kamat nélküli állam- és kölcsönpapirok, földtehermentesitési kötelezvények, sorsjegyek** és **részvények gyüjteléke, szelvények,** különféle **bankjegyek, „ARANY"** és **„EZÜST"** pénznemek **be- és fölváltása.**

Wajdits József kiadó-, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

☛ **Mai számunkhoz van mellékelve Oberbauer Alajos misemondó ruhák és egyházi szerek gyárraktárának hirdetéséhez tartozó árjegyzéke.**

Nagy-Kanizsa. Hetedik évfolyam. 17. szám, április 25. 1868.

Zala-Somogyi Közlöny

Kiterjedve
SOPRON- és VASMEGYÉKRE.
Vegyes tartalmu hetilap
a széplrodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

Megjelenik: minden szombaton, egész iven. szerkesztési iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JOZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve: Egész évre: - 6 frt. — kr. Fél évre - - 3 „ — „ Évnegyedre - 1 „ 50 „

Hirdetések A hat hasábos petitsorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt téren“ egy petit sor beiktatási dija 15 kr.

Hirdetéseket elfogad: N.-Kanizsán: a KIADÓ-HIVATAL. Pesten: ZEISLER M. Bécs-, Hamburg-, Berlin-, Majna-m.-Frankfurt- és Basel-ben; HAASENSTEIN & VOGLER. Lipcse-, Bern-, és Stuttgartban: SACHSE & TÁRSA. Bécsben: OPPELIK.

A nevelésügy barátihoz!

Nagy-Kanizsa város lelkes közönsége f. évi april 30-án szép és adja Isten, századokra kiható üdvadással koszoruzott ünnepélynek lesz szemtanuja és tényezője, ugyanis a fentirt napon leend a nagykanizsai főgymnasiumi épület nagyobbitásának alapköve ünnepélyesen letéve, melynek eszközlésére herczeg Batthyáni Fülöp ur ő kegyelmessége a főgymnasiumügyi bizottmány által felkéreték, erre kegyes volt ő Herczegsége f. apr. 22-én kelt nagy becsü soraiban oda nyilatkozni, hogy örvend e jelenségen s sajnálkozva jelenti ki, hogy akadályozva van személyesen jelen lenni, de felhivja a bizottmányt s város közönségét, hogy az alapkö letételét nevében eszközölje. Az emlékezetes ünnepély csütörtökön délelőtt fél kilencz órakor a városi templomban szentmise áldozat bemutatásával veszi kezdetét, ezután a menet megindul a főgymnasium felé a tanuló ifjuság szent és nemzeti zászlója lobogása alatt. A helyhez érve a gymn. ifjusági dalkör a Kölcsey „Hymnus“-át éneklendi el s következend az egyházi functio, melyet főt. és nsgos Farkas György cz. kanonok és intézeti püspöki biztos ur, muraközi apát főt. Etl István ur ő nagyságával együttesen teljesit, ez alatt az illető hatóságok küldöttei jelenlétében herczeg Batthyáni Fülöp ur ő kegyelmessége nevében tétetik le az alapkő és emlékirat, végeztével a gymn. ifj. dalkör Vörösmarty „Szózata“ s pár alkalmi énekkel rekeszti be az ünnepélyt.

A nap örömére ugyanaz nap a tan- és nevelésügy barátai az „Arany szarvas“ vendéglő teremében társas ebédet tartandanak.

Másnap, pénteken főméltósága herczeg Batthyáni Fülöp évünnepe alkalmával infulás hálaadó isteni tisztelet fog tartatni. Ő Herczegsége városunk jóletét, virágzását mindenkor annyira szivén hordá s dicső előde, feledhetlen nádorunk Batthyáni Lajos áldásos emléke iránt, ki 1763. első volt a jelenlegi gymnasium alapkövét letenni, legszebb s kegyeletes tényt teljesitünk, midőn a kedves tavasz első napján a viruló természet ékes virágai versenyzéseül, a tanügyért élőhaló sziv érzetvirágait rakjuk le a népnevelés szent oltárára s mutatjuk be a Mindenhatónak hő imánk kiséretében, hogy ifjainkat Isten dicsőitése, hazánk szeretete, a törvény tisztelete és embertársaink becsülésére neveljük, hogy legyenek e sokat szenvedett drága hazának erőteljes, szilárd oszlopai, tántorithatlan, elvhű fiai és szeressék azt, mi jó, becsüljék azt, mi szép és tiszteljék azt, mi nemes!

A nagykanizsai főgymnasiumügyi bizottmány kedves kötelességét teljesiti, midőn e nemes város lelkes közönségét a nyilvános téren ez ünnepélyről tisztelettel értesiti s örvend, hogy arra minden tanügy barátot meghini alkalma van.

Kelt N.-Kanizsán april. 24. 1868.

Főgymnasiumügyi bizottmány nevében:

TÁRNOK ALAJOS m. k.
alelnök.

(Szerkesztőségi példány.)

A n.-kanizsai realgymnasiumnak részint alaptőkéje, részint épitkezési költségei fedezésére újabban adakoztak.

(Folytatás.)

Az esztergomi ngos és főtisztdő Főkáptalantól 1000 frt.

T. Talabér Zsigmond urtól 100 ft. Fülöp Mór urtól 10 frt. Dely György urtól 5 frt. Nem Antal, Saly Mátyás urak 1—1 fort., mindannyi sárszegi lakosok.

Tomsits ur 5 frt, Póka János 2 ft, Póka István 2 ft, Varga József 1 ft, Balogh Ján. 1 ft, Szekeres János 50 kr, összesen 11 frt 50 kr, mindannyian szentjakabi lakosok.

Nagy-Kanizsán: Hauszer János ur magyarországi földtehermentesitési kötvényben 100 frt.

Kaizer Sándor és Weisz H. G. testvér urak státus kötvényekben mindegyik 100—100 frt, összesen 200 frt.

T. Gózony Ferencz és Nagy Károly urak 50—50 frtos magánkötelezvényekben, összesen 100 ft.

Forster György ur Csányból 10 ft.

Veszprémből következő nemessziv sugalta szép levelet kaptunk:

Tekintetes bizottmányi elnök ur!

A nemzetek élete, az előhaladt kor igényei folytán müveltségükhöz van kötve; örömmel üdvözöltük ezért Zala-vármegyének azon hazafias és készséges tevékenységét, melyet a nemzet müveltségének előmozditása érdekében egy főgymnasium áldozatot igénylő létrehozásában tanusitott; ezt látva mi is, Somogy és Zalának nehány ifja, elengedhetlen hazafiui kötelességünknek ismertük ezen, a nemzetet érdeklő szép czél elérésére, habár csak nehány fillérrel is, de mégis hozzájárulni. Mi szeretnénk többet tenni, de quantum potes, tantum aude! Kérjük azért Tekintetességedet csatolja e csekélységet szivesen az alaphoz, oly szivesen, mint azt a küldők adják, azon óhajjal kisérvén, hogy adja az Isten, miszerint a közremüködők ezen érdekben tanusitott áldozatkészsége lényeges lendületet eszközöljön a nemzetnek annyira szükségelt előhaladásában; s ily példákon buzdulva a hazának minden része, minél előbb eljuthasson azon pontra a magyar, hol magát a müvelt világ méltó tagjának nevezheti.

Veszprém april 19. 1868.

Aláirás szerint: Horváth Pál 1 forint, Papszt Gyula 1 ft, Szabó Lajos 1 ft, Káuzli Gyula 1 ezüst ft, Matkovics Antal 1 ft, Sváb Alajos 1 ft, Egy névtelen 1 ezüst huszas és 50 kr. Szüts Móricz 1 ft, összesen: 6 ft 50 kr. egy ezüst huszast és egy ezüst forintost. *)

Valamint a kegyes adományozók, ugy a gyüjtők fogadják nemesszivü jótetteikért legőszintébb köszönetünket. Kegyes adományok valamint az épitkezési költségek fedezésére, — ugy az iskolai alap növelésére folyton elfogadtatnak s hálás elismeréssel nyilvánosságra hozatnak.

A tanügyi bizottmány nevében:

TÁRNOK ALAJOS m. k.
alelnök.

(Folytatása következik.)

*) Örömmel üdvözöljük a nagyreményü s lelkes papnövendék hazánkfiait a tettek mezején, adja Isten, hogy önök a nép valódi édes atyjaiként minél nagyobb körben, minél nagyobb mérvben áldásdusan működhessenek s nemes szivök édes érzelmeit drága hazánk dicse és javára foganatosithassák! Szerk.

A „Hon“ 84-dik és a „Zala-Somogyi Közlöny“ 16-ik számában Eötvös Károly aláirással a Budapest-Grätzi vasut ügyében egy czikk jelent meg.

A győr-grätzi vonal ellen van intézve, mely az országos vasuthálózati tervezetben fel van véve és a fehérvár-molnári vonal mellett szól.

Mint minden vasuti kérdésnél, melyet országos czélok ellenében particularis érdekek hoznak létre, nagy szavak hangoztatnak, erős kitételek használtatnak, és szokás szerint a „haza szent érdeke“ hangsulyoztatik a tárgynak megfelelő pathoszszal.

Hogy pedig a hatás fokoztassék és meginduljon minden kebel, egy melodramaticus alak is hozatik a szinre:

„Egy ősz férfiu, a multnak és jelennek országos kitünőségü bajnoka, stb. ki sirva kéri a minisztert!

Most pedig következnek a gyanusitások, felemlittetik az államtitkár mindenhatósága, a nyilvánosság levegőjét gondosan kerülő sötét üzelem, s több ily épületes és megczáfolhatlan indokok, melyek az ősz férfiu könyjeivel együtt a fehérvár-molnári vonal kiépitése szükségességét kétségkivül a kellő világosságba helyezik.

Magától értetik, hogy a déli vasut-társaság is helyet foglal a czikkiró csatárláncában.

A déli vasuttársaság valóságos bete-noirja a közlekedési miniszteriumnak; — mig meg nem fojtja, nem lesz nyugta tőle; ellenesei pedig akkor is azt fogják mondani, hogy csupa szerelemből történt.

Nos, e helyzet nem a legkellemesebb; de tekintve a gyanusitások absurditását és hogy azok ellenében tények fognak beszélni, nem nagyon kétségbeejtő.

Visszatérve a czikkiróra, ki legalább nyilt sisakkal használja ármányos fegyvereit, (még egy kis brutalitás is jobb az anonymitásnál) köszönettel tartozunk neki, hogy alkalmat szolgáltatott a vasuti ügyek iránt magát élénken érdeklő közönséget, némileg felvilágositani azon „mindenhatóságról,“ melyet a közlekedési miniszterium egyes, — bármelyik tagja — gyakorolhat.

Az országos vasuthálózat, mely a miniszterium részéről 1867-ben az országgyülés elé terjesztetett, ismeretes.

Minden törvényhatóság felszólittatott, hogy arra észrevételeit tegye meg.

E felszóllitás egész tömegét a felterjesztéseknek eredményezte és egész halmazát az országgyüléshez beadott petitióknak szülte.

Egy vonal elhatározásánál a közlekedési miniszterium több szakavatott közege meghallgattatik.

Az elhatározási javaslat a minisztertanács elé terjesztetik, mely az előterjesztés alapján határoz.

Ezután, hozzá szól az országgyülés, mely a kérdést előbb a kebeléből alakult tizenötös vasuti bizottmány által tanulmányoztatja és tárgyaltatja.

E bizottmány asztalán feküsznek a petitiók, és rendelkezésére bocsáttatik minden szükséges adat.

Végre az országgyülés kebeléből alakult pénzügyi bizottmány is foglalkozik a szőnyegen fekvő vasuti kérdéssel, mely fölött csak ezután határoz a törvényhozás.

Mikép érvényesithető ily eljárás mellett egy egyénnek mindenhatósága?

Oly eljárás-e — mely a nyilvánosság levegőjét gondosan kerüli?

És hol rejlik ez eljárásnál a sötét üzelem?

Oly eljárás ez, érdemes czikkiró ur, mely azon biztositékot foglalja magában, hogy a vasuti vonalok meghatározásánál nem önző particularis érdekek, hanem a közhasznu országos tekintetek vannak hivatva dönteni.

Oly eljárás ez, melynek követésénél senkinek sem sikerülhet kizsákmányolni és eltéveszteni a „haza szent érdekeit.“

Oly eljárás ez, mely mellett nem sikerül egy csakis interprovinciális vonalat, mint internationalist becsempészni egy világforgalmi vonalba.

Oly eljárás végre ez, mely nem enged egy vigál forgalmi vonalt — mint czikkiró és érdektársai óhajtanák, — a Bakonyon és a Steyer havasokon át erőszakolni, midőn az természetes völgyirányban és rövidebb uton vezethet Budáról Párisba.

Czikkiró nem valami kitünő udvariassággal kopogtatott czikkével a közlekedési miniszterium ajtaján, de ha ezen belépni akar, — és a tout seigneur tout bonneur, kitünő előzékenységgel fog fogadtatni, — egy tekintettel a földabroszra, meggyőződhetik, mikép azon vonal, mely Budáról kiindulva Pragerhof, Marburg, Willach, Brixen, Insbruck, Chaumont és Troyesen át vezet Párisba, egyszerüebb, helyesebb és rövidebb, mint az

*) Ezen felvilágositás meghozza a czáfolatot f. évi 16 számu heti lapunkban közzétett tudósitásunkra és értesülvén most már az ügymenet rendjéről, alaptalannak kell tartani szerkesztői megjegyzés alatt hozott azon itteni hirt, mely Hollán Ernő urat gyanuval terheli, továbbá bővebb utánnyomozás következtében valótlannak jelentetik ki még azon hir is, mintha oly vállalkozó találkozott volna, ki ajánlatot tett, hogy a kanisza-barcsi vonalt 33 ezer ftal mföldenkint olcsóbban kész kiépiteni és hogy ez a kormány közegeitől magasabb politikai okokból elutasittatott volna. Az egészből, mint magunk is hittük, jelenleg csak annyi valósul, hogy itteniek által Bécsben a kanizsai érdekeknek kedvező olcsóbb vállalkozó kerestetett. Azon panaszos hangok azonban, hogy a pécs-zákányi vonal a kanizsaiaknak, kik a vasuti összeköttetés érdekéből a pályaudvarra oly nagy áldozatot hoztak, igen nagy hátrányára lesz, még folyvást tartja magát s élénk vitatárgyát képezi; vajha a m. kormány és hongyülésünk a vonal végleges megalapitásakor érdekeinkre figyelemmel lenne! hogy ezen minden tekintetben virágzó városnak nagy kifejlődésre indult jövője biztositatnék. Szerk.

Lapunkra szóló előfizetéseket f. évnegyedre folyton elfogadunk.

általa ajánlott: igaz, hogy Veszprém-Palotát nem érinti, mi kétségkivül ezen világfontosságu pontra kissé kellemetlen.

NYIRI JÓZSEF.

A népbiráskodásról hazánkban.

Rösö Ensel Sándortól.

[Folytatás.]

A nép igy állapitván meg előbb a tény kérését, azután tért által a büntetés kimérésére, melynél zsinor mértékül ismét Lévit (azaz Mózes II. könyve) 70. R. 27. verse szolgált alapul, melynek értelmében „akár férfiu, akár asszonyi állat legyen is az, kiben ördöngös jövendő mondás lelke vagyon, azaz ő halálának maga oka“ mindkét vádlottat tüzes halálra itélték.

A népbirák, mint magokat kifejezik, igaz lelkiismeretök és kiváltkép Szent Isten parancsolatját előttök viselve hozták meg itéletöket és annak meghozatalával az okmányt, hogy a végrehajtásnál a végrehajtó biró magát ez irattal gyámolithassa — aláirván, ismét szét mentek.

Ez első példánál megállunk, és kérdezzük, ha nem volt-e fenn a népbiráskodásban, az esküdtszéki intézmény belső valósága? Kik biráskodtak, nem voltak törvénytudók, ők nem Verbőczy hármas könyvére, nem a corpus jurisra, hanem a bibliára hivatkoztak, ők nem voltak rendes a czélra kinevezett törvényes birák, hanem több községből összehivott becsületes és példás előitéletökről ismeretes, a nép közül való esküdt emberek, ők nem a törvény szabályai és szakaszai, hanem azon benyomás szerint itéltek, melyet a vádlottak és tanuk vallomásaik bennök szültek.

Szabó Károly és Szilágyi Sándor, midőn Balla Gergely N.-Körösi krónikáját Kecskeméten 1856. évi, jegyzetekkel és oklevéltárral ellátva kiadták, a 24-ik lapon e népbiróságról szólván,* alatt jegyzik meg, hogy a biráskodás a jury egy neme volt.

Előttünk többen kimondották azt, hogy az esküdtszéki intézmény hazánk történelmében nem idegen, elvileg homogen idomban nálunk divatozott, igy 1843-ik évben, midőn az esküdtszékek behozásával egy választmány foglalkozott, Pestmegye rendes követeiket ezen intézmény pártolására utasitván, már hivatkoztak a szabados községeink levéltári adataira a czélból, hogy ez intézmény nem idegen (Pesti hirlap 1843. 279. sz.)

Hornyik János „Kecskemét város története“ czimü müvében II. k. 92 lap és 151. 160 lp. tudományosan és oklevelekkel támogatva is ezen népbiráskodásról és nála a convocatusok „fogott birák“-nak neveztetnek, mert mint azt Tett. Nyáry Pál ur Pestmegye volt érdemes első alispánja helyesen értelmezte előttünk, a török világban megyénk rendes biróságai sokszor szünetelvén, gyüléseit is 1593-tól 1684. april hóig Nógrádmegyében Füleken és Gácson tartván, és csak 1684 szeptember hóban tért vissza Pestre ülésezni, igy ezen három város kénytelen volt ügyei rendben tartása végett nép törvényszékeket létre hozni és hogy ugy fenyitő, mint polgári pereit gyorsabban sententiázhassa, számosb esküdtre, birákra volt szüksége, különösen vásáros időkben a traditio szerint, hogy a tolvajok, rablók megitéltethessenek, a néptörvényszék biráit a városokban ugy fogdosták össze. A város rendes birája kiküldte emberét, hogy esküdtek után tudakolódjék, és ki esküdtképes volt, azt hivják fel a városházra. Sok ember eltagadta hogy esküdt, csak hogy vissza ne tartassék dolgától, de mert ki esküdtképesnek ismertetett fel, kötelezve volt megjelenni, igy azok, kik önakaratuk ellenére hivattak be törvénykezésre „fogott birák“-nak neveztettek. Hornyik közöl egy jegyzőkönyvet 1657. jun. 9-ről, mely igy kezdődik: Becsületes fogott esküdt személyek: Körösi Boros János stb. 1659 jul. 10-éről pedig egy jegyzőkönyv e szavakkal kezdődik: Mi Convocatus becsületes esküdt fogott személyek stb. Igy mert az esküdszékekhez is igen gyakran ugy fogdossák az esküdteket, a fogott birák eszméjében is már benne rejlett az esküdtszéki eljárás.

Mind Hornyik „Kecskemét város története“ mind Balla „N.-Körösi kronika“ kiemelik müveikben, hogy Czegléd, Körös és Kecskemét városok egy századig gyakorolták ugy a jogot, hogy felebbvitelt nem engedtek, Kecskeméten is a fölebbezés nélkül a halálos itélet nem csak kimondatott, de végre is hajtatott, polgári perekben is csak 1678-ik évben fordul elő fölebbezés, midőn Kohári István a népbiráskodás rovására siri törvényszéket alakitott — ennek okát ismét abban keresik, hogy az egész megye török birtoka alatt volt, de bármely ok járult is tényezőül erre, e körülmény ismét a jury eszméjét tünteti fel, mert a jurynak itélete természéténél fogva mint magának a népnek, a társaságnak határozata eldönthetlen s módosithatlan és felebbvitelt nem szenvedhet.

Nép biróságunk gyámságot nem türt, a közbizalom által választott biráinak itéletét senkinek sem volt szabad felebbezni, még az is tiltva volt, hogy valaki elkerülje a magyar törvényt és a törökre menjen, azaz a basához panaszra. E részben 2-ik okmány:

N.-Körös városában tartott esküdtszék biráskodása polgári perben.

81-ik lap. Anno Dni 1693. Dic 12 Február. Mi Convocatus Arbiter Birák Kecskeméthi Balog István és Halyágos János, Czeglédi Horvát István, és Kis Mihály, — Aboni Darin Miklós, és Szijgyartó István, edgyben szóllittattunk Körös Várossa becsületes Birájátul Seres Marton urunktól nemely dolgoknak Törvényessen való revisiojara, kik midőn pro tribunáli Körös Varossa közönséges hazánal letelepedtünk volna talalak még törvényi Szekünket Sentei Darasi Andras, és Nehai Darási János Özvegye Proponálván előttünk Darási Andras Praetensioját Darasi János Özvegyén Urától Darási Jánosról reá maradott szölöje iránt; Mi midőn mind az Két Partoknak magok feleletitt mind tulajdon magok szavaiból s mind az Tanuk attestatiojokból megh értettük volna, mi Közönsegesen ezen dolgot jó lelkünk ismereti szerént jól meg raminálván, és ventillálván Communi votó et contensu illyen Deliberátumot pronunciáltunk.

Deliberatum est.

Mivel Darási János Darási Andrásnak Battya, midőn az felső Országrol lejött semminemü Ösrül maradott jószágot nem hozott, hanem itt Varosunkban Csizmadia müvet exerceálván ugy vette el Feleségül ezen Asszonyi allatot az kivel Darási János holtáig tisztességesen lakott, és ezen Asszonyi állattal edgyütt lakván csinálta ezen szölöt, még pedig ezen Asszonyi allatnak első Urárul maradott szölöből holta után Darasi Jánosnak maradott edgy Fia az ki hazasagot is ére, és gyermeki is lettenek, Mivel azért mind fia Darasi Jánosnak, mind fiától való gyermeki megholtanak Darási Janosnak holta után szállott az fiára az örökség, de az fiak is mind megh halván az fiakról szállott az Annyokra mivel az Keresztény embernek az Feleségénél nincsen közelebb való Attyafia arra száll az Örökség; azért mi ezen dolgot jól meg raminalván az Asszonynak itteljük az szölött ugy hogy mig él éllyen belőle ha meg hal szabad legyen velle az kinek hadgya, hogy ha pedig éltében el akarja is adni szabadságában allyon.

Kiadta: KEREKES ISTVÁN,
N.-Körös városa levéltárn.

ad felvilágositást Szolnok megyéből, mely szintén hódolt rész volt; ezen okmány szerint (kiadta „Budapesti hirlap“ 1857. 278. sz.) 1634. octb. 6. Kötelek és Kürü községe közt, a Viszérben történt hallopásra nézve per keletkezvén, vádbejelentésöket a Kürü községbelick Szolnokra vitték Muharin pasához, — ez ellen a kötelkiek kifogással éltek s fenn álló magyar törvénykezésökre utalták, azaz azt kérték hogy Convocatur-választott népbiráik itéljék meg a bünper tárgyát.

(Vége köv.)

Magyar tudós társaság.

Pest, april 20. 1868.

A husvéti ünnepek után ma ültek össze először akademiai tudósaink; s a hallgatóság, valamint a tagok száma is meglehetős mérvben volt képviselve. A tribünt Dr. Kautz Gyula, egyetemi tanár jeles nemzetgazdászunk foglalá el, ki gyönyörü irmodoru és tartalomdús szavakkal huzott párvonalat a jogtudomány és a nemzetgazdászat, mint azon tudományok között, melyek az emberi társadalom alapját képezik, melyek az állam létezési eszméjének föltételezői, s melyek nélkül semmiféle álladalom nem élhet pályafutásában csak egy rövidke aranykort is. A jogtudomány szabályozó, rendező (regulativ), a nemzetgazdászat a materiális jó teremtője. Mind a kettő államéleti kellék. Szerző ezen fontosságáról szólván, átmegy, hogy a nemzetgazdászat mily hatalmas befolyást gyakorol minden socialis tudomány tovább fejlesztésére, továbbá mily nagy mértékben kivántatik meg a nemzetgazdászati ismeret a jogásznál, ha szép hivatásának megfelelni óhajt; minthogy nemzetgazdászati ismeret nélkül helyes itéletet sohasem hozhat a társadalmi körök annyira gyakorlati és sürü tárgyai felett. Szerző föltünteti továbbá a különféle phazisokat, melyeken keresztül a nemzetgazdászat a jelenlegi polczra emelkedett, megismerteti a közgazdászati alapot, melyet minden jogásznak, legyen az törvényhozó, bureaukrata, publicista vagy biró ismernie kell, ha kötelességének meg kiván felelni; továbbá: hogy erős közgazdasági alapok nélkül egy állam sem számlál századokra nyuló korszakokat; a mit már a romaiak is beláttak a hajdankor sötétségében, és midőn a római név világhirüvé lett, ezen fölemelkedés tényezőiül nemcsak a politikát és a hadügyet tartották, hanem a nemzetgazdászatot is. A jogtudomány és nemzetgazdászat — mint Kautz mondja — két egyenjogu testület, melyek mindegyike önálló és dús sikerhez mégis csak akkor vezet, ha karölve jár. Testvériség honol közöttük, mert egy anyának, t. i. az igazságnak gyermekei.

E szép és tudományos értekezlet, mely noha nem rendszeres fejtegetés, hanem csak eszmetöredék, azt engedi sejtenünk, hogy ily alapos tanulmányozás mellett nemzetgazdászati irodalmunk nem sokára azon pontra ér, melyen az angol vagy a német nemzetgazdászat áll. Hangos éljenek után a fiatal tudós eltávozék, s átengedé a szóhelyet a nagyon is heves régésznek t. i. a közkedvességü Römer Flórisnak, ki ismét beszédét egy régészeti unicum lelet (sok unicum van) ismertetésével kezdé meg. Ugyanis Borsód megyében a legközelebbi ásatás alkalmával találtatott négy ezüstlemez, melyeknek egyikét bemutatá az akademiának, minthogy többé ugy sem láthatnók, mivel a Brittish muzeum által 1000 francért már megvétettek. Hogy mire használhatták, ezt határozattan meg nem mondhatjuk; a mint azonban szerkezetéből kitünik, vagy övnek, vagy lóeszközi kelléknek kellett lenniök.

Más értekezési tárgy nem levén, a folyó tárgyakra került a sor: Gr. Mikó Imre közlekedésügyi minister ur a vasuti igazgatósághoz az archeologia ügyében irt, a mennyiben kéri az igazgatóságot, hogy mindennemü régészeti leletről, értesitsék, vagy a pesti, vagy a kolozsvári muzeum igazgatóját, hogy ezek kellőleg rendelkezhessenek az illető leletekről, hogy igy ne gyakoroltassék tovább azon üzérkedés, a mit a föllelők a külföldi muzeumokkal üznek.

Miután a jövő heti ülésre bejelentett két fölolvasás, t. i. Szepesi Imrének „Jelen viszonyaink az ó classicai irodalomhoz“ czimü és Bálint Gábornak „A kazárok földéről“ (persa forditás) czimü értekezései kihirdettettek, az ülés felosztott.

OLÁHFI GYULA.

Heti szemle.

April 24-én, 1868.

— Hévizen egy szatócsot neje főbe lőtt, a golyó balszeménél ment be és jobb fülénél tört ki. Neje azt jelentette, hogy férje öngyilkos, azonban midőn siránkozva feléje közeledett, a három óráig élt férj utolsó Renetül arczul ütötte, ezzel jelentvén ki, hogy a nő bünös. Befogatott. — Deák Ferenczhez folyvást sok levelet és kérvényt intéznek mindenfelől, a többi közt egy ember azért folyamodott hozzá, hogy ismeretes befolyásánál fogva eszközölje ki a kormánynál mikép ő csak egyszer is nyerhessen — a lutrin. — Az év első negyedében Ausztriában 135 ezer fegyvert alakitottak át hátultöltővé. — A budai ráczfürdőt Mátyás király, a rudas, király és császárfürdőt törökök létesiték. — Az összes europai államok jövedelme 2800 millió tallért tesz. — Az országos egészségügyi tanács felállitását ő felsége megengedte. — A pesti nemzeti szinház ujabb törvénye szerint a szereplőknek tiltva lesz jelenetek, vagy felvonások után kihivásokra megjelenni. — Pesten egy vértes és egy dzsidás tiszt ezer tallérban fogadtak, hogy a vértes tiszt, teljes öltözetben láncz hidról a Dunába ugrik és kiuszik. Ezt látva mentésére siettek, gyanitván öngyilkos, azonban csak hamar partra uszott. — Mészáros Károlyt Kuna közös hadügyminiszter ellen a Ludas Matyiban közlött sértésért az esküdtszék egy évi börtön és 400 ftra itélte. — Kossuth Lajos lemondott Pécs városa képviseléséről. — Az osztrák hatóságok rendeletet vettek, mely szerint minden magyar beadványt el kell fogadniok. — Egy esztergomi ügyvéd a Pesti Napló azon számát, mely Perczel beszédét tartalmazá, hogy tovább ne terjedjen — megette. — Amerikában a nőorvosok száma 300-ra megy. — A „Máramaros“ lap tulajdonosa ifj. Jura György megyei főjegyző meghalt. — A belügy és kereskedelmi miniszterek megrendelték a hatóságoknak, hogy távsürgönyözésnél a felesleges czimezéseket szigoruan mellőzzék. — Az express-levelek, éj- vagy nappali kézbesitéséért 15 kr, távolba mértföldenkint 50 kr. küldöncdij fizettetik. — Kairóban magyar egylet alakul. — New-Yorkban Zaddok gőzember készitését találta fel, melynek ára 2000 dollár. Egy perez alatt egy angol mértföldet halad. — San-Franciskóban „nőszépség-biztositó társulat“ alakult. Hazánkban nagy pártolásra akadna. — „Mennyit szaporithat egy ember?“ E czim alatt egy igen régi magyar nyomtatványban következők olvashatók: „Igen sokat, mint az ulámitákról mondja az irás, hogy szaporitók voltanak százig. Artaxerecsnek voltanak 115 fiai, Hieronimus-nak, az arabsok királyának, 600 fiaik sok feleségeitől. Prokulus császár pedig 15 napok alatt 100 leányokat tett anyákká; hát egész életében? — Ludovicus Vives: a maga idejében Spanyolországban mond egy olyan paraszt embert, a kinek az ő gyermekei még életében betöltöttek száz házból álló falut; a kik egymás között immár az atyafiságnak még nevezetét is elvesztették volt. — Volt Stetin városában egy asszony, a kinek egyszersmind szeme előtt életben voltak XII gyermekei, LXXII unokái, XLI unokáinak gyermekei, mind együtt CXXV. Maga pedig meghalt LXXXVIII esztendős korában. Az egyiptomi asszonyok néha egyuttal szültenek hat gyermeket is. — Vannak olyan országok is, a melyekben öt esztendős korukban elkezdik a szülést, de nyolcz esztendős korukban meghalnak. Ugyanazon könyvben találhatni még e nehány — jelen korunkra is bölcsen alkalmazható — sorokat is: „Micsoda időben élünk? Arany időben! Hit, vallás, törvény, tanács, igazság, tisztesség, élet stb. mind arany után jár.“ — Lónyay Menyhért a Lipótrend nagy keresztjével diszittetett fel. — Magyarországban 15,500 iskola van, hol a leányok a fiukkal tanittatnak.

Zala-megyei hirek.

— Ős Buda várában a magyar királyné leánygyermekkel örvendeztette meg a nemzetet. Az első bulletin igy szólt: Ő Felsége a császárné és királyné ma reggeli 5 órakor szerencsésen egy főherczegnőt szült. Mind Ő Felsége, mind az ujonszülött főherczegnő egészségi állapota teljesen kielégitő. Dr. Balassa J. m. k., Dr. Fleischer m. k. Elmondjuk mi is örömmel a költő szerint:

Isten jobbja hozott,
Isten jobbja vezessen.

— Örömmel értesülünk arról, hogy a turcsiscsei összeütközés alkalmával veszélyesen megsebesitett pandur őrmester, káplár és közlegények ismét szolgálatképesekké lettek. Kisfaludy Mór főcsendbiztos ur is jobban érzi magát s naponta néhány órát ágyon kivül tölt. A betegek gyógykezelésénél az ismert ügyességü Klein ur szerzett ujabb érdemeket.

— Csáktornyán jelenleg Halvig József varasdi német szintársulata működik meglehetős sikerrel.

— Bakónak községében april 23-án este 3 fegyveres rabló az ottani plébános urnál megjelent, valamint őt, ugy a cselédet is megkötözték s mintegy 150 frt értékü tárgyat, többi közt két csövü puskáját és lőszereit magukkal véve Sömogyba illantak. Kisfaludy Gyula csendbiztos ur nyomukban van.

** Folyó hó 19-én tartotta a nagykanizsai kereskedelmi és iparbank alakulási nagy gyülését, ezen ülés elnökül felkiáltással Wlasics Antal, titkárul pedig Markbreiter Jakab urak kérettek fel, Gutmann Sándor ur az ideiglenes választmány eddigi működéséről jelentést tesz és a gyülekezetet értesitette, hogy a 200 ftos kibocsátott 1600 drb részvény, melyekre egyelőre részvényenkint 60 ft lett befizetve, kapva kelt el, maga az anglo magyar bank 450 darabot jegyzett alá s minthogy a társulat ezen intézettel üzleti összeköttetésben fog állani, mind az alájegyzett részvény mennyiség birtokában meghagyatott, mind pedig előnyben is részeltetett, hogy az igazgató tanácsban is két egyén által képviseltetheti magát, — ezután szavazati jegyek mellett megválasztatott a felolvasott alapszabályok értelmében az igazgató tanács, elnökké egyhangulag kikiáltatott ő méltósága gróf Szapáry Géza megyénk szeretett főispánja, ki erről táviratilag értesittetett, a tanács többi tagjai kanizsai kereskedők s Fesselhofer József uron kivül közöttük több keresztény nincs,

pedig van több oly részvényes is, kik közül választani lehetett volna megbizható vagyonos és értelmes keresztény embereket is, azonban ugy halljuk, hogy bizonyos körnek előleges értekezletében ki volt már csinálva, hogy azon pénzintézet befolyása alatt tartassék és a következés igazolta, hogy az összetartás jó eredményt hozott, ez Kanizsán azután sokszor igy lesz, ha az ellensulyozásra jókor fel nem ébredünk.

— Brunner Borbala urnőt f. hó 21-én temették el. Benne a nagykanizsai szegények egy jó és nemes szivü nőt vesztettek.

— A murakeresztúri horvátajku népiskolában f. hó 19-én vasárnap délután tartatott meg a próbatét Martinkovits Károly járási főszolgabiró ur s egyébb vendégek jelenlétében. Vasárnap dicséretes tapintatossággal azért tartatott, hogy a szülőknek is jelen lehetni alkalom adassék a külmunkától elvonás nélkül. A neveléstügyért annyira buzgólkodó lelkes apát ur Ő nagysága maga tette a kérdéseket magyarnyelven s a feleletek oly lélekemelőleg sikerültek, hogy a jelenlevők szemeiben nem egyszer örömkönyeket csaltak, és ez legszebb jutalom a szorgalmas fáradozók- és ernyedetlen buzgólkodóknak a nemes öntudat édes érzetén kivül. Az asztal tele volt érdekes és értékes ajándékokkal, melyek ki is osztattak. Örömmel registráljuk vidékünkön jó példaadásul e körülményt, vajha ilyet jelezhetnénk minél többször, mert vajmi leverőleg hat reánk a köztudomásu tapasztalat, hogy elhagyatott többnyire horvátajku községekben évtizedek óta nem tartattak iskolai próbatétek.

— A nagykanizsai leszámitoló bank tisztviselői: Elnök: Gr. Szapáry Géza. Titkár: Markbreiter Jakab. Igazgatók: Guttmann S. H., Löwy József, Fesselhoffer József, Engländer Lajos, Zerkowitz Zsigmond, Ollopp Samu, Löwinger Izrael, Blau Pál, Ebenspanger Manó, Wodianer Arnold, Weiss Samu, Rosenberg Izrael. Pót igazgatók: Wellisch József, Sommer Miksa, Weiss Manó, Eperjessy Sándor, Walbach Jakab, Grünhut Fülöp. Vizsgáló bizottmány: Löwinger Miksa, Walbach Mór, Eperjessy Sándor. Pót vizsgálók: Sommer Miksa, Reichenfeld Mark és Grünhut Fülöp.

□ Sajátságos hal. Mult napokban egyik ismerősünk a Mura vizéből egy sajátságos halat fogott. Ponty, sulya körül-belül egy font; feje egészen buldog kutya fejhez hasonlit. E hal Lovák Károly ur gyógyszertárában megtekinthető, hol borszeszben helyezotten áll. Valószinüleg vagy a pesti vagy a helybeli gymnásiumi muzeumba fog adatni.

— Posta-ügy. Regisráltuk lapunkban, hogy a nagykanizsai postát f. évi junius hóban a kórmány átveszi. Ez érdemben a leendő postai helyiségét már ki is szemelték N.-Kanizsa egyik félre eső, majd nem zughelyén, és mint halljuk a szerződést a városi hatóság teljes ignorásával meg is kötötte volna a kiküldött titkár. A helyiségnek ily félreeső kiszemeléséért többen aláirást eszközöltek, hogy a ministerium intézkedjék, miszerint ily élénk városnak közepére helyeztessék. Sajnos, hogy a ministerium erélyes intézkedése ily egykedvüleg devalváltatik a közönség előtt. Nincs magánérdek, nem szabad magánérdeknek lenni oly esetben, hol napnál világosabban szól a közérdek jogos kivánalma. Ha a posta a város közepén, vagy közepéhez közel, fő- és tágos téren van ez a közérdek, s nem szűk s biztonságnélküli helyen. — Hiszük, hogy a magas kórmány megsemmisiti a szerződést és az illetékes városi hatósággal egyetértőleg alkalmas helyet szemeltetend ki postai helyiségül. A nagy közönség ugy viseltetik a magas kórmány iránt nemcsak köteles, de őszinte, szives tisztelet, hódolat és elismeréssel, ha viszont a kórmány közegei a helyi viszonyokat ismerő illetékes hatóságot ily esetben nem ignorálják.

Somogy-megyei hirek.

Kaposvár, apr. 15.

h. E hó első Bogláron „szabadelvü kör" felállitása iránt értekezlet tartatott. A kezdeményezők aláirásával programmal bocsátanak ki, melynek megjelenése a napokban váratik. Egyelőre elég ennyi, majd meglásuk mi lesz a programban, — szabadság, testvériség, stb. stb. Csak egyszer már valami eredményt látnánk a sok különféle czimü „körökből!"

h. M. Elsőés másod alispán urak aláirásával m. hó 30-ról számos meghivás bocsátatott ki egy Kaposvárott május 3-án a megyeházban a kaposvári és csurgói gymnasiumok javára rendezendő tánczvigalomra. Pár évvel ezelőtt rendeztetett már hasonczélu vigalom és pedig szép eredménynyel; — meg vagyunk győződve, hogy Somogy lelkes fiai s leányai most is bőkezüleg adakozandnak a szent czélra!

h. Az esztergomi káptalan a kaposvári gymnasiumnak 15 ezer forintot adományozott. Tessék most kigyót békát kiáltani papjainkra!

h. E hó 5-én délben Kaposvárott vigyázatlanság folytán két kis udvari ház leégett. Az egész kár nem megy sokra.

h. A dalárda — végre valahára jelt ad — s mint a megváltó husvétre, — halottaiból feltámadni készült. Jelen voltunk a gyülésen, melynek határozata szerint a volt karmester helyett, egy uj s állitólag avatott egyén fogadtatott, — az egylet uj és állandó szállást vesz ki, a hanyag tagokat kiküszöböli stb. Szóval jó és szép határoztatott, nem is emlitve azt, hogy mekkora majalist fog rendezni. Örömmel várjuk a jó eredményt.

h. Pár napóta hideg, szeles idő boszantja az enyhe tavasz után vágyó közönséget. Azt mondják a szomszéd osztr. tartpmányokban sok hó esett, ettől van.

— A „Somogy" czimű lap már több izben azt irta, hogy a sári pusztán, Gróf Széchenyi birtokán jó sajt készül, azonban a „Somogy" szerkesztőjének, mint somogyinak, de legkivált Somogy kistükre irójának tudni kellene, hogy a sári puszta nem Széchenyié, hanem rég idő óta Gróf Hunyady József uré. Kérjük Somogymegye nagytükrében majd kijavittatni! Egy somogymegyei birtokos.

— „Szabadelvü polgári kör" alakult Kaposvárott, szervező gyülése május 4-én d. u. 5 órakor a „Korona" vendéglő nagy teremében tartatik meg. Igen sajnáljuk, hogy a beküldött felhivást egész terjedelmében késő jötte miatt jelen számunkban nem közölhetjük.

Sopron-megyei hireket

tartalmazó t. belmunkatársaink levelei lapunk bezártáig nem érkeztek meg.

— Kegyelmezés. A kapuvári kerület képviselőválasztás következtében történt verekedés miatt vizsgálat alatt levőknél a további vizsgálat ő Felsége által kegyelmileg megszüntettetett.

Vas-megyei hirek.

Szombathely, apr. 21. 1868.

* Népünnep. Falragaszok hirdetik mindenfelé a május 3-án, a „prater"-ban tartandó népünnepet, mely az ottani teremben tánczmulatsággal leend összekötve, — mint mindig, ugy most is igen nagy számu közönség részvételére számitunk, annál is inkább, mert a jövedelem a Gizella gyámolda javára fordittatik. Hideg ételeket hölgyeink fognak árulni.

* Kranez helybeli jeles tánczművészünk pár hó mulva egyidőre elhagy bennünket s egy tánez-betanitási idő tartamra Nagy-Kanizsára távozand; okunk van hinni, miszerint az ottani közönség megelégedését, miként nálunk, megnyerendi.

* Leverőleg hatott ránk azon hir, melyet ma már a lapok is közölnek, miszerint Pöltenberg Ernő szabadság harczaink egyik vitéz tábornoka özvegye az országos honvédsegélyző bizottmánytól 50 frtot kapott. — — — A bitófán kinszenvedett martyr özvegye méltólag önmagához s boldogult férje szellemához e tizedesi végkielégitést zalamegye honvédegylete rendelkezése alá bocsájtotta, hogy legyen egy oly özvegyé, kinek férje a csatatéren elesett.

* Országos vásárunk ma 21-én tartatott meg, roppant számú vidéki közönség látogatá e vásárt, különösen kész férfi ruha s női piperc árusok Pest és Bécsből sokan voltak, kik daczára a nagy szélnek mégis jó vásárt csináltak, az élelmi czikkek csak nem akarnak fokozott áraikról alább szállani.

* Rablás. A rumi templomot ismeretlen tettesek 16-ára virradóra kirabolták, — a pénzérték, mi eltolvajoltatott 400 frtot meghalad.

Nyilt Pósta.

— G. V. Csáktornya. Sajnáljuk, hogy személyesen nem találkozhattunk.

— T. F. Pécs. Vettük a beszélyt, előtte azonban még két elfogadott van közlendő. Május közepén lesz időnk átolvasni.

N. J. Kaposvárt. Magán levelet irunk. Maradunk a régiek. Az uj csak a naptárban szükséges.

— O. Gy. Pest. A „P. N." szerkesztőségében átadta a küldeményt?

— F. F. Tata. Fogadja üdvözletünket! Magán levelet irunk.

— Gyulay Sonettjei nem használhatók. Jobbat kérünk.

— T. J. Vinczefő. Lapunkat rendesen küldjük u. p Téthre.

— A sohaj — sóhaj maradt. Vannak esetek, a hol az ember már nem segithet.

— Hamburg. ? ? ? ?

— D. I. N.-Berény. Bocsánat, hogy a Roboz István ellen irt hosszu czikket jelen alakjában nem hozzuk. Személyeskedést kerülni kivánunk; egyébbiránt ez érdemben magán levelet irunk.

TÁRCZA.

Szép csaplárné eszemadta...

Szép csaplárné eszemadta,
Furcsa tűz a kelmed bora.
Egyet, kettőt alig ittam,
Lángot vetett az agyamban.

Hát még szeme ragyogása,
Tagadom, hogy volna mása.
Amint bele tekintettem,
Felfordult a világ velem.

Csaplárosné, drága lélek
Nem tudom én hajh! mit érzek.
Fejem szédül, inog lábam;
Én Istenem, de megjártam!

— Mért is méri el a borát,
Hogyha vele csókot nem ád!
Eper ajak édes méze,
Meggyógyulna szivem tőle. —

Csaplárosné, gyöngyvirágom!
Nem sok az én kivánságom.
Tegye meg az egyszer értem,
Áldja meg a három Isten!

Csak egy szóra lépjen ide,
Hadd borulok kebelére;
Hadd mondom el mi a bajom,
Mi zavart meg olyan nagyon.

Aztán nem is kérem másért,
Csak néhány csók ráadásért —
S bucsuzóra adja szavát.
Hogy máskor is szivesen lát.

HAJGATÓ SÁNDOR *)

ISTEN KEZE.

[Történeti beszély.]

Egyházasbükki Dervaries Kálmántól.

(Folytatás.)

Épen alkonyat volt, az elhaló napnak még csak néhány elkésett sugarai kalandoztak e szomoru tájon, aztán azok is eltüntek s a napnak helyét az égen csupán csak egy veres folt jelölé, mely szinte mindinkább halványabb lőn s végre elenyészett és a szomoru tájt rémes sötétség takarta be, hogy elfödje azokat a halálos sebeket, melyeket oly szivtelenül ütöttek rajta.

Balról a romok közül lódobogás hallatszik, mely perczenkint hangosabbá lesz s a sötétségben két paripát különböztetünk meg egymástól, melynek mindegyikén egy egy lovag ült.

Sokáig szótlanul ügettek fáradt lovaikkal, mindenik elmerengett a gyönyörü képen, melyeket a fáradhatatlan képzelet rajzolt eléjök.

Az eget sötét vészfelhők takarták és még is oly csendes, oly néma volt a természet, még a száraz avar is mozdulatlanul hevert a földön.

De ime a terhes felhő keblét a czikázó villám hasitotta kétfelé s vakitó fénye kén-lángu szinben fürösztő a tájt.

E pillanatban az egyik lovag paripája megijedve borzasztó ugrást tett hátrafelé.

„Ha! mi volt ez? — kiáltá a megrémült lovag társához közelitve lovával — ez nem lehet a képzelet játéka, Rustán láttad azon kisértetszerü lényt amott a földről felemelkedni?

„Egy pillanatra láttam — válaszolá a kérdezett Rustán barátjának Sásvár bégnek — minő jelenet ez? ily késő sötét éjjel élő lény e puszta romok közt.

„Süsd reá pisztolyodat — folytatá Sásvár bég — bizonyosan azon gyaurok egyike, kik életünk után leselkednek.

„Nem barátom, — válaszolá Rustán — fogollyá teszem őt, ha az ellenség kéme, ugy tőle sokat kitudhatunk, tudod hogy a magyar nép állhatatlan, esküjét, hűségét igen könnyen megszegi s ép ezen állhatatlansága által vivják ki fegyvereink mindenfelé a győzelmet.

Rustán megsarkantyuzva lovát, bátran rugtatott előre. A villám vakitó fénye másodszor is megvilágositá a földet, Rustán elbámult, mert közel lova előtt egy domboru siron fehérbe öltözött fiatal leányka térdelt fejét a sirkeresztre hajtva, csak midőn igen közel ért hozzá Rustán, akkor emelte fel bánatos arczát, melyen a két török férfiu látásán a harag pirja gyult ki s megvetőleg tekintett maga körül.

Sásvár és Rustán gyöngéd szánalmat éreztek kebleikben e leány iránt.

„Szép leányka — szólitá meg őt végre is Sásvár töredezett hangon — nem félsz e sötét éjben ily elhagyatott puszta romok közt s e siron térdelni.

A leányka e magyar nyelven történt megszólitásra elfojtotta a haragot, mely arczán tükröződött s neki bátorodva kelt fel a sirról.

„Miért és mitől félnék? — válaszolá aztán — e sir födi azt, ki nekem legkedvesebb volt ez életben, kit ugy szerettem mint nemzetemet, mint magát az Istent, mert ő vőlegényem volt, — és nagy fekete szemeiben két könycsepp égett s aztán folytatá — az ő szelleme megvéd engemet, vagy sirján veszek el s aztán lelkeink a más világon ismét találkozni fognak....

„Ah! hát te is hiszed a lélek halhatatlanságát, melyet a koran tanit? kérdé bámulva Rustán.

„Hiszek egy istenben, hiszem a lélek halhatatlanságát s az örök életet — válaszolá a lányka kezeit imára kulcsolva.

„Rustán gyujts tüzet — mond Sásvár — engemet érdekelni kezd e rejtelmes tünemény, kiváncsiságomat már is a legmagasb fokra csigázta.

Néhány percz mulva a közeli rom fala mellett száraz kóró égett s e pislogó tűz körül álltak Sásvár és Rustán lovaikat a fékszárnál fogva tartva, a leányka pedig közel hozzájok a sirkeresztre hajolva állt előttök.

„És mi okozta vőlegényed halálát? kérdé Sásvár szemeit merően függesztve a leányka halavány arczára.

„Kegyetlen fegyvereitek ölte meg őt — válaszolá haragos hangon a leányka — hazáját védve esett el a csatában és én e sirba temettem őt, hova minden esten kizarándokolok lelkéért imádkozni.

„És oly közel van ide lakásod? kérdé tovább Sásvár égve a kiváncsiságtól.

„Gyalog két órányira tul a hegyeken egy vadon erdőben — válaszolá a leányka — atyám lakása szerencsénkre kikerülte a csatavész dühét — és néhányszori kiraboltatáson kivül egyéb veszély nem ért minket.

Néhány percz mult el.

Most haragos lett az ég, süvöltött a vihar s a száraz avart a földről mind könnyü pelhet kapta fel s magosan felhajtotta a légbe, rettenetes hideg szél fujt Rustán és Sásvár önkénytelenül burkolództak bő vörös köpenyeikbe.

„És meddig tart imád szép leányka e siron? kérdé most Rustán szinte töredezett magyar hangon közelebb lépve a leánykához.

„Midőn az első csillag fénylett az égen, visszatértem atyám hajlékába — válaszolá a leányka.

(Folyt. köv.)

*) Mutatvány, szerzőnek napokban megjelenendő „Kikelet" czimü költemény füzetéből, mely könyv azért késett el, mert egészen uj betűk rendeltettek hozzá. Szerk.

ÜZLETI HIRNÖK:

Nagy-Kanizsa, april 24-én 1868. E héten a buza ára feljebb ment, az árpa keresett volt, többire névre az előbbeni heti árfolyam maradt. időjárásunk változó, inkább száraz és szeles.

Piaczi heti-vásári keletárok.

NAGY-KANIZSÁN, aprilis 24-én.

Alsó-austriai mérőnként.

Termények: Buza 83—85 fontos 5 frt. 50 kr. 85—86 fnt. 5 fr. — 80 kr. 87—88 fnt. 6 fr. 6 frt. 30 kr. Rozs 78—79 fnt. 3 fr. 60 kr. 79—80 fnt. 3 ft. 70 kr. Árpa serfőzőnek 70—71 fnt. 2 fr. 70—— kr. 71—72 2 frt. 70 kr. Árpa közönséges 65—66 fns. 2 fr. 60 kr. 67—68 fns. 2. frt. 75 kr. Kukoricza 2 frt. 80 kr. 3 frt — kr. Kukoricza elasz (csinquantin) 3 frt 25 kr. Zab 46—47 fns. 1 frt. 60 kr. 47—48 fns. 1 frt 65 kr. Pohanka 66—68 fns. 2 frt. 70 kr. 68—70 fontos 2 frt. 75 kr. Paszuly fehér 3 frt. 60 kr. Paszuly tarka 4 frt. 60 kr. Gubó elsőrendü 15 frt. — kr.

SZOMBATHELYEN, april 21-én elkelt gabnaár; Buza 1-ső osztályu 6 frt 20, 2-ik o. 5 frt 75, 3-ik o. 5 frt 40 kr. — Rozs 1. o. 4 frt 30, 2. o. 4 frt 20, 3. o. 3 frt 85 kr. — Árpa 1. o. 2 frt 80, 2. o. 2 frt 70 kr. — Zab 1. o. 1 frt 80, 2. o. 1 frt 60 kr. — Kukoricza 1. o. 2 frt 90, 2. o. 2 75 kr.

Bécsi pénzárfolyam, apr. 24.

5% metaliques 56. 65; 5% nemz. kölcsön 62.80; 1860-ki álladalmi kölcsön 81.—; bankrészvények 6.91; hitelintézeti részvények 180.—; London 116.50; ezüst ágio 114.65; arany darabja 5.56 kr.

Vasuti naponkinti menetrend:

Indul N.-Kanizsáról	Buda felé	d, u.	1 óra	22 perez.
„ „	„ „	estve	9 órakor.	
„ „	Bécs „	reggel	7 óra	15 perez.
„ „	„ „	d. u.	3 óra	30 „
„ „	Triest „	d. u.	1 óra	50 „
„ „	„ „	estve	9 óra	25 „
Érk. N.-Kanizsára	Buda felől	reggel	5 óra	6 „
„ „	„ „	d. u.	1 óra	20 „
„ „	Bécs „	délben	12 óra	31 „
„ „	„ „	estve	7 óra	28 „
„ „	Triest „	reggel	5 óra	25 „
„ „	„ „	délben	12 óra	52 „

Heti naptár.

April 26-tól Május 2-ig 1868.

Hó- és heti-nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Hld utj.
Kath. és prot. Ev. A jó pásztorról. János X, 11—16.			
26 Vasárnap	D, 2 Ervin	D. 2 Mis. D.	[illegible]
27 Hétfő	Peregrin hit.	Anastáz	[illegible]
28 Kedd	Vitál és Valent.	Váli	[illegible]
29 Szerd.	Maximin	Antalka	[illegible]
30 Csütörtök	Sien Katalin	Eutrób	[illegible]
1 Péntek	Fülöp és Jakab	Fül. és Jak.	[illegible]
2 Szombat	Athanáz	Zsigmond	[illegible]

H I R D E T É S E K :

4618/867. (99—3,2)

Árverési hirdetés

Kanizsa város tvszékének mint gyámhatóságnak 1868. évi april 4-én 4618/867 sz. a. kelt végzése folytán közhirré tétetik miszerint néhai Stehlik Venczel N.-Kanizsán elhalt kertésznek hagyatékához tartozó és a nagykanizsai 91. számu tjkönyvben felvett bécsi utczai 1. sor szám 141 h. r. sz. alatti 650 számmal jelelt ház, udvar és kert, mely 1100 frtra becsültetvén, még is ugyan tjkönyvben 2-ik sor sz. a. 4348 h. r. sz. alatti magyar utczai rét, mely 150 ftra becsültetett nyilvános közárverés utjáni eladatásuk elrendeltetvén ennek foganatositására első árverési határnapul f. é. május 22. szükség esetében pedig 2-ik árverési határnapul f. é. junius 22-ike mindenkor reg. 9 órája a helyszinére kitüzetik azzal, hogy ezen ingatlanok első árveréskor becsáron felül a 2-kon pedig becsáron alól is a legtöbbet igérőnek el fognak adatni; egyuttal a venni kivánók tisztelettel értesittetnek, hogy az árverési feltételek ezen városi tvszéknél mindenkor betekinthetők.

N.-Kanizsa apr. 4. 1868.

A városi tvszék.

1142/868. (100—3,2)

Hirdetés.

N.-Kanizsa város tvényszéke részéről közhirré tétetik, miszerint néhai Benczik Anna Németh Józsefnő hagyatékához tartozó a Nagy-Kanizsai 153. tjkönyvben 163 h. r. sz. a. felvett 697/6 sor számu ház f. évi május 18-án a mennyiben pedig a becsár 600 ft. ha nem igértetnék folyó évi jun. 22. mindenkor reggel 9 órakor a helyszinén nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek fog eladatni.

A venni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt 10% bánat pénzt a kiküldött tanácsos urnak kezére lefizetni, egyébként pedig az árverési feltételek a törvényszéki irodában megtekinthetők.

A városi tvszék, mint gyámhatóság. N.-Kanizsán 1868. évi april 15-én tartott üléséből.

FESSELHOFER JÓZSEF

figyelembe ajánlja, N.-Kanizsán a városház épületében fekvő kereskedését, melyben mindenféle áruczikkek nagy választékban, jutányos ár mellett találhatók fel, névszerint: a legfinomabb **czukor, kávé, thea, rhum, alxi olaj, chocolade, rizs, árpakása, maccaroni, Milly-, Apolló-, Paraffin, siklósi gyertya és szappan**, pesti hengermalmi **liszt és dara**, bel- és külföldi **borok**, asztali kávés és theás porczellán edények, finom tajtékból készitett dohányzó szerek és sertcáruk.

Ugyanott kapható továbbá: **korneuburgi** marhatápláló por és üditő nedv. **Popp** anatherin szájviz, és mindennemű **pipere szerek. Ottoli Lipót**-féle csúz elleni ir (limentum equi) lovaknak.

Guttmann Riss-féle patkán, egér, büdös féreg és csótány irtószer. **Lúzár**-féle büdöske vesztő por és fogtinkturája. **Zacherl**-féle balhapor, **Török**-féle fog-szivarkák és fehér mell-syrup, valódi **Pagliano** syrup, Dr. **Pearze Edw.** és **Daubier**-féle gyomor-szesz, angol hártya papir befőzött gyümölcs üvegek bekötözésére. **Metszett üvegek.** Nemkülönben friss töltésű budai **Neuwerth, Deák, Széchenyi, Hunyady**-féle keserü viz, **alapi, ivándai, gleichenbergi, marienbadi, pilnai, parádi, rohicsi, szelti** és **sajdschitzi** ásványvizek, u. m. Dr. **Kruger**-féle sodaviz, nyeregkenőcs és bőrfeketitő szer, valódi amerikai petroleum, és nagy választékban különféle lámpák.

Ugyanott van az

„Első m. ált. (tűz-, jég- élet-) biztositó társulat“

ügynöksége, melyet kedvező feltétele és jutányossága végett a t. uradalmak és gazdaközönségnek különösen figyelmébe ajánlom; szabadalmazott lőpor, ón, és salétrom árulás. M. k. marhasó főraktára. Istriai marhasó és belgiai Paraffin kenőcs raktára. (93—3,3)

Ziehung 1. Juni.	250 frs LOSEN der Stadt Florencz	Haupttreffer frs 100,000

werden von dem gefertigten Wechselhause gegen Baarzahlung billigst, wie auch gegen 10 monatliche Raten à 10 fl. — oder 20 monatliche Raten à 5 fl 50 kr. verkauft; ferner werden ebendaselbst

Lose Gesellschaften

auch 10 stück 250 frs Lose der Stadt Florencz für 10 Theilnehmer gegen 20 vierteljährige Raten à 6 fl 75 kr. arangirt.

Diese Lose, welche ein jährliches Zinsen erträgniss von 10 frs. abwerfen, keinerlei Coupon und Gewinnsteuer unterliegen und in den ersten zehnjährigen Periode mit jährlich vier reich dotirten Ziehungen ausgestattet sind, können wir Jedermann auf das Beste empfehlen.

A. Morgenstern & Comp.
Wechselhaus, Franz Deák-gasse Nr. 9.
Pest.

(97—1)

DARUVÁRI FÜRDŐ

Slavoniában.

Megnyittatik május 1-jén.

Ezen vasas 30—37° R. hévvizek rég ismert üdvös gyógyhatással birnak: általános gyengeségnél, sáp- és görvélykórnál; az ivarszerek gyengeségei és betegségeinél, meddőségnél stb. idült bőrbajoknál különösen sebeknél; kitünően hatnak az iszapfürdők csuszos és köszvényes bántalmakban. — Jó sikerrel használtathatnak elő- és utógyógymódul a közellevő Lippiki iblanyos fürdőnél. Mindennemü ásványos vizek készen tartatnak.

Legközelebbi vasutállomás Sissek. Veröczén keresztül a 6 óra távolnyi Barcsig, a hol f. é. junius 1-jén vasuti állomás nyittatik meg, jól épitett országut vezet.

A gyönyörü fürdő-párk közepében álló czélszerüen felszerelt épületekben kényelmes lakhelyek kaphatók. Naponkinti zene, tánczvigalmak, kirándulások a regényes környékbe kellemetes szórakozást nyujtanak.

Az orvosi felügyeletet Dr. Siegel kezeli.

(101—3,1) **Az urodalmi fürdő-igazgatóság.**

Czitera-mester

kerestetik falura4 vagy 6 hétre. Bővebb felvilágositást e lap szerkesztőségében nyerhetni. (103-1)

Gazdászati igazgatói

állásra ajánlkozik egy szakképzett egyén, ki nemcsak elméleti, de a legujabb haladás szerint gyakorlati szakismeretekkel bir; elméleti tekintetben a vizsgát kiállotta, gyakorlati tekintetben pedig jelentékenyebb jószágok több évi önálló vezetése s hosszasabb utazásai mellett nem kevés tapasztalatot szerzett.

Érti tüzetesen a nemzeti földmivelést, az ahhoz szükséges gépek kezelésével.

Rétművelést, ide számitva a viz le- és felvezetését s lecsapolásokat; marhatenyésztést, gyümölcsészet és szőlészetet; ez utolsót egybekötve a nemzeti pinczegazdászati rendszerrel; méhészetet, selyem és selyemrovarok tenyésztését, a lecsapolás körül szükséges vizi és szárazoni müvek, csatornák épitését, téglavetést s általán az épitészetet stb.

Ohajtana valamely magyarországi nagyobb uradalomban, a jövedelem megfelelő százalékaért, vagy határozott illetményért, állásba lépni.

1000 frt cautiót azonnal letesz.

Bővebben tudakozódhatni e lap szerkesztőségében. (104—6,1)

Cs. kir. szab. első amerk és ang szabadalommal biró

ANATHERIN-SZÁJVIZ

Dr. Popp J. G.-től,

gyakorló fogorvos Bécsben (Stadt, Bognergasse Nro 2.)

Egy üveg ára 1 frt 40 kr. Csomagolási-dij 20 kr.

E jeles szer hire és használata 15 évi fennállása óta egész Európán túl hatott. Különösen jelesnek bizonyult **mindennemü fogfájás, a száj lágy részeinek minden betegsége, mozgó fogak, könnyen vérző beteg foghus, csontszú és vérsérv ellen. Föloldja a nyálkát, miáltal megakadályoztatik a fogkő képződése; üditőleg, és izjavitólag hat a szájra, és alaposan elüzazon kellemetlen szagot, mely mű- vagy lyukas fogakból, ételekből vagy dohányzástól származik.** Miután eme szájviz a fogakra és száj részekre semmikép sem hat marólag vagy kártékonyan, annálfogva mint a szájnak folytonos tisztitó szere is a legjelesebb szolgálatokat teszi, és annak mindenrészét a legmagasabb életkorig teljes épségben és egészségben tartja. Magas orvosi tekintélyek bizonyitványai nyilatkoznak ennek ártalmatlansága és ajánlhatósága mellett és gyakran sok nevezetes orvostól rendeltetik.

Fogolmok, lyukas fogak megolmozására, ára 2 frt. 10 kr.

Anatherin-fogpászta, ára 1 frt. 22 kr.

Növényi fogpor, ára 63 kr.

„Anatherin-szájviz“, valamint az „Anatherin-fogpászta Kapható Nagy-kanizsán: Belus József gyógyszerész, Rozenberg, Rosenfeld A. Wajdits J., Welisch, Fesselhofer és Schwarz A. urak kereskedésében **Pápán:** Tschepen J., Stampfl G. és Löwy I. uraknál, **Keszthelyen:** Singer. **N. Zala-Egerszegen:** Antal F. gyógyszerész és Handler H. — **Kaproncán:** Werli gyógyszerész. — **Varasdon:** Halter gyógyszerész. — **Szt.-Györgyön:** Möthig. — **Sümegen:** Dorner Kajet. és Stamborszky L. gyógyszerész uraknál (64—8)

SOMMER JÓZSEF (68—3)

Nagy-Kanizsán Kórház-utczában

különösen figyelmezteti a n. é. közönséget,

hogy NORINBERGI és RÖVIDÁRU

nagybani és kicsinybeni eladása mellett nala folytonosan,

a legnagyobb mértékben,

VALÓSÁGOS Pottendorfi KÖTÖPAMUT,

a legjobb FEHERITETT és FEHERITETTLEN SZÖVÖPAMUT és GEPFONAL és

mindennemű termő vetemény- főképen **káposzta** savanyitani,

KEL-KÁPOSZTA-, KARALÁBI-, RÉPA-, holnapos és téli fekete RETEK-

ugorka-, saláta-, karfiol-, paréj-, czeller- és petrézselyem-magvak,

és azon kellemes helyzetben van,

HOGY A LEGJUTÁNYOSABB ÁRON SZOLGÁLHAT.

☛ Ezenfelül 8 mázsa utolsó termésü **SPARGOTA MAG**, mázsája 12 frtért kapható.

Kos eladás.

A hires, gazdagszőrü és tiszta Negretti származásu törzsöknyájból egy és két éves nagyobb számu kosok adatnak el jutányos áron, a melyek minden ragályos és öröködési betegség nélküliek s ezért jóállás biztosittatik. Efféle kosok az uradalom pusztáján Uj-Népen, N.-Kanizsa mellett példánykép láthatók és ez érdemben mindenféle értesités készséggel adatik és az előjegyzések felvétetnek vévo s kivánatra meghozattatnak.

JOSZÁG IGAZGATÓSAG
(87—3) Uj-Népen, up. N-Kanizsa.

BRAUN LUIZA

hajtodrászati-, paróka- és borbély-üzlete N.-Kanizsán, törekedni fog az eddigi szilárd alapelv szerint pontos szolgálattal, de egyszersmind leszállitott árak mellett, Bécs- és Párisból hozatott hajmunkálatokkal a nagyon tisztelt közönség szives meghagyásait tökéletes megelégedésére teljesiteni; ugyszinte elvállal e szakba vágó munkálatokat t. i. paróka-, hajfürt-, fejtető-, czopf-, cokstartó- és cokadupót stb.

Havonkénti előfizetést borotválás- és fodrásztatásért forgókefe használatával (és nem a hajpadlásnak sérelmet okozó czélszerütlen kefe) eszközölve, egyezkedés szerint, kikötött számos látogatás mellett, legjutányosb áron eszközöltetik.

Ugyanott kaphatók mindennemü illat- és szükségelt fodrászszerek gyárbeli ár mellett. (102—1)

☛ Üzleti helyisége Vágner ur házában a czukrász mellett.

(98—2)

MISEMONDÓ RUHÁK,

pluviálék, dalmatikák, albák, rochettek, velumok, oltárpárnák és teritők stb.

China ezüst és tüzaranyzott

Monstranczok, kelyhek, ciboriumok, pacifical gyertyatartók, füstölök töménytartóval, szentelő-viztartó aspasoriummal, lámpák stb.

Egyházi-, czéh- és iskolai-lobogók,

BALDICHINUMOK PANTIFICAL ESZKÖZ, KESZTYŰ, INFULA, PASTORAL, GREMIAL, HARISNYA, CZIPŐ STB.

s a leggazdagabban kiállitott

ORNATOK, és minden

EGYHÁZI SZEREK

legjutányosb áron kaphatók:

Oberbauer Alajos

gyárraktárában, váczi utcza 15. szám a. PESTEN.

(69—26-5)

☛ ÁRJEGYZÉKEK és UTASITÁSOK KIVÁNATRA BEKÜLDETNEK.

Wajdits József kiado-, lap és nyomdatulaidonos Nagy-Kanizsán.